



Crna Gora
Ministarstvo javne uprave

Adresa: Rimski Trg br 45
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 482 131
fax: +382 241 790
www.mju.gov.me

Br: 01-077/23-1775

31. mart 2023. godine

**IZVJEŠTAJ O RADU I STANJU
U UPRAVNIM OBLASTIMA MINISTARSTVA JAVNE UPRAVE
ZA 2022. GODINU**

Sadržaj:

AKTIVNOSTI MINISTARSTVA JAVNE UPRAVE	6
PO PROGRAMU RADA VLADE	6
REALIZACIJA ZAKLJUČAKA VLADE CRNE GORE U 2022. GODINI	8
AKTIVNOSTI MINISTARSTVA JAVNE UPRAVE PO PROGRAMU RADA MINISTARSTVA... 8	8
ZA PERIOD JUN-DECEMBAR 2022. GODINE	8
PRIKAZ AKTIVNOSTI PO ORGANIZACIONIM JEDINICAMA MINISTARSTVA	10
1. DIREKTORAT ZA INOVACIJE, OTVORENOST JAVNE UPRAVE I SARADNJU SA NVO.....	10
2. DIREKTORAT ZA STRATEŠKO PLANIRANJE U JAVNOJ UPRAVI, MEĐUNARODNU SARADNJU I IPA FONDOVE.....	12
3. DIREKTORAT ZA NORMATIVNO UREĐENJE SISTEMA JAVNE UPRAVE I HARMONIZACIJU PROPISA.....	17
4. DIREKTORAT ZA EFIKASNU IMPLEMENTACIJU DOBRE JAVNE UPRAVE.....	22
5. DIREKTORAT ZA INFRASTRUKTURU, INFORMACIONU BEZBJEDNOST, DIGITALIZACIJU I E-SERVISE	28
6. ODJELJENJE UPRAVNE INSPEKCIJE	48
7. ODJELJENJE ZA UNUTRAŠNJU REVIZIJU	51
8. ODJELJENJE ZA REVIZIJU INFORMACIONIH SISTEMA	53
9. KABINET MINISTRA/KE.....	55
10. SLUŽBA ZA KADROVSKE, OPŠTE POSLOVE I JAVNE NABAVKE.....	57
11. SLUŽBA ZA FINANSIJE I RAČUNOVODSTVO	59
PREDLOG MJERA ZA UNAPRJEĐENJE STANJA	60
REZIME GODIŠNJEG IZVJEŠTAJA O RADU UPRAVE ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE ZA 2022. GODINU.....	63
REZIME GODIŠNJEG IZVJEŠTAJA O RADU UPRAVE ZA LJUDSKE RESURSE ZA 2022.GODINU.....	68

UVOD

Zakonom o državnoj upravi ("Sl. list CG" br. 78/18, 70/21 i 52/22) propisano je da Ministarstvo, najmanje jednom godišnje, podnosi Vladi izvještaj o radu o stanju u upravnoj oblasti za koju je osnovano, a koji sadrži prikaz ostvarenih ciljeva postavljenih u programu rada Vlade, programu rada ministarstva i strategijama i programima. Nadalje propisano je i da izvještaj sadrži i pregled mjera i aktivnosti preduzetih za izvršavanje postavljenih ciljeva, prikaz izvršavanja zakona i drugih propisa, predlog mjera za unaprjeđenje stanja u oblasti za koju je ministarstvo osnovano, kao i finansijski izvještaj ministarstva.

Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave ("Sl. list CG" br. 49/22, 52/22, 56/22, 82/22, 110/22 i 139/22) propisano je da Ministarstvo po pravilu, u prvom kvartalu tekuće godine, podnosi Vladi izvještaj o radu i stanju u određenoj upravnoj oblasti za prethodnu godinu, koji obavezno sadrži prikaz: ostvarenih ciljeva sadržanih u programu rada Vlade, programu rada ministarstva i strategijama i programima propisanim zakonom kojim se uređuje državna uprava, mjera i aktivnosti preduzetih za izvršavanje postavljenih ciljeva, izvršavanja zakona i drugih propisa, realizacije zaključaka Vlade, realizovanih aktivnosti u vršenju upravnog nadzora, predloga mjera za unaprjeđenje stanja u oblasti za koju je ministarstvo osnovano, i podataka iz finansijskog izvještaja ministarstva.

Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave koja je donijeta na sjednici od 5. maja 2022. godine, a objavljena u Službenom listu Crne Gore broj 49/22, Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija nastavilo je da postoji kao Ministarstvo javne uprave, u čijoj nadležnosti više nije oblast medija, koja je ovom Uredbom prešla u nadležnost Ministarstva kulture i medija.

Shodno Uredbi o organizaciji i načinu rada državne uprave ("Sl. list CG" br. 49/22, 52/22, 56/22, 82/22, 110/22 i 139/22), Ministarstvo javne uprave vrši poslove uprave koji se odnose na: oblast državne uprave u dijelu organizacije, načina i metoda rada, upravljanja, odgovornosti, odnosa, saradnje, javnosti i transparentnosti rada organa državne uprave; oblast službeničkih odnosa, kancelarijskog poslovanja, upravnog postupka i inspekcijaskog nadzora; inspekcijaski nadzor u pogledu pridržavanja zakona i drugih propisa kojima se uređuju državna uprava, prava i obaveze državnih službenika i namještenika, upravni postupak, izgled, upotreba i postupak izrade i uništenja pečata državnih organa, zabrana diskriminacije, birački spisak, slobodan pristup informacijama, upotreba rodno osjetljivog jezika, kao i inspekcijaski nadzor u pogledu pridržavanja drugih zakona i propisa u kojima se utvrđuje nadležnost upravne inspekcije; pripremu predloga propisa iz oblasti državne uprave, službeničkih odnosa, upravnog postupanja i slobodnog pristupa informacijama; pripremu predloga propisa koji se odnose na osnivanje i djelovanje nevladinih organizacija i političkih partija i vođenje propisanih evidencija u skladu sa zakonom; razvijanje saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija; praćenje kvaliteta sprovođenja javnih rasprava u pripremi zakona i strategija; poslove u vezi sa programiranjem i upravljanjem fondovima Evropske unije iz nadležnosti javne uprave, kao i poslove u vezi sa programiranjem i upravljanjem fondovima Evropske unije namijenjenim nevladinim organizacijama čije je sjedište u Crnoj Gori; pečate državnih organa; pripremu predloga propisa iz oblasti lokalne samouprave; organizaciju i poslove lokalne samouprave; funkcionisanje i primjenu propisa iz oblasti lokalne samouprave iz nadležnosti ovog ministarstva; teritorijalnu organizaciju lokalne samouprave; međunarodnu saradnju jedinica lokalne samouprave sa jedinicama lokalne samouprave drugih država; sprovođenje međunarodnih ugovora iz nadležnosti ministarstva; davanje mišljenja na predloge zakona i drugih propisa ili opštih akata koji se odnose na pitanja u vezi sa državnom upravom i lokalnom samoupravom, kao i na predloge zakona kojima se uređuju odstupanja od upravnog postupka; pristup informacijama u posjedu organa vlasti; pristup informacijama u posjedu organa vlasti u otvorenom formatu; saradnju sa međunarodnim i regionalnim

organizacijama iz oblasti javne uprave; vođenje propisanih evidencija; sprovođenje politike digitalnog društva kroz razvoj elektronske uprave, elektronskog obrazovanja, elektronskog zdravstva, elektronskog poslovanja i dr.; predlaganje i sprovođenje utvrđene politike u oblasti uspostavljanja i razvoja informacionog društva; pripremu predloga zakona i drugih propisa iz oblasti elektronske uprave, elektronske identifikacije, elektronskog dokumenta i informacione bezbjednosti; izrada i sprovođenje strateško-analičkih dokumenata iz oblasti e-uprave, informacionog društva i digitalizacije, davanje mišljenja na predloge zakona, strateških dokumenata i drugih propisa kojima se uređuju pitanja u vezi sa razvojem elektronske uprave, elektronskog poslovanja i digitalizacije; informatizacija poslovanja organa državne uprave kroz planiranje, razvoj i podršku u implementaciji elektronskih usluga, predlaganje i sprovođenje mjera za promovisanje i podsticanje istraživanja u oblasti informacionog društva i digitalizacije; planiranje aktivnosti za promociju e-uprave i elektronskih usluga; planiranje, razvoj i upravljanje informaciono-komunikacionom mrežom organa, upravljanje, planiranje i razvoj jedinstvenog informacionog sistema za elektronsku razmjenu podataka, standardizacija informacionih sistema; davanje saglasnosti na uspostavljanje i unapređenje informacionih sistema u organima državne uprave, uspostavljanje i razvoj certifikacionog tijela za pružanje elektronskih usluga povjerenja, vođenje evidencije i registra davalaca elektronskih usluga povjerenja i sprovođenje postupka za utvrđivanje ispunjenosti uslova davalaca elektronskih usluga povjerenja i davalaca elektronske identifikacije; saradnju sa međunarodnim organizacijama, organima lokalne uprave i privrednim subjektima, a naročito sa malim i srednjim preduzećima, kao i sa nevladinim organizacijama na promociji i razvoju usluga informacionog društva i informaciono-komunikacionih tehnologija u koordinaciji sa drugim organima državne uprave; pružanje stručne pomoći u primjeni informaciono-komunikacionih tehnologija u organima državne uprave; upravljanje i koordinaciju projektima u oblasti razvoja elektronske uprave i informacionog društva za potrebe organa državne uprave i državnih organa; uspostavljanje okvira za upravljanje informacionim sistemima organa državne uprave i državnih organa u skladu sa međunarodnim standardima; uspostavljanje okvira za povećanje povjerenja u elektronsko poslovanje; uspostavljanje nacionalnog okvira interoperabilnosti; uspostavljanje interoperabilnosti sistema elektronske identifikacije; uspostavljanje tehnološke i bezbjednosne informatičke infrastrukture u organima državne uprave i državnim organima; racionalizaciju upotrebe informaciono-komunikacionih tehnologija u organima državne uprave i državnim organima; utvrđivanje tehničkih i drugih pravila upotrebe informaciono-komunikacionih tehnologija u organima državne uprave i državnim organima; obavljanje objedinjene nabavke internet servisa za organe državne uprave; obavljanje objedinjene nabavke telekomunikacionih veza potrebnih za rad organa državne uprave; obavljanje objedinjene nabavke softverskih licenci potrebnih za rad organa državne uprave; analizu stanja i resursa potrebnih za razvoj elektronske uprave, kao i planiranje sistema e-uprave; upravni nadzor u oblastima za koje je ministarstvo osnovano; kao i druge poslove koji su mu određeni u nadležnost.

Shodno Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva javne uprave usvojenom u junu 2022. godine, a mijenjanom u decembru iste godine, organizacione jedinice Ministarstva javne uprave su:

1. DIREKTORAT ZA INOVACIJE, OTVORENOST JAVNE UPRAVE I SARADNJU SA NVO

- 1.1. Direkcija za inovacije i otvorenost u javnoj upravi
- 1.2. Direkcija za saradnju sa NVO

2. DIREKTORAT ZA STRATEŠKO PLANIRANJE U JAVNOJ UPRAVI, MEĐUNARODNU SARADNJU I IPA FONDOVE

- 2.1. Direkcija za strateško planiranje u javnoj upravi i praćenje implementacije strateških dokumenata
- 2.2. Direkcija za međunarodnu saradnju i IPA fondove

3. DIREKTORAT ZA NORMATIVNO UREĐENJE SISTEMA JAVNE UPRAVE I HARMONIZACIJU PROPISA

- 3.1. Direkcija za sistem državne uprave i drugih nosioca javnih ovlašćenja
- 3.2. Direkcija za upravni postupak i slobodan pristup informacijama
- 3.3. Direkcija za službenički sistem
- 3.4. Direkcija za sistem funkcionisanja lokalne samouprave

4. DIREKTORAT ZA EFIKASNU IMPLEMENTACIJU DOBRE JAVNE UPRAVE

- 4.1. Direkcija za upravno postupanje, nadzor i praćenje primjene propisa
- 4.2. Direkcija za implementaciju principa dobre javne uprave, analitiku i izvještavanje

5. DIREKTORAT ZA INFRASTRUKTURU, INFORMACIONU BEZBJEDNOST, DIGITALIZACIJU I E-SERVICE

- 5.1. Direkcija za sistemsku i informaciono-komunikacionu infrastrukturu
 - 5.1.1. Odsjek za sistemsku infrastrukturu
 - 5.1.2. Odsjek za informaciono-komunikacionu infrastrukturu
- 5.2. Direkcija za informacionu bezbjednost (Vladin CIRT)
- 5.3. Direkcija za upravljanje informatičkim resursima i informatičku podršku
- 5.4. Direkcija za standardizaciju informacionih sistema
- 5.5. Direkcija za normativu, elektronsku identifikaciju i elektronske usluge povjerenja
- 5.6. Direkcija za digitalizaciju i elektronsku upravu
 - 5.6.1. Odsjek za razvoj i unapređenje usluga elektronske uprave
 - 5.6.2. Odsjek za razvoj dijeljenih sistema i unapređenje administracije bez papira.

6. ODJELJENJE UPRAVNE INSPEKCIJE

7. ODJELJENJE ZA UNUTRAŠNJU REVIZIJU

8. ODJELJENJE ZA REVIZIJU INFORMACIONIH SISTEMA

9. KABINET MINISTRA/KE

10. SLUŽBA ZA KADROVSKE, OPŠTE POSLOVE I JAVNE NABAVKE

- 10.1. Biro za kadrovske i opšte poslove
- 10.2. Biro za javne nabavke

11. SLUŽBA ZA FINANSIJE I RAČUNOVODSTVO

AKTIVNOSTI MINISTARSTVA JAVNE UPRAVE PO PROGRAMU RADA VLADE

Programom rada Vlade za 2022. godinu, bilo je planirano sljedećih 15 obaveza Ministarstva javne uprave, od kojih je 7 realizovano a 8 nerealizovano:

- **Usvajanje Izvještaja o postupanju u upravnim stvarima - nerealizovano**

Priprema Izvještaja o stanju u upravnim stvarima za 2021. godinu, započeta je u februaru 2022. godine. Ministarstvo javne uprave je pripremio inovirane obrasce za izvještavanje sa ciljem sagledavanja primjene Zakona o upravnom postupku u pojedinačnim upravnim postupcima. Ključni izazov u pripremi ovog izvještaja bila je inertnost organa u pogledu dostavljanja podataka. Podaci za lokalni nivo su prikupljenji, dok podaci za centralni nivo još uvijek nijesu prikupljeni od svih organa uprkos upućivanju niza urgencija. Povodom ključnih nalaza o stanju u upravnim stvarima na lokalnom nivou organizovan je okrugli sto sa predstavnicima jedinica lokalne samouprave, a toku je priprema Izvještaja o stanju u upravnim stvarima (uz informaciju o podacima za centralni nivo) koji će biti dostavljen Vladi na razmatranje i usvajanje.

- **Dizajniranje i usvajanje Nacionalnog akcionog plana za sprovođenje inicijative Partnerstvo za otvorenu upravu u Crnoj Gori do 2023. godine - realizovano**

Nacionalni akcioni plan za sprovođenje inicijative Partnerstvo za otvorenu upravu za period 2023-2024. godine je usvojen 28. decembra 2022.godine.

- **Usvajanje Strategije unaprjeđenja saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija sa Akcionim planom za period 2022-2026. godina - realizovano**

Vlada Crne Gore je 8. jula 2022. godine usvojila Strategiju saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija 2022-2026 sa Akcionim planom 2022-2023. Strateškim dokumentom planirane su potrebe države, odnosno kapaciteti i mogućnosti nevladinih organizacija u kreiranju javnih politika kroz saradnju države i NVO sektora. Vrijednost novog strateškog dokumenta jeste pružanje smjernica i osiguranje dugoročnog, strateškog i kvalitetnog partnerstva između države i organizacija civilnog društva kako u cilju kreiranja javnih politika tako i u cilju poboljšanja javnih usluga.

- **Pripremiti Program unaprjeđenja inkluzivnosti i otvorenosti javne uprave - nerealizovano**

U skladu sa Strategijom saradnje državnih organa i nevladinih organizacija 2022-2026 i namjere da se trasira put za unaprjeđenje inkluzivnosti i transparentosti rada javne uprave i sveukupne saradnje sa NVO sektorom, uočena je nužna potreba za drugim aktivnostima, poput obrazovanja Savjeta saradnje NVO i državnih organa. Trenutni fokus je na kreiranju tog tijela koje je glavni pokazatelj partnerstva Vlade Crne Gore i neprofitnih organizacija. Najprije je potrebno da se kroz rad Savjeta implementira transparentnost i inkluzivnost, dok bi usvajanje Programa bila naredna faza.

- **Utvrđiti Predlog zakona o Vladi - nerealizovano**

U skladu sa zaključcima Vlade donijetim povodom usvajanja Informacije o pripremi Predloga zakona o Vladi, potpredsjednik Vlade za politički sistem, unutrašnju i vanjsku politiku formirao je Radno tijelo za pripremu Nacrta zakona o Vladi. Ovaj tim pripremio je Nacrt zakona koji je nakon upoznavanja Vlade sa istim stavljen na javnu raspravu koja je trajala 40 dana. U skladu sa zaključkom Savjeta za reformu javne uprave, ovaj nacrt biće dostavljen i Evropskoj komisiji na upoznavanje.

- **Utvrđiti Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o nevladinim organizacijama - nerealizovano**

Ministar javne uprave formirao je Radno tijelo za pripremu Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nevladinim organizacijama. U toku je priprema Nacrta zakona na osnovu pristiglih komentara članova Radnog tijela.

- **Implementacija sistema za upravljanje dokumentima u organima sa najvećom interakcijom sa građanima - nerealizovano**

U toku je izrada Analize od strane medjuresornog radnog tima u cilju obezbjeđenja preduslova za implementaciju sistema za upravljanje dokumentima u Upravi prihoda i carina i Upravi za statistiku (MONSTAT)

- **Unaprijeđenje elektronske razmjene podataka između registara - realizovano**

Usvojena Informacija o razmjeni podataka između registara.

- **Projekat Montenegro Digital (MD) - implementacija i realizacija projekta - nerealizovano**

Ministarstvo javne uprave je pokrenulo niz aktivnosti koje daju jasne smjernice za definisanje digitalnih standarda na nivou cijele Vlade. Donešene su smjernice za standarde pristupačnosti kada je u pitanju razvoj internet portala, dok su pokrenute aktivnosti na izradi izmjene i dopune Zakona o informacionoj bezbjednosti sa ciljem definisanja standarda za informacionu bezbjednost. Po pitanju kreiranja otvorenog digitalnog tržišta, Vlada Crne Gore je pokrenula proces pristupanja Crne Gore Programu Digital Europe, a koji će omogućiti zainteresovanim stranama učešće u projektima koji se finansiraju iz samog programa. Imajući u vidu da je Program Digital Europe od strateškog značaja za Crnu Goru sa sveobuhvatnijim konceptom, i da preuzima određene aktivnosti koje su predviđene projektom Montenegro Digital, u narednom periodu Vlada Crne Gore će izvještavati o statusu aktivnosti iz Programa Digital Europe.

- **Unaprijeđenje serverskih resursa private državnog cloud sistema i disaster recovery Sistema - realizovano**

Serverska oprema je isporučena i implementirana.

- **Implementacija certification authority (CA) u cilju digitalizacije servisa i pružanja elektronskih usluga povjerenja za organe uprave - realizovano**

Usvojena Informacija o implementaciji certification authority (CA)

- **Unaprijeđenje mreže organa državne uprave (zamjena aktivne mrežne opreme na 27 lokacija) - realizovano**

Usvojena Informacija o unaprijeđenju mreže organa državne uprave

- **Utvrđiti izmjene i dopune Zakona o informacionoj bezbjednosti - nerealizovano**

Tokom započetih aktivnosti na izradi Zakona i analiziranjem postojećih odredbi utvrđeno je da je nepohodno raditi na izradi novog Zakona, ne izmjenama i dopunama.

Iz navednog pristupilo se izradi novog Zakona, uz ekspertsku podršku i objavljen je javni poziv za rane konsultacije. Aktivnost će se prenijeti u 2023. godini kroz donošenje novog Zakona o informacionoj bezbjednosti.

- **Digitalna Akademija - realizovano**

Usvojena Informacija - Osnovana, uspostavljena i funkcionalna Digitalna akademija.

- **Program podrške razvoju IT vještina studenata na Univerzitetu CG kroz program podrške u osnivanju Instituta za programiranje u saradnji sa poslovnom zajednicom - nerealizovano**

U februaru 2022. godine potpisan je Sporazum o saradnji na realizaciji programa obrazovanja i projekata iz oblasti IT, između Ministarstva javne uprave, Univerziteta Crne Gore i ICT Cortex-a. U toku je realizacija aktivnosti koje se prepoznate kroz potpisani Sporazum, a u cilju definisanja Programa. Ova aktivnost je planirana Programom rada Vlade za 2023. godinu.

Razlog za ovaj broj nerealizovanih aktivnosti je to što su iste planirane u mandatu prethodne Vlade i predlagane od strane ranijih članova Vlade koji su djelovanje i aktivnosti organa planirali na način koji je bio u skladu sa političkim ciljevima i prioritetima te Vlade. Takođe, razlog zbog čega su određene aktivnosti ostale nerealizovane je i to što je tokom 2022. godine izabrana nova Vlada, nakon čega su uslijedile organizacione promjene, te su određene aktivnosti ostale nerealizovane.

REALIZACIJA ZAKLJUČAKA VLADE CRNE GORE U 2022. GODINI

Ministarstvo javne uprave, shodno zaključcima Vlade imalo je ukupno 32 obaveze tokom 2022.godine. Od ovog broja realizovano je 29, dok je jedan (1) djelimično realizovan, a dva (2) zaključka su nerealizovana.

AKTIVNOSTI MINISTARSTVA JAVNE UPRAVE PO PROGRAMU RADA MINISTARSTVA ZA PERIOD JUN-DECEMBAR 2022. GODINE

Program rada Ministarstva javne uprave donijet je u maju mjesecu 2022. godine za period jun-decembar 2022. godine, a iz razloga što je 43. Vlada Crne Gore izabrana 28. aprila 2022. godine, a tokom mandata prethodne Vlade, Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija nije donosilo Program rada za 2022. godinu.

Ovim Programom planirano je 37 obaveza od kojih su 34 realizovane a 3 nerealizovane. Odjeljenja upravne inspekcije, za unutrašnju reviziju i za reviziju informacionih sistema imaju svoje posebne godišnje planove rada, pa u skladu sa tim ovim Programom nisu bile predviđene obaveze tih organizacionih jedinica.

1. Predlog odluke o utvrđivanju prioriternih oblasti od javnog interesa i visine sredstava za finansiranje projekata i programa NVO za 2023. godinu
2. Izvještaj o finansiranju projekata i programa nevladinih organizacija u skladu sa Zakonom o NVO u 2021. godini
3. Donijeti Odluku o Savjetu za saradnju organa državne uprave i NVO
4. Formirati Savjet za reformu javne uprave
5. Formirati koordinaciona tijela za praćenje realizacije aktivnosti u kontekstu reforme javne uprave
6. Donijeti Strategiju unapređenja saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija za period 2022 – 2026 sa Akcionim planom 2022 – 2023.
7. Pripremiti Nacrt zakona o Vladi
8. Pripremiti Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nevladinim organizacijama
9. Pripremiti Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o slobodnom pristupu informacijama

10. Revizija postojećih Pravilnika i procedura, izrada procedura uskladjene sa standardima informacione bezbjednosti za Data i Disaster recovery centar
11. Pružanje usluga telekomunikacionih linkova i servisa državnim organima i organima državne uprave
12. Redovno i periodično održavanje sistema u objektima
13. Popis osnovnih sredstava i imovine Ministarstva javne uprave
14. Jačanje uloge revizije informacionih sistema u organima državne uprave
15. Proširenje Portala Vlade GOV.ME (II faza) na organe državne uprave
16. Sprovođenje Istraživanja o zadovoljstvu građana i građanki i biznis zajednice o elektronskim uslugama u Crnoj Gori
17. Izrada metodologije za standardizaciju i razvoj korisnički orjentisanih usluga elektronske uprave
18. Analiza fiskalnog uticaja razvoja odabranih elektronskih usluga
19. Izrada Komunikacione kampanje u oblasti digitalne transformacije za građane i privredu
20. Unapređenje elektronske razmjene podataka između registara (JSERP)
21. Izrada liste standarda tehničke interoperabilnosti kao dio studije izvodljivosti o tehničkoj interoperabilnosti u Crnoj Gori
22. Uspostavljanje novih elektronskih usluga, visokog nivoa sofisticiranosti, za građane i privredu koji će se bazirati na elektronskoj razmjeni podataka i/ili mogućnošću elektronske naplate putem sistema za elektronsko plaćanje
23. Pripremiti Nacrt zakona o elektronskom dokumentu
24. Donijeti Pravilnik o tehničkim i drugim uslovima za korišćenje jedinstvenog informacionog sistema, kao i uslovima portabilnosti i responzivnosti
25. Donijeti Pravilnik o načinu upravljanja, razvoju i unapređenju jedinstvenog informacionog Sistema
26. Donijeti Pravilnik o izgledu i sadržaju obrasca zahtjeva za utvrđivanje tehničkih i drugih uslova za korišćenje jedinstvenog informacionog sistema, način utvrđivanja ispunjenosti uslova, kao i izgled i sadržaj obrazaca prijave za korišćenje jedinstvenog informacionog sistema
27. Donijeti Pravilnik o izgledu i sadržaju obrasca zahtjeva za davanje saglasnosti za pružanje usluga elektronske uprave preko informacionog sistema koji organ sam uspostavlja
28. Donijeti Pravilnik o uslovima portabilnosti i responzivnosti koje organ odnosno drugi subjekt treba da ispuni za pružanje usluga elektronske uprave preko informacionog sistema koji sam uspostavi
29. Donijeti Pravilnik o načinu upravljanja informacionim sistemom koji organ, odnosno drugi subjekat sam uspostavi
30. Donijeti Pravilnik o načinu razvoja i unapređenja informacionog sistema koji organ, odnosno drugi subjekat sam uspostavi
31. Pripremiti Informaciju o stanju u oblasti elektronske identifikacije i elektronskih usluga povjerenja u Crnoj Gori
32. Izrada zahtjeva za dodjelu budžetskih sredstava za 2023. godinu
33. Donošenje Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva javne uprave
34. Donošenje Kadrovske plan za 2022. godinu za Ministarstvo javne uprave
35. Ažuriranje vodiča za slobodan pristup informacijama
36. Revidiranje Plana javnih nabavki Ministarstva javne uprave za 2022. godinu
37. Ažuriranje Plana integriteta Ministarstva javne uprave

PRIKAZ AKTIVNOSTI PO ORGANIZACIONIM JEDINICAMA MINISTARSTVA

U okviru Ministarstva javne uprave djeluje pet direktorata, tri odeljenja, dvije službe i kabinet ministra. Aktivnosti svih organizacionih jedinica prikazane su u nastavku.

1. DIREKTORAT ZA INOVACIJE, OTVORENOST JAVNE UPRAVE I SARADNJU SA NVO

U Direktoratu za inovacije, otvorenost javne uprave i saradnju sa NVO obavljaju se poslovi koji se odnose na: pripremu i primjenu inovativnih metodologija u radu, kao što su agilni menadžment, dizajn usmjeren na potrebe građana i drugih korisnika (human centric design i service design) u dizajniranju javnih politika; sprovođenje optimizacije i modernizacije procesa u javnoj upravi; uspostavljanje i vođenje laboratorije za kreiranje dizajna javnih politika; punu implementaciju principa zabrane diskriminacije, poštovanja različitosti, jednakosti, inkluzivnosti, rodne ravnopravnosti i pristupačnosti svim građanima i građankama u javnoj upravi; upravljanje poslovima za inkluzivnost, pravičnost i otvorenost; unapređenje i kontrola kvaliteta procesa javnog konsultovanja u organima državne uprave; sprovođenje aktivnosti u vezi sa implementacijom inicijative Partnerstva za otvorenu Vladu; podsticanje većeg pristupa informacijama o aktivnostima javnopravnih organa na svim nivoima; standardizaciju principa transparentnosti na nivou javne uprave; upravljanjem portalom otvorenih podataka; upravljanje poslovima na osnivanju Digitalne akademije za lidere i državne i lokalne službenike; pružanje podrške jedinicama lokalne samouprave za uvođenje novih inovativnih metodologija u radu i upravljanju, optimizaciji i modernizaciji procesa, uvođenju pristupa dizajna politika i usluga usmjerenih na građane i privredu; podrška lokalnim samoupravama u podizanju nivoa otvorenosti i transparentnosti rada; ostvarivanje saradnje sa akademskom zajednicom, ICT sektorom, biznis zajednicom, istraživačkim centrima, nevladinim organizacijama i međunarodnim organizacijama, obavljanje i drugih poslova iz djelokruga rada Direktorata u skladu sa zakonom i drugim propisima.

Nacionalni akcioni plan Partnerstva za otvorenu upravu Crne Gore

Donijet je Nacionalni akcioni plan Partnerstva za otvorenu upravu Crne Gore 2023- 2024. u decembru 2022. godine i time je Crna Gora zadržala svoje članstvo u ovoj inicijativi. Donošenju NAP- a prethodio je period međusektorske saradnje, saradnje sa nevladinim organizacijama i građanima kako bi proces bio u skladu sa OGP standardima kokreacije. Iz tog razloga sprovedena je javna rasprava u trajanju od 30 dana, održan je okrugli sto 22. novembra u Podgorici kao i niz internih sastanaka sa svim zainteresovanim stranama, uključujući institucije koje su prepoznate Nacionalnim akcionim planom.

Proces formiranja Operativnog tima Partnerstva za otvorenu upravu

U cilju formiranja Operativnog tima u skladu sa Odlukom Vlade o obrazovanju Operativnog tima Partnerstva za otvorenu upravu Crne Gore ("Službeni list CG", br. 110/22), u toku 2022. godine primljena su imenovanja od strane ministarstava za 13 članova Operativnog tima. Imajući u vidu da je Odlukom predviđeno 9 predstavnika nevladinog sektora u toku 2022. godine objavljena su tri javna poziva za predlaganje članova NVO. Očekuje se da će Tim biti sastavljen početkom 2023. godine.

Open data

U cilju formiranja Savjeta za otvorene podatke primljena su imenovanja od strane ukupno 22 predstavnika državnih organa. Sprovedene su i pripremne aktivnosti za promociju portala Otvorenih podataka, koje će biti implementirane nakon uspostavljanja pune funkcionalnosti istog.

Odluka o Savjetu za saradnju organa državne uprave i nevladinih organizacija

Pripremljena je Odluka o Savjetu za saradnju organa državne uprave i nevladinih organizacija, koju je Vlada donijela na sjednici održanoj 22. jula 2022. godine ("Sl.list CG" 89/22). U skladu s ovom odlukom, u toku 2022. godine, objavljena su četiri javna poziva za izbor predstavnika nevladinih organizacija, za članove Savjeta, za ukupno šest oblasti. U 2022. godini, odabrana su tri člana Savjeta, predstavnika nevladinih organizacija. Proces odabira preostalih članova (za još tri prepoznate oblasti) biće nastavljen i u 2023. godini. Kompletiranjem ovog tijela, uz predstavnike organa državne uprave, steći će se uslovi da ovo tijelo nastavi sa radom, s obzirom na njegov značaj i doprinos u oblasti saradnje s nevladinim organizacijama.

Odluka o utvrđivanju prioriternih oblasti od javnog interesa i visine sredstava za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija u 2022. godini

U skladu sa Zakonom o nevladinim organizacijama ("Službeni list CG" 39/11 i 37/17), Vlada Crne Gore je na predlog Ministarstva donijela Odluku o utvrđivanju prioriternih oblasti od javnog interesa i visine sredstava za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija u 2022. godini ("Službeni list CG" 12/22). Ovom odlukom je utvrđeno 18 oblasti od javnog interesa i obuhvaćeno je 12 organa državne uprave, a istom je opredijeljeno je 4.040.000,00 eura za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija u oblastima od javnog interesa i oblasti zaštita lica sa invaliditetom.

Odluka o utvrđivanju prioriternih oblasti od javnog interesa i visine sredstava za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija u 2023. godini

U skladu sa Zakonom o nevladinim organizacijama ("Službeni list CG" 39/11 i 37/17), Vlada je na predlog Ministarstva donijela Odluku o utvrđivanju prioriternih oblasti od javnog interesa i visine sredstava za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija u 2023. godini ("Službeni list CG" 151/22). Odlukom je utvrđeno 15 prioriternih oblasti od javnog interesa, a istom je obuhvaćeno 10 ministarstava, kojima je opredijeljeno ukupno 5.054.566,64 eura za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija u oblastima od javnog interesa i oblasti zaštita lica sa invaliditetom.

Javni konkurs za kofinansiranje projekata i programa nevladinih organizacija podržanih iz fondova Evropske unije

Javni konkurs za kofinansiranje projekata i programa nevladinih organizacija podržanih iz fondova Evropske unije, objavljen je 20. januara 2022. godine. O ukupno opredijeljenog iznosa sredstava za ove namjene 1.010.000,00 eura, raspodijeljeno je ukupno 556.500,31 eura, a ovim iznosom podržano je 47 projekata.

Lista nezavisnih procjenjivača za 2023. godinu

Javni poziv za izbor kandidata za Listu nezavisnih procjenjivača za 2023. godinu, objavljen je 30. septembra 2022. godine. Nakon pregleda dostavljenih prijava, utvrđena je Lista 26 nezavisnih procjenjivača.

Izveštaj o realizaciji javnih konkursa i odobrenih projekata NVO u 2021. u skladu sa Zakonom o NVO

Pripremljen je Izveštaj o realizaciji javnih konkursa i odobrenih projekata, u skladu sa Zakonom o NVO, u 2021. godini, koji je Vlada usvojila na sjednici održanoj 22. decembra 2022. godine. U skladu sa podacima iz Izveštaja u 2021. godini, raspisano je 28 javnih konkursa za raspodjelu sredstava za finansiranje i kofinansiranje projekata i programa nevladinih organizacija. Ukupno opredijeljeni iznos sredstava za ove namjene bio je 4.641.506,65 eura, dok je raspodijeljeno 4.251.357,42 eura, što predstavlja 91,59% ukupno opredijeljenog iznosa.

Aktivnosti realizovane uz podršku TA projekta:

- **Internet stranica sveonvo.me**

Uz podršku TA projekta, kreirana je internet stranica sveonvo.me, koja je zamišljena kao centralni, jedinstveni portal, koji će sadržati sve podatke o pitanjima značajnim za djelovanje NVO (javni konkursi za finansiranje i kofinansiranje projekata i programa NVO, javni pozivi nevladinim organizacijama za konsultacije o nacrtu sektorskih analiza, odluke o raspodjeli sredstava za finansiranje projekata i programa NVO, registar NVO i dr). Na ovaj portal su migrirani i podaci sa portala finansiranjenvo.me, na kojem se nalaze podaci o podržanim projektima NVO iz javnih izvora od 2009. godine do danas).

- **Priprema Programa obuka za državne službenike**

Uz obezbijedenu ekspertsku podršku od strane projekta a u saradnji sa Upravom za ljudske resurse, optočela je izrada Programa obuka (kojim su planirane obuke o saradnji s NVO namijenjene kontakt osobama u organima državne uprave, za cjekupan proces finansiranja projekata i programa NVO iz državnog budžeta namijenjen komisijama za raspodjelu sredstava kao i službenicima koji su podrška ovom procesu, kao i za nezavisne procjenjivače sa utvrđene Liste), kao i plana obuka za buduće trenere.

2. DIREKTORAT ZA STRATEŠKO PLANIRANJE U JAVNOJ UPRAVI, MEĐUNARODNU SARADNJU I IPA FONDOVE

U Direktoratu za strateško planiranje u javnoj upravi, međunarodnu saradnju i IPA fondove obavljaju se poslovi koji se odnose na: razvoj i unapređenje kvaliteta rada javne uprave na osnovu preporuka i predloga drugih organizacionih jedinica Ministarstva; pripremu i praćenje implementacije strateških dokumenata i akcionih planova u oblasti: reforme javne uprave, organizacije i optimizacije javne uprave, upravnog postupanja, službeničkog sistema, lokalne samouprave, kadrovske politike, stručnog usavršavanja kadrova i u drugim segmentima ljudskih resursa, kao i oblasti slobodnog pristupa informacijama, uspostavljanja inkluzivne javne uprave i usluga zasnovanih na jednakosti, pristupačnosti i inkluzivnosti, saradnje sa nevladinim organizacija i unapređenja podsticajnog okruženja za djelovanje NVO; pružanje stručne i administrativne podrške radu tijela za reformu javne uprave i tijelu za saradnju sa nevladinim organizacijama; upravljanje Sektorskim reformskim ugovorom radi ostvarenja međunarodne preuzete obaveze u oblasti reforme javne uprave; saradnju i učestovanje u programima međunarodnih i regionalnih organizacija od značaja za razvoj javne uprave; pripremu analitičko-informativnih i drugih materijala; sagledavanje uporednih iskustava i drugih materijala od značaja za unapređivanje i razvoj sistema javne uprave; iniciranje pripreme, usaglašavanja i pregovaranja predloga međunarodnih dokumenata iz nadležnosti Ministarstva; koordinacija usklađivanja zakonodavstva iz nadležnosti Ministarstva sa međunarodnim standardima i normativno-pravnom tekovinom EU; učešće u radnim tijelima u vezi sa procesom evropskih integracija, revizijom i dopunom Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji; pripremanje platforme za razgovore sa stranim delegacijama, posjete i učešće na međunarodnim skupovima i sačinjavanje izvještaja sa tih skupova; prikupljanje podataka i izrada informacija iz nadležnosti Ministarstva neophodnih za pripremu akcionih planova, izvještaja i drugih materijala u procesu pridruživanja i pristupanja EU, implementacije projekata finansiranih iz IPA fondova; pružanje stručne i tehničke podrške predstavnicima Ministarstva u strukturama IPA fondova i drugih tijela formiranih za realizaciju fondova dostupnih na korišćenje, učešće u planiranju, realizaciji i praćenju projekata finansiranih iz fondova EU; učešće u realizaciji i razvoju IPA projekata kroz plan aktivnosti i praćenje realizacije; praćenje i evidencija sprovođenja programa pomoći i podrške, obavezna saradnja sa drugim direktoratima i nižim organizacionim jedinicama Ministarstva radi ostvarenja funkcije

Ministarstva i obavljanje drugih poslova iz djelokruga rada Direktorata u skladu sa zakonom i drugim propisima.

Strategija reforme javne uprave 2022 – 2026. sa Akcionim planom 2022 – 2024.

Zadatak ovog direktorata, između ostalog, je monitoring realizacije strateškog dokumenta za oblast reforme javne uprave, koji je usvojen za period 2022-2026, kao i da, u saradnji sa ključnim institucijama uključenim u proces reforme javne uprave, pripremi godišnji izvještaj o sprovođenju Strategije reforme javne uprave 2022-2026. Tokom 2022. urađene su sve pripremne aktivnosti u cilju monitoringa sprovođenja aktivnosti planiranih Akcionim planom 2022 – 2024. u kontekstu Strategije reforme javne uprave. S tim u vezi donešena je Odluka o formiranju međuresorskog operativnog tima za praćenje sprovođenja aktivnosti definisanih ovim strateškim rješenjem. U cilju što kvalitetnije izrade ovog dokumenta, u decembru 2022. je organizovana dvodnevna radionica sa članovima Međuresorskog tima, u okviru koje je urađen presjek svih aktivnosti planiranih za 2022. što je bila ključna polazna osnova za pripremu izvještaja čiji rok realizacije je I Q 2023. Održano je i niz sastanaka sa nosiocima pojedinačnih aktivnosti i ostvarena komunikacija kako kroz lični kontakt, tako i putem e-mail -a.

Strategija unapređenja saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija 2022 – 2026, sa Akcionim planom 2022 – 2023.

U okviru nadležnosti Direktorata je, takođe, usvajanje i monitoring Strategije saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija 2022–2026 (NVO Startegija). Ovaj strateški dokument, planiran Programom rada Vlade Crne Gore za 2022. i Programom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2022–2023, Vlada je usvojila 8. jula 2022. NVO Strategijom se uređuje odnos saradnje između organa državne uprave i nevladinih organizacija, a vrijednost ovog dokumenta ogleda se u tome što daje smjernice i osigurava dugoročno, strateško i kvalitetno partnerstvo između države i organizacija civilnog društva kako u cilju kreiranja javnih politika tako i u cilju poboljšanja javnih usluga. Ovim dokumentom strateški planiramo potrebe države, odnosno kapacitete i mogućnosti nevladinih organizacija u kreiranju javnih politika kroz saradnju države i NVO sektora. U kontekstu pripreme NVO Strategije održana su tri okrugla stola, kao i Dani otvorenih vrata i u takvom, širokom, okviru konsultacija razmijenjena su mišljenja, predlozi i sugestije predstavnika državnih organa, nevladinog sektora i lokalne samouprave.

U cilju izvještavanja o implementaciji aktivnosti definisanih Akcionim planom, za šestomjesečni period, donijeta je Odluka o formiranju međuresorskog operativnog tima za praćenje sprovođenja aktivnosti definisanih Strategijom i održano je niz sastanaka sa nosiocima pojedinačnih aktivnosti u cilju definisanja statusa o realizaciji.

Savjet za reformu javne uprave

Ministarstvo javne uprave, odnosno Direktorat za strateško planiranje u javnoj upravi, međunarodnu saradnju i IPA fondove, je zaduženo da pruža logističku podršku radu Savjeta za reformu javne uprave koji kao savjetodavno tijelo Vlade, shodno Odluci o osnivanju, prati realizaciju Strategije reforme javne uprave i Programa upravljanja javnim finansijama.

Uloga Savjeta za reformu javne uprave jeste da, s političkog aspekta pruža podršku u realizaciji aktivnosti koje se odnose na organizaciju javne uprave, jačanje procesa upravljanja javnim politikama, razvoj modernog i profesionalnog službeničkog sistema, unapređenje sistema lokalne samouprave, unapređenje transparentnosti i otvorenosti rada uprave u cjelini, jačanje interne i eksterne kontrole javne uprave. Savjetom predsjedava predsjednik Vlade Crne Gore.

Nakon konstituisanja 43. Vlade Crne Gore, Vlada je na sjednici održanoj 23. juna 2022. donijela Odluku o izmjeni Odluke o obrazovanju Savjeta za reformu javne uprave i na taj način usaglasila

personalni sastav Savjeta sa trenutno važećom Uredbom o organizaciji i načinu državne uredbe i za članove Savjeta imenovala: ministra javne uprave, ministra unutrašnjih poslova, ministra finansija, ministra ekonomskog razvoja i turizma, ministarku evropskih poslova, ministra rada i socijalnog staranja, predstavnika Zajednice opština Crne Gore, direktora Uprave za kadrove, direktora Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama, dvije predstavnice nevladinih organizacija i predstavnike akademske zajednice. U cilju veće inkluzivnosti - Savjet je usvojio Inicijativu Sindikata uprave i pravosuđa za članstvo u Savjetu, na osnovu čega je Vlada donijela Odluku o dopuni odluke o obrazovanju Savjeta za reformu javne uprave. Na taj način se dodatno unapređuje kvalitet rada Savjeta, kroz uključivanje relevantnih aktera koji će doprinijeti omogućavanju unapređenja službeničkog sistema u Crnoj Gori. Takođe, postignuta je veća transparentnost u radu, što podrazumijeva objavljivanje svih materijala koji se razmatraju na sjednicama, kao i zaključaka i zapisnika sa sjednica.

Savjet za reformu javne uprave je tokom 2022. održao tri (3) sjednice, na kojima su razmatrane teme i materijali od značaja za proces reforme javne uprave i proces upravljanja javnim finansijama. Razmatrao je ukupno 15 dokumenata/tema i to: dva predloga zakona, jedan poslovnik, jedan planski dokument, jedna metodologija, osam dokumenata/tema izvještajnog tipa i dvije inicijative i to:

- Nacrt zakona o Vladi
- Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o slobodnom pristupu informacijama
- Ključne informacije iz izvještaja EU o Crnoj Gori u oblasti reforme javne uprave
- Poslovnik o radu Savjeta za reformu javne uprave
- Informacija o uspostavljanju koordinacione strukture u cilju praćenja realizacije Strategije reforme javne uprave 2022-2026.
- Inicijativa Sindikata uprave i pravosuđa za članstvo u Savjetu za reformu javne uprave
- Program reforme upravljanja javnim finansijama (PFM)
- Usmena informacija o opsegu Funkcionalne analize za oblast zdravstva čija izrada se realizuje u saradnji sa Svjetskom bankom
- Metodologija za izradu analize u oblasti upravljanja ljudskim resursima
- Uspostavljanje ILIAS platforme za digitalno učenje i komunikaciju
- Informacija o potrebi unapređenja institucionalnih mehanizama za kvalitetnije sprovođenje politike javnih konsultacija
- Informacija o Kadrovskom planiranju i planiranju stručnog osposobljavanja i usavršavanja kroz kadrovski informacioni sistem
- Informacija o preduzetim aktivnostima na izradi Analize funkcionisanja lokalnih samouprava
- Inicijativa članice Savjeta Bilane Papović za dostavljanje podataka o broju zaposlenih i izdvajanjima za zarade iz Budžeta Crne Gore
- Informacija o izradi Mape puta za upravljanje kvalitetom u javnoj upravi

Direkcija za strateško planiranje u javnoj upravi priprema poseban izvještaj o radu Savjeta za reformu javne uprave.

Posebna grupa za reformu javne uprave

Posebna grupa za reformu javne uprave (Posebna grupa za PAR), formirana između Evropske komisije i Crne Gore, se održava jednom godišnje i predstavlja politički dijalog u dijelu pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji, koji se tiče reforme javne uprave. Posebno su praćene aktivnosti evropskih integracija u dijelu reforme javne uprave, kroz sastanke Posebne grupe za reformu javne uprave, kao i aktivnosti koje iz nje proističu kroz politički dijalog. Posebna radna grupa za reformu javne uprave ocijenjena je kao odličan mehanizam sprovođenja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, ali i kao značajna platforma za razmjenu informacija, sagledavanje

ostvarenih rezultata i definisanje narednih koraka u cilju jačanja državne uprave i jedinica lokalne samouprave. Posebna radna grupa za reformu javne uprave predstavlja odličan primjer kako koordinacioni mehanizam treba da izgleda u praksi.

U izvještajnom periodu su održana dva sastanka i to:

- U maju 2022. održan je *follow up* sastanak. Sastanak je organizovan u cilju razmatranja statusa realizacije zaključaka devetog sastanka Posebne grupe za reformu javne uprave, gdje je razmatrana realizacija operativnih zaključaka sa 9. sastanka Posebne grupe.
- Deseti sastanak Posebne grupe je održan 07. oktobra 2022. u Podgorici. Sastanak su otvorili državni sekretar Dragiša Janjušević i Barbara Jesus Gimeno iz Generalnog direktorata za proširenje i susjedsku politiku Evropske komisije. Na sastanku je crnogorska strana predstavila status aktivnosti vezanih za reformu javne uprave. Definisani su i usvojeni operativni zaključci, koji su javno objavljeni na sajtu Vlade Crne Gore.

U cilju kvalitetne pripreme održano je niz pripremnih sastanaka sa svim predstavnicima Posebne grupe za PAR. Direkcija je radila na pripremi nacrtu agende sa predstavnicima DG NEAR-a i Misije Crne Gore pri EU, koordinirala pripremu priloga za sastanak i bila u stalnoj komunikaciji sa svim zainteresovanim stranama.

Pripremljen je nacrt zabilješke sastanka, koji je dalje upućen predstavnicima DG NEAR-a. Održavanje narednog *follow up* sastanka se očekuje na proljeće 2023, kada će se razmatrati status realizacije operativnih zaključaka.

Sektorska budžetska podrška - IPA III

Kada je u pitanju nova IPA perspektiva, zajedničkim naporima Ministarstva javne uprave i Ministarstva finansija, zajedno sa Delegacijom EU, izradili su Akcioni dokument, kojim će se obezbijediti uslovi za pružanje dodatne podrške implementaciji Strategije reforme javne uprave 2022-2026 (PAR) i Programa reforme javnih finansija (PFM) kroz novu sektorsku budžetsku podršku za reformu javne uprave. Ukupna vrijednost akcija procijenjena je na 14 miliona eura, od čega će 10,5 miliona biti direktno prebačeno u budžet Crne Gore, a 3,5 miliona kao komplementarna podrška i biće uplaćena kroz jednu fiksnu i dvije varijabilne tranše.

Definisano je 6 ciljeva koji pokrivaju i RJU i PFM, koji se bave efikasnim pružanjem usluga zasnovanim na potrebama građana i privrede, uspostavljenim kredibilnim sistemom strateškog planiranja politike, principom delegiranja ovlaštenja koji se široko koristi u javnim organima, poboljšanom transparentnošću javne uprave i javnosti.

Komplementarna podrška nove Sektorske budžetske podrške će biti implementirana kroz tri projekta. Jedan od njih je koordinacija i monitoring za PAR i PFM, koji ima za cilj podršku Savjetu za reformu javne uprave, Ministarstvu javne uprave i Ministarstvu finansija u koordinaciji i monitoringu implementacije novih strateških dokumenata.

Druga dva projekta će biti implementirana u vidu tehničke podrške, od čega će jedan biti opredijeljen za RJU, a drugi za PFM. U toku su izrade ToR za oba projekta.

Ostale aktivnosti Direktorata

Direktorat za strateško planiranje u javnoj uprave, međunarodnu saradnju i IPA fondove je u 2022. godini realizovao niz aktivnosti iz svoje nadležnosti i to kroz saradnju sa međunarodnim i regionalnim organizacijama i partnerima (Delegacija EU, UNDP, Svjetska banka, Berlinski proces i RCC, ReSPA, CEFTA i dr), pripreme sastanaka i službenih posjeta delegacije

Ministarstva, programiranje IPA sredstava, pregovore sa EU u dijelu reforme javne uprave, koordinaciju, podršku izradi memoranduma i sporazuma i sl.

Kroz informacije o saradnji sa drugim državama i predloge modela moguće saradnje iz oblasti reforme javne uprave, digitalne transformacije, inovacija i normativnih rješenja, redovno se dostavljaju podaci resornoj instituciji za oblast vanjskih i evropskih poslova. Prosljeđene su informacije o saradnji sa SAD, Republikom Albanijom, Republikom Azerbejdžan, Grčkom, Gruzijom, Makedonijom, Poljskom, Kosovom itd, kao i informacije u kontekstu aktivnosti realizovanih kroz Poglavlje 10, Informatičko društvo i mediji i aktivnosti u okviru Berlinskog procesa na temeljima regionalne saradnje u okviru Inicijative za Zapadni Balkan.

U izvještajnom periodu pripremljene su zvanične posjete ministra mr Dukajasljećim državama: Izrael, Albanija, Gruzija, SAD, Italija i Azerbejdžan, kao i učešće na Digitalnom samitu 2022. na Kosovu, u Prištini. Službenici Direktorata su imali intenzivnu komunikaciju sa partnerima iz pomenutih zemalja, kao i sa diplomatama u ambasadama zemalja u kojima su realizovane posjete, te uradili sve neophodne pripreme.

Direktorat, u saradnji sa ostalim direktoratima MJU i u saradnji sa Ministarstvom vanjskih poslova čini sve neophodne korake u pripremi i potpisivanju memoranduma o razumijevanju i sporazuma o saradnji u oblastima iz nadležnosti MJU. U izvještajnom periodu je rađeno na procesu pristupanja Crne Gore Programu Evropske unije "Digitalna Evropa" (Digital Europe) i potpisivanju *Međunarodnog sporazuma između Evropske unije i Crne Gore o učešću Crne Gore u programu Unije "Digitalna Evropa" za period 2021-2027.* U okviru ovih aktivnosti Direktorat upućuje nacрте međunarodnih ugovora MVP-u na mišljenja, priprema i upućuje izvještaje o završnim pregovorima, kao i izvještaje o sprovedenoj analizi procjene uticaja propisa (RIA) kada to sporazumi zahtijevaju.

U cilju nastavka i unapređenja bilateralne i regionalne saradnje Direktorat je takođe radio na pripremanju za učešće ministra mr Dukaja na više skupova, od kojih izdvajamo: Forum 'Put do najsavremenijeg upravljanja: prelazak sa usluge One-stop-shop do Non-stop-shop' u Bakuu – Azerbejdžan, Digitalni samit 2022. za Zapadni Blakan i 14. sastanak Upravnog odbora ReSPA na ministarskom nivou. Tokom izvještajnog perioda pružena je podrška za pripremu aplikacija za niz donatora (ReSPA mehanizam podrške "In-country support", European Integration Facility - EUIF) i to kroz davanje sugestija i komentara, kao i kroz komunikaciju sa predstavnicima donatorske zajednice.

U kontekstu procesa pristupanja Evropskoj uniji, pripremani su prilozi za Izvještaj EK o Crnoj Gori, za Pododbor za inovacije, ljudske resurse, informatičko društvo i socijalnu politiku, kao i za Odbor za stabilizaciju i pridruživanje, a evidentno je i aktivno učešće predavnika Direktorata na ovim sastancima sa predstavnicima Evropske komisije.

Službenici Direktorata su organizovali konferenciju za upravljanja kvalitetom, kojoj je prethodilo potpisivanje sporazuma Ministarstva javne uprave i Privredne komore. Takođe, službenici Direktorata su učestvovali na više sastanaka, radionica i sl. vezanih za oblast reforme javne uprave, programiranje IPA sredstava, upravljanja kvalitetom, rodna ravnopravnost i dr.

3. DIREKTORAT ZA NORMATIVNO UREĐENJE SISTEMA JAVNE UPRAVE I HARMONIZACIJU PROPISA

U Direktoratu za normativno uređenje sistema javne uprave i harmonizaciju propisa obavljaju se poslovi koji se odnose na: pripremu propisa u oblasti sistema državne uprave i drugih nosioca javnih ovlašćenja, upravnog postupanja i slobodnog pristupa informacijama, službeničkog sistema i sistema lokalne samouprave, kao i državnog pečata i pečata državnih organa; osnivanja i djelovanja nevladinih organizacija; davanje mišljenja i objašnjenja, pripremu stručnih uputstava i instrukcija za rad javnopravnim organima u pogledu primjene propisa iz djelokruga rada Direktorata; pripremu mišljenja na nacрте i predloge zakona i drugih propisa sa aspekta njihove usklađenosti sa propisima iz djelokruga rada Direktorata; praćenje sudske prakse, uporednih iskustava i međunarodnih preporuka i standarda EU iz oblasti koje su u djelokrugu rada Direktorata; predlaganje mjera za unaprijeđenje stanja u sistemu javne uprave u saradnji sa Direktoratom za efikasnu implementaciju dobre javne uprave; saradnju sa državnim organima, lokalnim samoupravama, nevladinim organizacijama, međunarodnim i regionalnim institucijama i drugim subjektima; sačinjavanje godišnjih i povremenih (mjesečnih) izvještaja o radu Direktorata, obaveznu saradnju sa drugim direktoratima i nižim organizacionim jedinicama Ministarstva radi ostvarenja funkcije Ministarstva i obavljanje drugih poslova iz djelokruga rada Direktorata u skladu sa zakonom i drugim propisima.

Proces reforme državne uprave u 2022. godini, nastavljen je pripremom i donošenjem novih propisa, kao i primjenom važećih u cilju uspostavljanja transparentne, efikasne i odgovorne državne uprave, od kojih izdvajamo:

- Predlog zakona o Vladi,
- Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o slobodnom pristupu informacijama,
- Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o inspekcijskom nadzoru,
- Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o lokalnoj samoupravi, kao i donošenje
- Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave kojom su osnovana ministarstva i organi uprave.

I pored ograničenja koja su se odnosila na nepopunjenost svih službeničkih radnih mjesta u ovom Direktoratu, i brojnih njegovih nadležnosti koje se odnose na davanje stručnih mišljenja, odgovora, objašnjenja, uputstava, instrukcija za rad u vezi stanja i primjene propisa iz oblasti državne uprave u dijelu organizacije, načina i metoda rada, upravljanja, odgovornosti, odnosa, saradnje, javnosti i transparentnosti rada organa državne uprave, oblasti službeničkih odnosa, kancelarijskog poslovanja, upravnog postupka i inspekcijskog nadzora, radnih odnosa u organima državne uprave i upravnog rješavanja i slobodnog pristupa informacijama (dato ukupno 161 mišljenje), kao i na organizovanje polaganja stručnog ispita, realizovane su brojne planirane i neplanirane normativne aktivnosti.

NORMATIVNA DJELATNOST

Proces reforme državne uprave u 2022. godini, nastavljen je pripremom i donošenjem novih propisa, kao i primjenom važećih u cilju uspostavljanja transparentne, efikasne i odgovorne državne uprave.

Organizacija državne uprave

Nacrt zakona o Vladi

Pripremljen je Nacrt zakona o Vladi sa kojim je Vlada upoznata u julu 2022. godine, a nakon čega je sprovedena javna rasprava. Tekst ovog zakona unaprijeđen sa komentarima dobijenim sa javne rasprave, kao i komentarima nadležnih organa tokom sprovedenih dodatnih međuresorskih

konsultacija. Trenutno se tekst zakona nalazi u fazi usaglašavanja sa Sekretarijatom sa zakonodavstvom, nakon čega će biti poslat EK na upoznavanje i Vladi na utvrđivanje.

Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o NVO

Ovaj Direktorat je radio na pripremi Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o NVO na način da je sproveden javni poziv za konsultovanje zainteresovane javnosti povodom pripreme Predloga zakona, kao i javni poziv za izbor predstavnika NVO za učešće u Radnom tijelu, koje je formirano krajem jula. Nakon sastanaka Radnog tijela i dobijenih komentara od strane članova, radi se na pripremi Nacrta zakona uz podšku eksperta koji je angažovan kroz EU projekat koji finansira Evropska komisija.

Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave

Ovaj Direktorat pripremio je Predlog uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave koja je objavljena u "Službenom listu Crne Gore" broj 49/22, a nakon čega je na osnovu pristiglih inicijativa drugih organa pet puta istu mijenjao, a koje izmjene su objavljene u "Službenom listu Crne Gore", br. 52/22, 56/22, 82/22, 110/22 i 139/22.

Odluka o određivanju ministarstava koja mogu imati državne sekretare

Ovaj Direktorat pripremio je Predlog odluke o određivanju ministarstava koja mogu imati državne sekretare koja je objavljena u "Službenom listu Crne Gore", broj 56/22.

Službenički sistem

Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnim službenicima i namještenicima

Ovaj Direktorat sproveo je javni poziv za konsultovanje zainteresovane javnosti povodom pripreme Predloga zakona i sačinio izvještaj o istom, kao i javni poziv za izbor predstavnika NVO za učešće u Radnom tijelu. U toku je postupak formiranja Radnog tijela koje će pripremiti tekst izmjena ovog zakona.

Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o programu i načinu polaganja stručnog ispita za rad u državnim organima

Ovaj Direktorat pripremio je Predlog uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe o programu i načinu polaganja stručnog ispita za rad u državnim organima koja je objavljena u "Službenom listu Crne Gore", broj 17/22, a nakon čega i Predlog uredbe o izmjenama Uredbe o programu i načinu polaganja stručnog ispita za rad u državnim organima koja je objavljena u "Službenom listu Crne Gore", broj 73/22.

Slobodan pristup informacijama i inspekcijski nadzor

Predlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o slobodnom pristupu informacijama

Pripremljen je Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o slobodnom pristupu informacijama, koji je nakon povlačenja iz Skupštinske procedure, shodno proceduri propisanoj Poslovníkom Vlade Crne Gore, usaglašen sa mišljenjima Ministarstva odbrane, Ministarstva finansija, Ministarstva pravde, Ministarstva evropskih poslova i Sekretarijatom za zakonodavstvo. Trenutno se ovaj zakon nalazi na utvrđivanje od strane Vlade, a nakon dobijenog pozitivnog mišljenja EK.

Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o inspekcijском nadzoru

Pripremljen je Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o inspekcijском nadzoru, koji je nakon povlačenja iz Skupštinske procedure, shodno proceduri propisanoj Poslovníkom Vlade Crne Gore poslat na mišljenje nadležnim organima. U toku je usaglašavanje sa organima nakon čega će Predlog zakona biti upućen Vladi na utvrđivanje.

Sistem lokalne samouprave

Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o lokalnoj samoupravi

Pripremljen je Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o lokalnoj samoupravi, a u vezi kojeg je sprovedena javna rasprava i tekst zakona unaprijeđen sa prihvaćenim komentarima sa iste. Nakon dostavljanja Nacrta zakona Delegaciji Evropske komisije na mišljenje, zastalo se sa daljom procedurom u pripremi jer je EK istakla da se zastane sa izradom u dijelu poglavlja službeničkog sistema do reforme novog Zakona o državnim službenicima i namještenicima.

Pravilnik o izmjenama Pravilnika o programu i načinu stručnog osposobljavanja i načinu provjere stručne osposobljenosti za vršenje poslova komunalne policije

Ovaj Direktorat pripremio je Predlog pravilnika o izmjenama Pravilnika o programu i načinu stručnog osposobljavanja i načinu provjere stručne osposobljenosti za vršenje poslova komunalne policije, koji je objavljen u "Službenom listu Crne Gore", broj 27/22.

IZVRŠAVANJE ZAKONA I DRUGIH PROPISA

U izvještajnom periodu pripremana su stručna mišljenja, odgovori, objašnjenja, uputstva, instrukcije za rad u vezi stanja i primjene propisa iz oblasti državne uprave u dijelu organizacije, načina i metoda rada, upravljanja, odgovornosti, odnosa, saradnje, javnosti i transparentnosti rada organa državne uprave, oblasti službeničkih odnosa, kancelarijskog poslovanja, upravnog postupka i inspekcijskog nadzora, radnih odnosa u organima državne uprave i upravnog rješavanja i slobodnog pristupa informacijama, i to:

34 mišljenja na predloge pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji organa uprave, i to:

Kabineta predsjednika Vlade;
Ministarstva unutrašnjih poslova;
Ministarstva odbrane;
Ministarstva finansija;
Ministarstva pravde;
Ministarstva zdravlja;
Ministarstva evropskih poslova;
Ministarstva nauke i tehnološkog razvoja;
Ministarstva kulture i medija;
Ministarstva sporta i mladih;
Ministarstva kapitalnih investicija;
Ministarstva rada i socijalnog staranja;
Ministarstva ljudskih i manjinskih prava;
Ministarstva ekonomskog razvoja;
Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma;
Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma;
Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede;
Ministarstva poljoprivrede;
Ministarstva vanjskih poslova;
Ministarstva prosvjete;
Uprave za ljudske resurse;
Uprave za inspekcijske poslove;
Uprave za inspekcijske poslove - izmjene i dopune (x3);
Uprave za kapitalne projekte;
Uprave gazdovanje šumama i lovištima;
Uprave za zaštitu kulturnih dobara;
Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove;

Uprave pomorske sigurnosti i upravljanje lukama;
Uprave za saobraćaj;
Uprave za igre na sreću;
Zavoda za hidrometeorologiju i seizmologiju;
Zavoda za školstvo.

41 mišljenje na nacрте i predloge zakona i drugih propisa, i to:

Predlog zakona o jakim alkoholnim pićima;
Predlog zakona o upravljanju otpadom;
Predlog zakona o mjerama sigurnosti pri istraživanju i proizvodnji ugljovodonika u podmorju;
Predlog zakona o potvrđivanju izmjena multilateralnog sporazuma između evropske zajednice i njenih država članica;
Predlog zakona o mjerama sigurnosti pri istraživanju i proizvodnji ugljovodonika u podmorju;
Predlog zakona o organizovanju tržišta u ribarstvu i akvakulturi;
Predlog zakona o strukturnim mjerama i dodjeli državne pomoći u ribarstvu i akvakulturi;
Predlog zakona o potrošačkim kreditima;
Predlog zakona o vodnim uslugama;
Predlog zakona o turizmu i ugostiteljstvu;
Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o žigu;
Predlog zakona o ratifikaciji između Vlade Crne Gore i Evropskog centra za srednjoročnu prognozu vremena (ECMWF) o pristupanju Crne Gore Konvenciji o osnivanju Evropskog centra za srednjoročnu prognozu vremena i sa njom povezanim uslovima;
Predlog zakona o kreditno - garantnom fondu Crne Gore;
Predlog zakona o privremenim mjerama za ograničavanje cijene proizvoda od posebnog značaja za život i zdravlje ljudi;
Predlog zakona o spoljnoj trgovini robom koja bi se mogla koristiti za izvršenje smrtne kazne, mučenje ili drugo okrutno i neljudsko ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje;
Predlog zakona o građevinski proizvodima;
Predlog zakona o pomorskoj agencijskoj djelatnosti;
Predlog zakona o upravljanju otpadom;
Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o duvanu;
Predlog zakona o preuzimanju oduzetih duvanskih proizvoda sa teritorije Slobodne zone "Luka Bar";
Predlog zakona o maslinarstvu i maslinovom ulju;
Predlog zakona o odbrani;
Predlog zakona o industrijskim emisijama;
Predlog zakona o snadbijevanju naftnim derivatima u slučaju poremećaja u snabdjevanju;
Predlog zakona o potvrđivanju Međunarodne konvencije o zaštiti atlanske tune;
Predlog zakona o Agenciji za nacionalnu bezbjednost;
Predlog zakona o zaštiti od jonizujućeg zračenja, radijalnoj i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti;
Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o svojinsko pravnim odnosima;
Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obligacionim odnosima i osnovama svojinsko - pravnih odnosa u vazdušnom saobraćaju;
Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o platnom prometu;
Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o patentima;
Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o efikasnom korišćenju energije;
Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ovjeri potpisa rukopisa i prepisa;
Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o energetici;
Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnim nabavkama;
Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o autorskim i srodnim pravima;

Predlog uredbe o povjeravanju dijela poslova Ministarstva ekologij, prostronog planiranja i urbanizma JP Morsko dobro;

Predlog uredbe o povjeravanju dijela poslova Ministarstva ekologij, prostronog planiranja i urbanizma Nacionalnim parkovima CG;

Predlog uredbe o bližem načinu sprovođenja carinskih postupaka i carinski formalnosti;

Predlog uredbe o kriterijumima za raspoređivanje radnih mjesta policijskih službenika;

Nacrt pravilnika o ocjenjivanju policijskih službenika.

Takođe, Direktorat je tokom 2022. godine pripremio ukupno 86 mišljenja i to:

- 61 mišljenje na zahtjeve za tumačenje odredbi Zakona o državnim službenicima i namještenicima,
- 4 mišljenja na zahtjeve za tumačenje odredbi Zakona o državnoj upravi, Državnog arhiva
- 3 mišljenja na zahtjeve za tumačenje odredbi Zakona o nevladinim organizacijama,
- 13 mišljenja na zahtjeve za tumačenje odredbi Zakona o lokalnoj samoupravi,
- 1 mišljenje na zahtjev za tumačenje odredbi Zakona o slobodnom pristupu informacijama,
- 1 mišljenje na zahtjev za tumačenje odredbi Zakona o upravnom postupku,
- 1 mišljenje na zahtjev za tumačenje odredbi Zakona o komunalnoj policiji,
- 1 mišljenje na Predlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o teritorijalnoj organizaciji Crne Gore,
- 1 mišljenje na zahtjev za tumačenje odredbi Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave.

STRUČNI ISPITI

Podaci o stručnim ispitima¹ koji se shodno Uredbi o organizaciji i načinu rada organizuju u Ministarstvu javne uprave:

Tabelarni prikaz podataka za stručni ispit za rad u državnim organima (za III, IV, V, VI i VII nivo kvalifikacije obrazovanja)

Broj prijava u toku 2022. godine	Broj održanih rokova za VSS	Broj održanih rokova za SSS	Broj donijetih rješenja o odobravanju polaganja VSS	Broj donijetih rješenja o odobravanju polaganja SSS	Broj izdatih uvjerenja za VSS	Broj izdatih uvjerenja SSS
1259	48	29	1405	334	680	241

Tabelarni prikaz podatka za stručni ispit za vršenje poslova komunalnog policajca

Broj prijava u toku 2022. godine	Broj održanih rokova	Broj donijetih rješenja o odobravanju polaganja	Broj izdatih uvjerenja
60	8	79	47

¹ Napomena: razlika između broja podnijetih zahtjeva u 2022. godini i broja donijetih rješenja o rješenja o odobravanju polaganja ispita postoji zbog činjenice da su se rješenja o odobravanju donosila i po zahtjevima iz prethodnih godina.

4. DIREKTORAT ZA EFIKASNU IMPLEMENTACIJU DOBRE JAVNE UPRAVE

U Direktoratu za efikasnu implementaciju dobre javne uprave obavljaju se poslovi koji se odnose na: proaktivno i blagovremeno objavljivanje informacija od javnog značaja iz djelokruga rada Ministarstva, u oblicima koji su lako dostupni, razumljivi i upotrebljivi širokoj javnosti, kao i u oblicima koji olakšavaju njihovo ponovno korišćenje; vođenje upravnog postupka i odlučivanje po zahtjevima za slobodan pristup informacijama; vođenje upravnog postupka u oblasti registracije političkih partija i nevladinih organizacija, vođenje propisanih evidencija iz oblasti NVO i političkih partija; sprovođenje postupka za izradu pečata državnih organa i vođenje propisanih evidencija o pečatima; upravno rješavanje po pravnim sredstvima na rješenja upravnih inspektora i po prigovorima na upravne aktivnosti ovlašćenih službenih lica ministarstva; priprema odgovora na tužbe kojim se pokreće upravni spor; praćenje sprovođenja propisa iz nadležnosti ministarstva u dijelu sistema javne uprave i priprema analize, informacije i izvještaja potrebnih za utvrđivanje i sprovođenje politike u ovim oblastima; upravni nadzor nad radom Uprave za kadrove, nadzor nad koordinisanim radom inspekcija organa uprave nadležnog za inspeksijske poslove; praćenje usaglašenosti materijalnih i procesnih zakona sa Zakonom o upravnom postupku (npr. poreski postupci, carinski postupci, drugi posebni upravni postupci itd.) i sačinjavanje Izvještaja o istom; praćenje izvršavanja zakona, drugih propisa i opštih akata i praćenje sprovođenja strateškog plana razvoja opštine i drugih razvojnih planova i programa, kao i strateških dokumenata od državnog značaja od strane predsjednika opštine i gradonačelnika, te blagovremeno informisanje Vlade o istom; pripremu predloga sa obrazloženjem za razrješenje predsjednika jedinice lokalne samouprave u slučaju da predsjednik jedinice lokalne samouprave, u vremenu dužem od šest mjeseci, ne vrši poslove iz svoje nadležnosti; pripremu predloga za obustavu izvršenja opšteg/pojedinačnog akta skupštine ili predsjednika jedinice lokalne samouprave kojim se narušavaju ili ograničavaju Ustavom ili zakonom utvrđene slobode i prava građana; predlaže pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti ili zakonitosti opšteg/pojedinačnog akta skupštine ili predsjednika jedinice lokalne samouprave pred nadležnim sudom; prikupljanje i analiza podataka od organa državne uprave o vršenju prenijetih odnosno povjerenih poslova jedinicama lokalne samouprave za potrebe kontrole monitoringa rada lokalne samouprave u vršenju ovih poslova; predlaganje i preduzimanje mjera za unapređenje stanja u oblastima iz djelokruga rada Ministarstva; praćenje, provjeru i ocjenu efikasnosti, ekonomičnosti i efektivnosti u primjeni propisa iz djelokruga rada Ministarstva, praćenje implementacije evropskih principa i praksi u oblasti javne uprave; ocjenu svrsishodnosti organizacije obavljanja poslova i praćenje odnosa državnih službenika i namještenika prema strankama, fizičkim i pravnim licima, u funkciji obezbjeđivanja pravilnog odnosa službenika radi efikasnog ostvarivanja njihovog prava i izvršavanja obaveza organa, te s tim u vezi predlaganje odgovarajućih korektivnih i drugih mjera propisanih zakonom; mjerenje zadovoljstva i sprovođenje evaluacije zadovoljstva korisnika usluga od javnog interesa, a u cilju uspostavljanja i upravljanja sistemom kvaliteta i učinkovitosti, jačanje principa odgovornosti, međusobne saradnje, preventivnog djelovanja, razmjene iskustva i dobrih praksi na svim nivoima javne uprave, te s tim u vezi obrađivanje i analiziranje podataka, identifikacija slabosti u implementaciji i predlaganje mjera za njihovo prevazilaženje; upravljanje rizikom, izrada registra rizika, identifikacija rizika na opštem nivou i na nivou organizacionih jedinica, uzimajući u obzir utvrđene ciljeve (strateške, godišnje i operativne), zakonitost poslovanja, ekonomično, efektivno i efikasno korišćenje sredstava, pouzdano i blagovremeno izvještavanje, zaštitu imovine, obaveze i druge resurse u slučaju neodgovornog upravljanja, neopravdanog trošenja i korišćenja, kao i nepravilnosti i prevare; procjena rizika odnosno identifikovanje i analiza eksternih i internih rizika koji ugrožavaju postizanje ciljeva misije jedne organizacije, sačinjavanje Izvještaja o upravnom rješavanju koji se dostavlja Vladi i drugih izvještaja o upravnom rješavanju radi praćenja stanja iz oblasti upravnog rješavanja; analiza rada i izvještavanje o radu upravne inspekcije i vođenje propisanih evidencija o radu upravnih inspektora, te s tim u vezi vođenje elektronskih evidencija o postupanjima upravne inspekcije;

pružanje pomoći u pripremi Plana inspekcijskog nadzora Odjeljenja Upravne inspekcije, nakon sprovedenih analiza o stanju u različitim upravnim oblastima u kojima je potrebno vršenje inspekcijskog nadzora od strane Upravne inspekcije; priprema periodičnih i godišnjih izvještaja o postupanju upravne inspekcije kao i o izvršenim upravnim nadzorima, kontrolama i evaluacijama sa analizom stanja po upravnim oblastima iz nadležnosti Ministarstva i predlaganje mjera radi unapređenje stanja u ovim upravnim oblastima, sačinjavanje godišnjih i povremenih (mjesečnih) izvještaja o radu Direktorata, obavezna saradnja sa drugim direktoratima i nižim organizacionim jedinicama Ministarstva radi ostvarenja funkcije Ministarstva, predlaganje mjera radi definisanja strateških pravaca Ministarstva u ovim oblastima i obavljanje drugih poslova iz djelokruga rada Direktorata u skladu sa zakonom i drugim propisima.

Registracija NVO, političkih partija i izrada pečata državnih organa

U Direkciji za upravno postupanje, nadzor i praćenje primjene propisa, u izvještajnom periodu primljeno je 1157 zahtjeva. U postupku rješavanja su 154 zahtjeva. Po zahtjevu stranke pokrenuto je 1157 postupka.

Ukupno je riješeno 1003 zahtjeva (rješenja, uvjerenja i drugo), od čega:

- 242 rješenja o upisu u Registar NVO;
- 198 rješenja o upisu promjene činjenica u Registar NVO;
- 16 rješenja o brisanju iz Registra NVO;
- 102 rješenja o odbijanju zahtjeva;
- 16 rješenja kojima je postupak obustavljen;
- donijeta su 3 rješenja o upisu političkih partija u Registar političkih partija;
- donijeto je 5 rješenja o upisu promjene podataka u Registar političkih partija;
- postupljeno je po 362 zahtjeva za izdavanje uvjerenja;
- postupljeno je po 39 zahtjeva za izradu pečata državnih organa;
- postupljeno je po 20 zahtjevu za izdavanje kopije dokumentacije;

Ukupan broj upućenih zahtjeva za otklanjanje nepravilnosti u podnijetim zahtjevima je 255. Prigovora u izvještajnom periodu nije bilo. Zaključenih upravnih ugovora nije bilo u radu. Broj predmeta riješenih u roku je 1003.

U izvještajnom periodu podnijeta je jedna tužba Upravnom sudu Crne Gore na rješenje ovog organa, a postupak pred Upravnim sudom je u toku. Pred upravnim sudom je u toku još jedan postupak po tužbi na rješenje donijeto u prethodnom izvještajnom periodu. To govori u prilog činjenici da se prilikom rješavanja upravnih stvari u svemu poštuju načela utvrđena Zakonom o upravnom postupku, te je samim tim i broj tužbi na donesena rješenja minimalan.

U ukupno 2 upravna spora, po tužbama iz ranijeg izvještajnog perioda, Upravni sud je tužbe odbio. U istim predmetima, po ukupno 2 zahtjeva za ispitivanje sudske odluke-Presuda Upravnog suda Crne Gore, Vrhovni sud je donio odluke kojima su zahtjevi odbijeni kao neosnovani.

Donijeta su dva rješenja u izvršenju presuda Upravnog suda u vezi sa postupcima iz ranijih izvještajnih perioda, kojima su rješenja ovog organa poništena.

Na dan 31.12.2022.godine u Registar udruženja upisano je 6023 uduženja, 251 fondacija i 120 stranih nevladinih organizacija. U registar političkih partija upisana je ukupno 51 partija.

Način komunikacije sa strankama, uređen je na način da su strankama omogućene konsultacije, direktnim kontaktom sa službenicima, putem telefona.

Predstavljani rezultati ukazuju da je u upravnom rješavanju potvrđena primjena uspostavljenih načela i pravila upravnog postupka, sa ciljem omogućavanja efikasnijeg pružanja javnih usluga i ostvarivanja prava građana pred javnom upravom. Pored poštovanja procesnih načela, pravilno su primjenjivani i materijalno pravni propisi u odnosu na svaki konkretan slučaj, te je i u istovjetnim pravnim situacijama postupano na jednak i predvidljiv način.

Prilikom odlučivanja u upravnom postupku, po službenoj dužnosti vrši se uvid u službene evidencije ovog javnopravnog organa i pribavljaju podaci od drugih nadležnih organa. Kada je riječ o pribavljanju dokaza i podataka po službenoj dužnosti to se uglavnom odnosilo na pribavljanje podataka iz Uprave prihoda i carina, u postupku brisanja nevladinih organizacija iz Registra, kao i na podatke o kojima službenu evidenciju vode Državna izborna komisija i opštinske izborne komisije. Pored toga, a u cilju dosljednog sprovođenja Zakona o političkim partijama, prilikom rješavanja po zahtjevima za osnivanje političkih partija, zahtjevali smo po službenoj dužnosti podatke od Uprave za kadrove, Ministarstva odbrane, Ministarstva pravde, ljudskih i manjinskih prava, te Ministarstva unutrašnjih poslova u vezi sa statusom osnivača partije, u smislu ispunjenosti uslova propisanih Zakonom o političkim partijama. Na taj način, strankama i drugim učesnicima u upravnom postupku omogućava se da lakše i efikasnije ostvare prava i pravnih interesa, sa manje troškova. Prilikom rješavanja o pravima, obavezama i pravnim interesima određenog pravnog subjekta valja napomenuti da je strankama i drugim učesnicima omogućena aktivna pomoć u cilju ostvarivanja njihovih prava i pravnih interesa, kako neznanje ili neukost stranke, odnosno drugog učesnika u upravnom postupku ne bi bilo na štetu zaštite njihovih prava i pravnih interesa.

Po zahtjevima dostavljenim elektronskim putem, strankama se blagovremeno dostavljaju informacije i mišljenja vezano za postupak registracije (upis, promjena činjenica i brisanje iz Registra).

Upravi za statistiku i Upravi prihoda i carina ažurno su, na mjesečnom nivou, dostavljane informacije o donošenju rješenja o brisanju NVO iz Registra.

Slobodan pristup informacijama

U periodu od 01.01.2022-godine do 31.12.2022.godine podnijeto je 152 zahtjeva za slobodan pristup informacijama od čega je: 60 usvojeno, 19 zahtjeva djelimično usvojeno, 49 zahtjeva je odbijeno, 12 zahtjeva nije bilo u nadležnosti Ministarstva javne uprave, te su prosljeđeni nadležnom organu, za 8 zahtjeva podnosilac je obaviješten da je informacija dostupna na internet stranici Ministarstva, po 1 zahtjevu obustavljen je postupak zbog odustanka stranke od zahtjeva, dok za 3 zahtjeva postupak nije okončan.

Vršenje upravnog nadzora

U izvještajnom periodu Direkcija za praćenje implementacije principa dobre javne uprave, analitiku i izvještavanje obavljala je poslove koji su se odnosili na: vršenje nadzora nad radom opština uključujući i praćenje primjene propisa od strane opština, praćenje primjene Zakona o upravnom postupku i pripremu Izvještaja o stanju u upravnim stvarima, praćenje primjene Uredbe o izboru predstavnika NVO u radna tijela organa državne uprave i sprovođenju javnih rasprava u pripremi zakona i strategija, pripremu Analize funkcionisanja sistema lokalne samouprave u Crnoj Gori, rješavanje u drugostepenom postupku po žalbama na rješenja i druge akte upravnih inspektora, kao i postupanja po zahtjevima za izuzeće članova disciplinske komisije u disciplinskim postupcima.

Tokom 2022. godine kontinuirano je vršen nadzor nad zakonitošću rada organa lokalne samouprave, kao i nadzor nad primjenom propisa od strane jedinica lokalne samouprave. U izvještajnom periodu izvršeno je ukupno 162 nadzora u jedinicama lokalne samouprave, i to nad 8 instituta od strane Ministarstva javne uprave.

	Predmet nadzora	Institut nad kojim se vrši nadzor	Subjekt nadzora	Broj izvršenih nadzora
1.	Zakon o lokalnoj samoupravi	Redovnost održavanja sjednica SO	25 JLS, dva puta godišnje	50
2.	Zakon o lokalnoj samoupravi	Donošenje lokalnih kadrovskih planova za 2021. godinu	25 JLS	25
3.	Zakon o lokalnoj samoupravi	Konstituisanje sjednica SO	10 JLS ²	10
4.	Zakon o lokalnoj samoupravi	Izbor predsjednika opština	10 JLS	10
5.	Zakon o lokalnoj samoupravi	Usklađenost Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Službe zaštite i spašavanja Prijestonice Cetinje sa Zakonom	1 JLS	1
6.	Zakon o lokalnoj samoupravi	Usklađenost Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji organa lokalne uprave, posebnih i stručnih službi opštine Kolašin sa Zakonom	1 JLS	1
7.	Zakon o lokalnoj samoupravi	Donošenje strateškog plana razvoja opština	25 JLS	25
8.	Zakon o lokalnoj samoupravi	Primjena analiza uticaja propisa RIA	25 JLS (25 SO, 25 predsjednika opština)	25
9.	Zakon o lokalnoj samoupravi	Rad Skupštine Glavnog grada Podgorica	1 JLS	1
10.	Zakon o teritorijalnoj organizaciji Crne Gore	Donošenje odluke o određivanju naziva ulica, postavljanja tabli sa nazivima i brojevima	14 JLS	14

Takođe, u okviru aktivnosti u vezi sa sprovođenjem nadzora, Direkcija je pripremila:

- Informaciju o praćenju primjene propisa na lokalnom nivou i izvršenim upravnim nadzorima nad radom jedinica lokalne samouprave, za period septembar 2021. - mart 2022. godine,
- Informaciju o statusu strateških planova razvoja u jedinicama lokalne samouprave u Crnoj Gori,
- Predlog Odluke o upozorenju Skupštini Opštine Budva,
- Predlog Odluke o raspuštanju Skupštine opštine Budva,
- Predlog Odluke o upozorenju Skupštini opštine Tivat,
- Predlog Odluke o raspuštanju Skupštine opštine Tivat.,
- Predlog odluke o izmjenama i dopunama odluke o raspuštanju Skupštine opštine Budva i
- Predlog odluke o izmjenama i dopunama odluke o raspuštanju Skupštine opštine Tivat.

² Ulcinj, Berane, Podgorica, Budva, Tivat, Pljevlja, Plužine, Rožaje, Mojkovac, Kolašin, Bar, Bijelo Polje,

U izvještajnom periodu, na osnovu nadzora nad primjenom odredbi člana 39 Zakona o lokalnoj samoupravi u opštinama Ulcinj, Berane i Bar pripremljene su informacije o stanju u navedenim skupštinama opština u pogledu njihovog konstituisanja, uz predloge da Vlada sazove prve sjednice novoizabranih skupština opština (informacije za Ulcinj i Berane razmatrane su na sjednici Vlade održanoj 2. juna 2023. godine, dok je informacija za SO Bar razmatrana 8.12.2023. godine).

Uz navedeno, Vladi Crne Gore podnijete su saglasnosti na odluke kojima se uređuju simboli opština Herceg Novi i Tuzi, kao i odluke kojom je uređen praznik opštine Mojkovac.

Što se tiče nadzora nad primjenom Zakona o teritorijalnoj organizaciji Crne Gore, kontinuirano smo pratili izvršavanje obaveza od strane lokalnih samouprava u pogledu označavanja brojevima stambenih i poslovnih zgrada, kao i postavljanja tabli sa nazivima naselja, ulica i trgova. S tim u vezi, u izvještajnoj godini pokrenuto je 8 prekršajnih postupaka protiv odgoovrnih lica zbog neizvršavanja zakonom utvrđenih obaveza.

Direkcija je pratila primjenu odredbi člana 38 stav 1 tačka 3 Zakona o lokalnoj samoupravi kojim je propisano da Skupština opština donosi strateški plan razvoja, te shodno nalazima nadzora konstatovala da čak osam skupština opština neprimjereno dugo nijesu donijele strateške planove razvoja (o čemu je informisana i Vlada Crne Gore).

Takođe, Direkcija je prikupljala podatke u vezi sa realizacijom zakonske obaveze od strane opština koja podrazumijeva donošenje kadrovskog plana za 2021. godinu. Podatke je dostavilo 19 opština. Od tog broja 12 opština donijelo je kadrovske planove u zakonskom roku, četiri opštine su bile na privremenom finansiranju, ali su usvojile kadrovske planove u roku od mjesec dana od usvajanja Budžeta, dvije opštine su usvojile kadrovske planove za zakašnjenjem, jedna opština uopšte nije usvojila kadrovski plan za 2022. godinu. Šest opština nije dostavilo podatke. Navedeni podaci potrebni su i za potrebe praćenja indikatora sadržanog u Strategiji reforme javne uprave, koji se odnosi na procenat usvojenih kadrovskih planova od strane opština.

Priprema Izvještaja o stanju u upravnim stvarima za 2021. godinu

Sa ciljem unapređenja postojećeg stanja i vrednovanja rezultata rada crnogorske javne uprave u okviru pristupnih pregovora Crne Gore sa Evropskom unijom, pripremljena je nova metodologija i obrasci za izvještavanje usmjerene na pojedinačne upravne postupke. Stavljanje fokusa na pojedinačne upravne postupke, a ne na zbirne podatke, omogućava precizniju analizu stanja i formulisanje preporuka koje targetiraju specifične izazove i lakše praćenje sprovođenja ovih preporuka.

Nova metodologija upućena je svim organima centralnog i lokalnog nivoa. Ključni izazovi u procesu pripreme ovog Izvještaja odnosili su se na postupak prikupljanja podataka, koje je trajalo od februara do novembra 2022. godine. U tom kontekstu, Direkcija je, uz podršku eksperata SIGMA/OECD pripremila Izvještaj o postupanju u upravnim stvarima za 2021. godinu za lokalni nivo, dok zbog nepotpunosti podataka koju su ovom Ministarstvu dostavljeni od strane većeg dijela organa na centralnom nivou, kao i činjenice da određen broj organa nije dostavio podatke za potrebe Izvještaja o stanju u upravnim stvarima za 2021. godinu, isti nije bilo moguće pripremiti.

Glavna novina u izvještavanju je to što su podaci prikupljeni po pojedinačnim postupcima, za razliku od prikupljanja podataka samo na nivou institucije. To je omogućilo da se prikupe i analiziraju iscrpniji podaci, što je važno da bi mogli razumijeti uspješne primjere i moguće izazove za svaki pojedinačni upravni postupak. Ukupno 24 opštine su podnijele izvještaje Ministarstvu javne uprave o sprovođenju upravnih postupaka u 2021. Postupci na lokalnom nivou su razvrstani u više od 50 upravnih postupaka tokom ove analize, na osnovu njihove prirode i zakonskog

osnova (oko 30 postupaka koje se pružaju građanima i privredi i oko 20 internih upravnih postupaka).

U cilju unapređenja dijaloga, ali i prezentacije ključnih nalaza iz Izvještaja, u novembru 2022. godine organizovan je okrugli sto sa predstavnicima svih opština. Na okruglom stolu, dogovoreno je da se metodologija dodatno unaprijedi za potrebe sačinjavanja Izvještaja za 2022. godinu, kako bi se sagledala primjena Zakona o upravnom postupku u posebnim upravnim postupcima u izvještaju za 2023. godinu, što je i realizovano.

Priprema Izvještaja o primjeni Uredbe o izboru predstavnika NVO u radna tijela organa državne uprave i sprovođenju javne rasprave u pripremi zakona i strategija, za 2021. godinu

U izvještajnoj godini intenzivno se radilo na unapređenju metodologije za praćenje primjene Uredbe o izboru predstavnika NVO u radna tijela organa državne uprave i sprovođenju javne rasprave u pripremi zakona i strategija, za 2021. godinu. U cilju prikupljanja kvalitetnih podataka kreiran je koordinacioni mehanizam za prikupljanje podataka, uz pružanje edukativne podrške za popunjavanje inoviranog obrasca za kontakt osobe u ministarstvima. Zahvaljujući takvom pristupu dobijeni su kvantitativnih i kvalitativnih podataka zahvaljujući kojima je sačinjen Izvještaj utemeljen na dokazima, shodno kojima se procijenio stepen primjene Uredbe.

U Izvještaju je dat presjek stanja u pogledu primjene Uredbe, u odnosu na propisane elemente, i to: učešće predstavnika NVO u radna tijela organa državne uprave, objavljivanje spiska zakona i strategija o kojima će se voditi javna rasprava u izvještajnoj godini, sprovođenja javnih konsultacija u početnoj fazi pripreme zakona i strategija i sprovođenju javne rasprave. U odnosu na sve elemente analizirana je primjena procedura koja podrazumijeva postupanje po rokovima, potpunost objavljene dokumentacije u vezi sa procesom javnog konsultovanje (objavljivanja liste, izvještaja o sprovedenim konsultacijama i javnim raspravama). Takođe, analizirane su metode koje organi državne uprave koriste pri sprovođenju postupka javnih rasprava, struktura učesnika u javnoj raspravi, kao i efekti javnih rasprava u kontekstu broja pristiglih i prihvaćenih komentara. Izvještaj o primjeni Uredbe usvojen je od strane Vlade Crne Gore.

Priprema Analize funkcionisanja sistema lokalne samouprave u Crnoj Gori

Akcionim planom za sprovođenje Startegije reforme javne uprave prepoznata je aktivnost izrade Analize funkcionisanja sistema lokalne samouprave u Crnoj Gori.

S obzirom da je oblast sistema lokalne samouprave veoma složena i povezana sa radom brojnih centralnih organa državne uprave, za potrebe izrade ove Analize formirana je Radna grupa, koja je prvi sastanak održala 7. Novembra 2022. godine. Članovi Radne grupe su predstavnici: drugih organa državne uprave (koji u svojim upravnim oblastima imaju nadležnosti u vezi sa sistemom lokalne samouprave), šest opština, Zajednice opština Crne Gore, akademskog sektora, kao i nevladinih organizacija.

Za potrebe pripreme Analize, Direkcija je pripremila Metodologiju za izradu Analize funkcionisanja sistema lokalne samouprave. Nakon prvog sastanka Radne grupe, Direkcija je, u cilju prikupljanja podataka za potrebe razvijanja metodološkog pristupa Upitnika za jedinice lokalne samouprave, organizovala individualne sastanke sa predstavnicima: Ministarstva zdravlja, Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Ministarstva rada i socijalnog staranja, Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, kao i Zajednice opština Crne Gore. Takođe, prikupljeni su podaci od predstavnika opština koji su članovi Radne grupe, i to: opštine Bar, Rožaje, Nikšić i Glavnog grada Podgorica.

U izvještajnoj godini, organizovan je online seminar za članove Radne grupe, na kojem su predavači bili eksperti OECD, koji su predstavici OECD smjernice za proces decentralizacije. Uz to, kontinuirano su održavani sastani sa ekspertima SIGMA/OECD, koji pružaju podršku ovom procesu.

Drugostepeni upravni postupak povodom žalbi na rješenja i obavještenja

U Izvještajnoj godini pripremljeno je 20 drugostepenih rješenja u postupcima po žalbama stranaka na obavještenja i rješenja upravnih inspektora. Ukupno 15 žalbi je odbijeno, 4 postupka po žalbi su obustavljena, dok je jedna žalba usvojena, a rješenje inspektora poništeno.

5. DIREKTORAT ZA INFRASTRUKTURU, INFORMACIONU BEZBJEDNOST, DIGITALIZACIJU I E-SERVICE

U Direktoratu za infrastrukturu, informacionu bezbjednost, digitalizaciju i e-servise obavljaju se poslovi koji se odnose na: izradu strateških i planskih dokumenata i propisa iz oblasti IT sistema; davanje mišljenja na iste; monitoring mreže sa ciljem identifikacije eventualnih problema i nedostataka i unapređenje bezbjednosti iste; kreiranje strateškog pravca i bezbjednosnih politika; podizanje nivoa informacione bezbjednosti u mreži državnih organa, instalacija hardvera i softvera; održavanje hardvera i aktivne mrežne opreme u Data centru, Disaster recovery centru, instalacija softvera i antivirusnih rješenja; sprovođenje mjera sigurnosti na nivo kvalifikacija operativnog sistema; održavanje portala za podršku korisnicima; donošenje i sprovođenje nacionalnog okvira interoperabilnosti; uspostavljanje i vođenje evidencije elektronskih registara i informacionih sistema državnih organa i organa državne uprave; upravljanja infrastrukturom certifikacionog tijela, generisanja i sigurnog upravljanja kriptografskim ključevima certifikacionog tijela; informatizaciju poslovanja organa državne uprave kroz planiranje, razvoj i podršku u implementaciji elektronskih usluga; podrška u implementaciji portala za informisanje i komunikaciju sa građanima; promocija e-uprave i elektronskih usluga; razvoj digitalnog društva; razvoj aplikativnih rješenja za upravljanje dokumentima, razmjena dokumenata i podataka između organa državne uprave i integraciju informacionih sistema u ovoj oblasti; priprema propisa i strateško-analitičkih dokumenata iz oblasti e-uprave, davanje mišljenja na iste, primjena elektronske identifikacije u Crnoj Gori i obavljanje drugih poslova iz djelokruga Direktorata.

NORMATIVNE AKTIVNOSTI

Podzakonski akti

- **Na osnovu Zakona o elektronskoj upravi ("Službeni list CG", br. 72/2019 od 26.12.2019. godine) donijeta su sledeća podzakonska akta:**
 1. Pravilnik o tehničkim i drugim uslovima za korišćenje jedinstvenog informacionog sistema, uslovima portabilnosti i responzivnosti, kao i načinu utvrđivanja ispunjenosti tih uslova ("Službeni list CG", br. 125/2022 od 14.11.2022. godine, a stupio je na snagu 22.11.2022).
 2. Pravilnik o načinu upravljanja, razvoja i unapređenja jedinstvenog informacionog Sistema ("Službeni list CG", br. 125/2022 od 14.11.2022. godine, a stupio je na snagu 22.11.2022).
 3. Pravilnik o uslovima portabilnosti i responzivnosti, načinu upravljanja, razvoja i unapređenja informacionog sistema koji organ, odnosno drugi subjekat sam uspostavlja ("Službeni list CG", br. 125/2022 od 14.11.2022. godine, a stupio je na snagu 22.11.2022).

4. Pravilnik o izgledu i sadržaju obrasca zahtjeva za davanje saglasnosti za pružanje usluga elektronske uprave preko informacionog sistema koji organ sam uspostavlja i unapređuje ("Službeni list CG", br. 125/2022 od 14.11.2022. godine, a stupio je na snagu 22.11.2022).

Zakon o elektronskom dokumentu

Zakon o elektronskom dokumentu, donijet u Skupštini Crne Gore i objavljen u "Službenom listu CG", br. 132/2022 od 5.12.2022. godine, a stupio je na snagu 13.12.2022. godine. Ovaj zakon će doprinijeti ubrzanju digitalne transformacije, afirmaciji korišćenja elektronskog dokumenta, digitalnog potpisa, elektronskog pečata u javnoj upravi i privredi, ali i donijeti uštede zbog smanjenja korišćenja papirnih dokumenata. Zakonom se vrši dodatno usklađivanje sa Zakonom o elektronskoj identifikaciji i elektronskom potpisu, kako bi se kroz povećanje povjerenja u elektronski dokument i digitalizaciju dokumenta, stvorili uslovi za njegovu širu primjenu. Novine su šira primjena od postojećeg zakona, u smislu primjene zakona i na lokalne samouprave u skladu sa Zakonom o lokalnoj samoupravi, prepoznavanje digitalizovanog dokumenta koji se izjednačava sa elektronskim dokumentom, propisivanje uslova za pravnu valjanost digitalizovanog dokumenta, uvođenje elektronskog pečata, propisivanje načina dostavljanja elektronskih dokumenata između nadležnih organa i stranaka.

Takođe, prevaziđena je barijera koja se odnosila na neprihvatanje elektronskog dokumenta od strane institucija, tako da se više ne zahtijeva izričito i slobodno izražena volje o prihvatanju upotrebe elektronskog dokumenta, koja je kod institucija davala prostor za neprihvatanje elektronskog dokumenta.

Zakon, donosi i određene uštede zbog smanjenja korišćenja papirnog dokumenata. Zakon se primjenjuje u pravnom prometu, upravnim, sudskim i drugim postupcima, kod privrednih društava, preduzetnika, nezavisnih i regulatornih tijela i drugih pravnih i fizičkih lica državnih organa, organa državne uprave, državnih agencija, državnih fondova i drugih nosilaca javnih ovlaštenja, organa lokalne samouprave, organa lokalne uprave, posebnih i javnih službi u smislu zakona kojim se uređuje lokalna samouprava.

Elektronska identifikacija i elektronske usluge povjerenja

Ministarstvo javne uprave, kao organ nadležan za razvoj informacionog društva i elektronske uprave, shodno Zakonu o elektronskoj identifikaciji i elektronskom potpisu ("Službeni list CG", br. 31/2017 I 72/2019) uređuje oblast elektronske identifikacije i elektronskih usluga povjerenja u Crnoj Gori.

S tim u vezi, Ministarstvo javne uprave ocjenjuje i vodi postupak upisa u:

- Registar sistema elektronske identifikacije,
- Evidenciju davalaca elektronskih usluga povjerenja,
- Registar kvalifikovanih davalaca elektronskih usluga povjerenja
- Listu kvalifikovanih sredstava za izradu elektronskog potpisa, odnosno pečata.

U januaru 2022. godine Centralna Banka Crne Gore (CBCG) je upisana u Evidenciju davalaca elektronskih usluga povjerenja sa uslugom "Izrada certifikata za napredni elektronski pečat".

Službenici Ministarstva, odnosno Direkcije za normativu, elektronsku identifikaciju i elektronske usluge povjerenja vrše redovno vođenje, ažuriranje i objavljivanje pomenutih registara, evidencije i liste kao i redovnu komunikaciju sa sadašnjim i budućim davaocima elektronskih usluga povjerenja i usluga elektronske identifikacije, u skladu sa Zakonom.

Trust lista Crne Gore

Ministarstvo vodi i javno objavljuje javnu listu elektronskih usluga povjerenja, u formatu pogodnom za automatsku obradu podataka, u skladu sa tehničkim uslovima i praksom za liste elektronskih usluga povjerenja na nivou Evropske unije. Na taj način se trećim stranama obezbjeđuje pouzdana informacija o statusu davalaca elektronskih usluga povjerenja i njihovih usluga. Ova lista je kreirana u skladu sa važećim tehničkim standardom ETSI TS 119 612 i u međunarodnoj praksi je poznata pod imenom Trust lista. Javna lista elektronskih usluga povjerenja (Trust lista Crne Gore) kao i podaci o certifikatu kojim se lista potpisuje, dostupni su na internet stranici Ministarstva ([Elektronska identifikacija i elektronske usluge povjerenja \(www.gov.me\)](http://www.gov.me))

Službenici Ministarstva, odnosno Direkcije za normativu, elektronsku identifikaciju i elektronske usluge povjerenja vrše redovno ažuriranje i vođenje Trust Liste Crne Gore, u skladu sa Zakonom i tehničkim standardom ETSI TS 119 612.

Regionalna saradnja Crne Gore i zemalja Zapadnog Balkana

RADNA GRUPA ZA INTEROPERABILNOST I TRUST SERVICE (WB6)

Jedna od četiri ključne oblasti koje su obuhvaćene Akcionim planom Zajedničkog regionalnog tržišta (CRM) 2021-2024 jeste i Regionalno digitalno područje za integraciju Zapadnog Balkana u panevropsko digitalno tržište. To potvrđuju potpisani Memorandum o razumijevanju o regionalnoj interoperabilnosti i uslugama povjerenja u regionu Zapadnog Balkana (potpisanim u Tirani 02.novembra 2020. godine) kao i Zajedničke izjave o Interoperabilnom Zapadnom Balkanu na Digitalnom Samitu održanom u Podgorici 2021. godine.

U skladu sa tim, Crna Gora je prihvatila i aktivno učestvuje u pokretanju zajedničke inicijative za promociju regionalne saradnje kao i razmjenu informacija na otvoren, interoperabilan, siguran i pouzdan način, dajući prioritet regionalnoj interoperabilnosti i uslugama povjerenja.

Učestvovanje u radu Regionalne radne grupe za Interoperabilnost i Trust service zemalja Zapadnog Balkana (WB6), koja je zajedno sa RCC-om i ekspertima iz Estonije, tokom 2022. godine, radila na realizaciji aktivnosti u vezi definisanja i implementacije prekograničnih usluga. S tim u vezi održani su sastanci u Podgorici 07. februara, Skoplju 06. aprila, Talinu 15. i 16. novembra i Podgorici 19. decembra 2022. godine, čime je definisana je lista predloga prioriternih oblasti kao i tehničkih specifikacija potrebnih za svaki slučaj upotrebe, uključujući uloge i odgovornosti kako bi se što bolje i kvalitetnije pripremio svaki korak na putu njihove konačne implementacije.

Komunikacija sa organima državne uprave koji su prepoznati kao ključni za realizaciju pomenutih aktivnosti, organizovanje sastanaka na ekspertskom nivou i podrške u procesu njihove implementacije.

PROJEKAT IZRADE DOKUMENTA “Feasibility study for identification of technical interoperability in Montenegro”

Uz podršku RCC-a, u periodu od decembra 2021. do avgusta 2022. godine, angažovana je grupa eksperata iz Bugarske koja je zajedno sa službenicima Ministarstva javne uprave radila na kreiranju dokumenta pod imenom “ Feasibility study for identification of technical interoperability in Montenegro” (Studija izvodljivosti za identifikaciju tehničke interoperabilnosti u Crnoj Gori), u cilju poboljšanja stepena tehničke interoperabilnosti u Crnoj Gori.

U julu 2022. godine objavljen je, zvanično na sajtu RCC-a na engleskom jeziku, dokument "Feasibility study for identification of technical interoperability in Montenegro" (Studija izvodljivosti za identifikaciju tehničke interoperabilnosti u Crnoj Gori), kao rezultat višemjesečnog rada službenika Ministarstva i angažovanih eksperata. Glavni benefiti koje donosi ovaj dokument su:

- Utvrđivanje stepena tehničke interoperabilnosti informacionih sistema javne uprave Crne Gore
- Urađena analiza normativnog okvira i utvrđena lista usvojenih tehničkih standarda na nacionalnom nivou
- Utvrđena lista standarda koje treba usvojiti na nacionalnom nivou kako bi njihovom implementacijom povećali stepen tehničke interoperabilnosti
- Dobijene preporuke koje je neophodno primijeniti.

Aktivnosti na implementaciji potpisanih sporazuma o uzajamnom priznavanju elektronskih usluga povjerenja i sistema elektronske identifikacije

Ministarstvo javne uprave je, u ime Vlade Crne Gore 2019. godine potpisalo dva bilateralna sporazuma, jedan sa Republikom Sjevernom Makedonijom a drugi sa Republikom Srbijom, o uzajamnom priznavanju elektronskih usluga povjerenja i sistema elektronske identifikacije. Potpisivanjem tih sporazuma stvorena je pravna osnova za uzajamno priznavanje kvalifikovanih elektronskih usluga povjerenja (kvalifikovani elektronski potpis, kvalifikovani elektronski pečat i kvalifikovani vremenski pečat) kao i sistema elektronske identifikacije između Crne Gore i pomenutih zemalja.

U septembru 2022. godine, službenici Ministarstva javne uprave Crne Gore u okviru programa ReSPA mobilnosti su boravili u posjetu Ministarstvu trgovine, turizma i telekomunikacija Republike Srbije koji je zainteresovan za implementaciju pomenutog sporazuma. S tim u vezi, značajna aktivnost jeste povezivanje Trust liste Crne Gore (koju vodi ovo ministarstvo) i Trust liste Republike Srbije, u skladu sa standardom ETSI TS 119 612, s obzirom da za to ne postoje prepreke. Tom prilikom definisani su svi koraci koji su neophodni za praktičnu implementaciju ovog sporazuma odnosno povezivanja pomenutih Trust lista, čija realizacija se očekuje u narednom periodu nakon normalizacije procesa uzrokovanih sajber napadima.

Tematske aktivnosti:

- **Informacija o stepenu realizacije Projekta Jedinstveni sistem za elektronsku razmjenu podataka (JSERP)**

Informacija je usvojena na sjednici Vlade održanoj 14.04.2022. godine. Vlada je zadužila Ministarstvo javne uprave da nastavi sa daljim tehnološkim unapređenjem platforme JSERP u skladu sa prijedlozima iz informacije. Takođe Vlada je zadužila organe i druge subjekte prepoznate Zakonom o eupravi da u skladu sa zakonskim odredbama prijave svoje registre u Metaregistar i da razmjenjuju podatke iz svojih elektronskih registara putem JSERP-a.

- **Informacija - Osnovana, uspostavljena i funkcionalna Digitalna akademija**

Informaciju – osnovana, uspostavljena i funkcionalna Digitalna akademija je usvojena na sjednici Vlade Crne Gore je 29. decembra 2022. godine. Uspostavljanjem Digitalne akademije idemo u pravcu da stvorimo ambijent održivog i kontinuiranog unaprijeđivanja vještina i kompetencija polaznika uz otvaranje mogućnosti za ko-kreiranje sadržaja i ubuduće planiranih aktivnosti. Najava početka implementacije Digitalne akademije je započeta sa održavanjem prve online edukacije Strenght finder koja je bila namjenjena donosiocima odluka i službenicima u javnoj upravi u Crnoj Gori i drugim zemljama Zapadnog Balkana, zatim OCD-u, ICT i biznis sektoru, a koji djeluju u oblasti digitalizacije. Nakon uspješne edukacije koja je trajala 3 dana po 4 sata, dobili smo 24 sertifikovana lidera u oblasti digitalne transformacije. Implementacija navedene aktivnosti

se očekuje tokom 2023. godine i ista je prepoznata u srednjoročnom programu rada Vlade Crne Gore za 2023. godinu.

PROJEKTI

• Digitalna akademija

Ministarstvo javne uprave je strateškim dokumentima, kao i Srednjoročnim programom rada Vlade Crne 2022- 2024. identifikovalo potrebu za uspostavljanje savremene online platforme za edukaciju javnih službenika, učenika, studenata, mladih, ranjivih kategorija društva. Isto tako, Programom ekonomskih reformi 2023.-2025. godine Crna Gora je prepoznala strateški značaj Digitalne akademije i istu uvrstila u jednu od 20 reformskih mjera. S tim u vezi, Ministarstvo je pokrenulo proces uspostavljanja Digitalne akademije - online platforme za edukaciju i povezivanje svih relevantnih aktera koji rade na građenju digitalnih i liderskih vještina javnih službenika, studenata i ranjivih grupa od strateškog značaja. Suština Digitalne akademije je kreiranje brzih programa za unapređenje kompetencija i vještina za digitalnu transformaciju Crne Gore, kao i jačanje digitalne svijesti crnogorskog društva i digitalne konkurentnosti ICT sektora.

Najava početka implementacije Digitalne akademije je započeta sa održavanjem prve online edukacije Strenght finder koja je bila namjenjena donosiocima odluka i službenicima u javnoj upravi u Crnoj Gori i drugim zemljama Zapadnog Balkana, zatim OCD-u, ICT i biznis sektoru, a koji djeluju u oblasti digitalizacije. Nakon uspješne edukacije koja je trajala 3 dana po 4 sata tokom mjeseca Decembar, dobili smo 24 sertifikovana lidera u oblasti digitalne transformacije. Zvanično pokretanje Digitalne akademije u partnerstvu sa MTEL „Digitalna Fabrika“ najavljeno je 22. decembra 2022. godine.

Digitalna akademija pružiće snažnu podršku procesu digitalne transformacije između ostalog i stvaranjem mogućnosti novih vidova prenosa znanja, poslovanja, integracije i fokusiranjem na najrelevantnije teme u oblasti. Prije svega nudi programe, materijale i alate koji su usmjereni na sticanje vještina potrebnih digitalnom društvu i na njihovu praktičnu primjenu. Ključni efekti koji su prepoznati kroz ovaj projekat su:

- Besplatni interaktivni kursevi;
- Znanja i vještine koje odmah možete primijeniti;
- Angažovanje iskusnih predavača;
- Dostupnost materijala za samostalno učenje;
- Uspostavljanje zajednice praktičara za saradnju i razmjenu iskustava.

Na web portalu Vlade Crne Gore kreirana je posebna stranica namjenjena Digitalnoj akademiji sa osnovnim informacijama o samom konceptu buduće online platforme, dostupnim modulima obuka i njihovim sadržajem. Trenutno su dostupni i pilot programi na koje mogu da se prijave zainteresovani građani, i to:

- Transformaciono liderstvo i upravljanje promjenama – gdje će polaznici ovog programa imati priliku da saznaju koja je suštinska uloga lidera, ključne kompetencije ali i koji su načini da se ono razvija.
- „Human Centered Design“ – Uvod u dizajn usmjeren na čovjeka – gdje će polaznici ovog programa imati priliku da se upoznaju sa metodologijom i procesom Design Thinking-a.
- „Cyber security“ - bezbjednosna kultura i zaštita podataka – gdje će polaznici ovog programa kroz interaktivni rad saznati nešto više o sajber bezbjednosnoj kulturi i zaštiti podataka, kao i smjernicama i preporukama za postupanje pri svakodnevnoj upotrebi informacionih tehnologija.

Na trenutno dostupnoj stranici omogućeno je budućim polaznicima Akademije da se prijave kako za dostupne module, tako i da iskažu interesovanje za obukama za koje smatraju da su im neophodne za prilagođavanje svakodnevnim promjenama u digitalnom okruženju. Takođe, omogućen je posebni prijavni formular za predavače koji žele da se pridruže u kreiranju novih programa/modula i da daju sveopšti doprinos društvenoj zajednici.

- **Projekat Digitalna Evropa**

U okviru dugoročnog budžeta Evropske unije za period 2021-2027, Evropska komisija je predložila novi program "Digitalna Evropa" ("Digital Europe"), koji ima za cilj da ubrza ekonomski oporavak i oblikuje digitalnu transformaciju evropskog društva i privrede, donoseći koristi svima. Ukupno planirani budžet koji je obezbjeđen kroz ovaj program iznosi 7,5 milijardi eura.

Imajući u vidu značaj navedenog programa Crna Gora je, kao država kandidat za članstvo u EU, blagovremeno iskazala interesovanje za učešće u programu Digitalna Evropa. Vlada Crne Gore je formirala Pregovarački tim kojim koordinira Ministarstvo javne uprave, u cilju pristupanja Programu koji će omogućiti zainteresovanim stranama učešće u projektima koji se finansiraju iz pet ključnih oblasti:

- Sajber bezbjednosti (cybersecurity)
- Digitalnih vještina (advanced digital skills)
- Super računarstva (supercomputing)
- Vještačke inteligencije (artificial intelligence)

Obezbeđivanja široke upotrebe digitalnih tehnologija u privredi i za građane, uključujući i digitalne inovativne hub-ove (ensuring a wide use of digital technologies across the economy and society, including through Digital Innovation Hubs)

Prepoznate ciljne grupe koji mogu biti korisnici ovog programa su prije svega javne institucije, digitalna i inovaciona zajednica, ali isto tako akademska i biznis zajednica, zatim istraživački centri, NVO sektor itd.

Program Digitalna Evropa traje u periodu od 2021.-2027. godine, s tim što se svake godine donosi godišnji Radni program. Aktivnom participacijom u programu, Crna Gora će biti u mogućnosti da, kao član, u određenoj mjeri daje predloge na dalji razvoj programa kao i godišnje radne programe, te ima mogućnost aktivnog učešća u izmjenama i dopunama već prepoznatih prioriteta. Sporazum o pristupanju Programu „Digitalna Evropa“ između Evropske unije i Crne Gore je od strane Crne Gore dostavljen Evropskoj komisiji na potpisivanje krajem 2022. godine.

- **Projekat „eUsluge i digitalna infrastruktura kao mjera odgovora na COVID-19“**

Donacijom delegacije Evropske Unije, a u saradnji sa UNDP-em pokrenuta je realizacija aktivnosti iz projekta “eUsluge i digitalna infrastruktura kao mjera odgovora na COVID-19” sa ciljem da se ubrza digitalna transformacija javne uprave u Crnoj Gori uz razvoj novih i nadogradnju postojećih platformi i složenih softverskih sistema, kao i kompleksnih elektronskih usluga koje zadovoljavaju, prije svega, potrebe građana i privrede. Jedna od prioriternih aktivnosti koja je prepoznata navedenim projektom je uspostavljanje efikasnog i održivog integrisanog sistema pojednostavljenih elektronskih procedura za građane i privredu, što će se prevashodno realizovati kroz implementaciju prioriternih elektronskih usluga koje imaju veliki uticaj na građane i privredu u saradnji sa institucijama koje pružaju ove usluge.

U saradnji sa Ministarstvom prosvjete, nastavljena je realizacija unapređenja usluga koje ova institucija pruža, pa su samim tim tokom 2022. godine realizovane usluge elektronskog upisa u đачke i studentske domove. Na ovaj način smanjuje se potreba odlaska u ustanove, postiže se

ušteda potrebnog vremena i troškova prevoza učenika i studenata, što je posebno važno za one koji studiraju van svog mjesta boravka.

Kao jedna od prvih usluga digitalizovanih tokom 2021. godine u okviru ovog projekta realizovana je usluga eStudent, koja je obezbjedila brz i jednostavan način online upisa maturanata na studijski program po izboru na svim fakultetima Univerziteta Crne Gore. Tokom 2022. godine rađeno je na unapređenju ove usluge kako bi ista obuhvatila i online upis na privatne ustanove visokog obrazovanja.

Takođe, pokrenute su aktivnosti na realizaciji sljedećih online usluga: prijava rođenja i prijava smrti od strane Kliničkog centra prema Ministarstvu unutrašnjih poslova putem elektronske razmjene podataka, kao i online zakazivanje vjenčanja i online plaćanje poreza na nepokretnost sa Glavnim gradom.

Sprovedeno je Istraživanje o zadovoljstvu građana i biznis zajednice postojećim i identifikaciji potreba za novim e-uslugama, sa ciljem da se ocijeni stepen zadovoljstva postojećim e-uslugama koje nudi javna uprava, kao i da se utvrde stavovi i preferencije o korišćenju e-usluga i daju prijedlozi za unapređenje. Isto tako, u IV kvartalu pokrenut je II ciklus Istraživanja, sa ciljem upoređivanje podataka dobijenih na osnovu dva ciklusa istraživanja koji će predstavljati osnovno polazište za defnisanje daljih smjernica djelovanja javne uprave kada je u pitanju digitalizacija usluga po mjeri građana.

Tokom decembra 2022. godine započete su aktivnosti na izradi tehničke specifikacije za implementaciju novog portala elektronske uprave i unepređenje jedinstvenog sistema za elektronsku razmjenu podataka, sa krajnjim ciljem obezbjeđivanja svih uslova za razvoj elektronske uprave odnosno usluga na najvećem nivou sofisticiranosti.

Pokrenute su aktivnosti na uspostavljanju ICT mreže državnih službenika koji se bave razvojem interoperabilnih usluga javne uprave. Ministarstvo javne uprave je tokom 2022. godine imalo aktivno učešće u pripremi, održavanju i izvještavanju sa radionice "Uspostavljanje mreže državnih službenika" koji se bave razvojem ICT-a i razvojem interoperabilnih usluga javne uprave. Krajnji cilj radionice je bio da se ojača koordinacija između institucija javne uprave Crne Gore, pružanje podrške u izgradnji kapaciteta mreže državnih službenika koji se bave razvojem ICT-a na centralnom i lokalnom nivou i poboljšanje efikasnosti digitalnog upravljanja.

Ono što se može primjetiti jeste da su se, u toku sprovođenja aktivnosti, identifikovali određeni izazovi. Naime, uočeno je nedovoljno uključivanje relevantnih zainteresovanih strana koje se odgovorne za konkretne elektronske usluge, institucije kao i dobavljači.

- **Kampanja za promociju elektronske lične karte**

Ministarstvo javne uprave i Ministarstvo unutrašnjih poslova pod pokroviteljstvom Ambasade Ujedinjenog Kraljevstva, sproveli su komunikacionu Kampanju za promociju značaja i upotrebe elektronskih ličnih karti u procesu digitalizacije za građane/građanke, pod sloganom „Uze li novu ličnu?“. Navedena kampanja ima za cilj podizanje svijesti o značaju i benefitima elektronske lične karte kako bi se doprinijelo većem korišćenju elektronskih usluga, povećanju digitalne pismenosti, kao i povećanje interesovanja od strane građana/građanki da izvade novu elektronsku ličnu kartu.

Kroz Kampanju sa jedne strane obezbjeđen je zakup medijskog prostora za oglašavanje animacije, oglašavanje na bilbordima i bustovanje na društvenim mrežama, dok sa druge strane distribuiran je promo materijal koji će biti raspoređen po filijama područnih jedinica Ministarstva unutrašnjih poslova. U cilju obezbjeđivanja svih neophodnih preduslova za početak navedene

Kampanje koja je nacionalnog karaktera, zbog njene kompleksnosti i sveobuhvatnosti, ista je zahtjevala ogromni napor u ispunjavanju svih tehničkih preduslova od strane oba ministarstva u prethodnom periodu. Naime, elektronska lična karta nema dodatnu vrijednost ukoliko se ista ne koristi odnosno upotrebljava od strane građana, što je zahtjevalo obezbjeđivanje novih elektronskih usluga. Stvoreni su svi tehnički preduslovi za integraciju elektronske lične karte sa portalom eServisi Ministarstva unutrašnjih poslova i portalom e-uprave Ministarstva javne uprave, digitalnog društva i medija. Shodno tome, građanima/građankama je pružena mogućnost upotrebe e-usluga sa novom elektronskom ličnom kartom.

- **Portal Vlade - GOV.ME**

Portal predstavlja glavni komunikacioni kanal Vlade, ministarstava i organa uprave i pruža jedinstveno korisničko i vizuelno iskustvo, koje se ogleda u unicifiranom onlajn nastupu. Portal je optimizovan za mobilne uređaje, posjeduje naprednu pretragu sadržaja, omogućava direktnu komunikaciju s korisnicima, obezbijeđena je puna primjena standarda pristupačnosti preporučena Zakonom o elektronskoj upravi, kao i mogućnost čitanja sadržaja. Ministarstvo javne uprave kontinuirano radi na unapređenju u tehničkom i funkcionalnom smislu, kao i na razvoju procedura za korišćenje platforme i povećanju kvaliteta pripreme sadržaja.

U toku 2022. godine izvršeno je proširenje portala na sajtove organa uprave i sajtove vezane za projekte od posebnog značaja koji se sprovode u okviru organa državne uprave, pa trenutno Portal Vlade GOV.ME objedinjuje na istoj tehničkoj platformi sajtove Vlade Crne Gore, Generalnog sekretarijata Vlade, Predsjednika Vlade, Potpredsjednika Vlade, ministarstava i organa uprave. Ukupno se radi o 50 sajtova.

Takođe, izvršeno je unapređenje portala u dijelu izrade posebnih funkcionalnih cjelina za optimizovano postavljanje velikih fajlova, dizajn i razvoj kalendara događaja, dizajn i razvoj funkcionalnosti imenika na nivou cijelog portala, dizajn i razvoj Kataloga elektronskih usluga, dizajn i razvoj Sistema za prikazivanje arhivskih fotografija u posjedu Generalnog sekretarijata Vlade - Digitalni muzej, kao i dizajn i razvoj posebnog podportala posvećenog digitalnim nomadima. Sajtovi vezani za prikazivanje arhivskih fotografija i informacija vezanih za program privlačenja digitalnih nomada su trenutno u fazi obrade i postavljanja sadržaja, nakon čeka će, tokom 2023. godine biti objavljeni i promovisani.

U toku 2022. godine Portal GOV.ME imao je preko 1.500.000 posjetilaca. Najposjećenije su bile stranice za naprednu pretragu portala, stranica Uprave za ljudske resurse, stranica Vlade Crne Gore sa pregledom vijesti iz Vlade i ministarstava.

- **Katalog usluga elektronske uprave**

Shodno Zakonu o elektronskoj upravi, Ministarstvo javne uprave ima obavezu da sačinjava zbirni Katalog usluga elektronske uprave, koji se objavljuje na internet stranici Vlade Crne Gore. Uspostavljen je inicijalni zbirni Katalog usluga elektronske uprave koji je objavljen na internet stranici Vlade Crne Gore. Za potrebe unosa podataka u navedeni katalog, institucije su u prethodnom periodu imenovala kontakt osobe koje su prošle obuku za potrebe unosa svih atributa koji prate jednu uslugu (naziv usluge, iznos administrativne takse, naknade, link ka usluzi, pravni okvir i sl.) u formu. Naime, kako se postojeće rješenje pokazalo neadekvatno po pitanju prikupljanja podataka, jer je riječ o typeformi, odnosno excel formi za unos podataka, Ministarstvo je pokrenulo više iteracija u cilju dobijanja adekvatnog rješenja. S tim u vezi, tokom 2022. godine u okviru projekta koji se realizovao u saradnji sa UNDP-em, pokrenuli smo aktivnosti na kreiranju inoviranog kataloga usluga i to za 5 pilot institucija, na centralnom i lokalnom novou, koji će obuhvatiti i usluge koje nijesu elektronske. Naime, predloženo rješenje je takođe realizovano u excel formi, s tim da je u odnosu na prethodno inovirano na način da je postojećih 20 atributa

prošireno sa više pitanja i klasa, te u ovoj fazi prepoznali više od 50 deskriptivnih atributa, kako bismo na ovaj način prikupili više informacija o uslugama, odnosno kompletan upravni postupak koji prati jednu uslugu. Nakon sprovođenja aktivnosti kroz obje iteracije uvidjeli smo izazove kod prikupljanja odnosno kreiranja kataloga usluga elektronske uprave, kao što su nedostatak adekvatnog softverskog rješenja kao i nezainteresovanost i inertnost imenovanih lica, institucija za unos podataka u postojeće rješenje.

Nakon procesa revidiranja i ažuriranja dostupnih usluga na navedenom katalogu, krajem 2022. godine pokrenute su aktivnosti koje će obezbjediti unapređenje modula kataloga usluga elektronske uprave, kako bi dobili kvalitetan i uniforman katalog elektronskih usluga.

- **Portal elektronskih sjednica Vlade (eSV)**

Softversko rješenje za elektronske sjednice Vlade Crne Gore, odnosno Portal elektronskih sjednica Vlade Crne Gore prati kompletan proces priprema sjednica, elektronskog zasijedanja, kako Vlade Crne Gore, tako i njenih komisija i savjeta, praćenje programa rada Vlade kao i praćenje realizacije zaključaka Vlade. Aplikativni softver funkcioniše u punom kapacitetu od 2011. godine.

U toku 2022. godine izvršen je niz izmjena na softverskom rješenju, u okviru redovnog održavanja, kako bi se ova platforma uskladila sa unaprijeđenim mjerama informacione bezbjednosti. Izvršen je upgrade MS Sharepoint portal-a sa verzije 2010 na 2013, a nakon toga i sa verzije 2013 na 2016. Ovo je podrazumijevalo kreiranje farme servera (app, web i db server), konfigurisanje korisnika u vezi sa AD, podizanje Report servera za generisanje izvještaja, publishovanje webpart-ova za dodatne funkcionalnosti. Takođe, izvršena je migracija podataka iz bekapa na produkcionu verziju. Ista struktura podignuta je na testnom okruženju.

- **Sistem za elektronsku identifikaciju – (NS-eID)**

Realizacija aktivnosti iz Dinamičkog plana za implementaciju projekta Nacionalni sistem za elektronsku identifikaciju i autentifikaciju korisnika (NS eID), preduzimanje administrativnih i tehničkih aktivnosti u cilju realizacije dinamičkog plana. NS-eID je pušten u produkciju u dijelu koji se odnosi na autentifikaciju preko sertifikata koje izdaje MUP na ličnoj karti. Takođe, izvršena je integracija sistema NS-eID i portala eUprava i time omogućena pouzdana i sigurna provjera identiteta (autentifikacija) korisnika portala uz korišćenje lične karte za one usluge koje zahtijevaju visok stepen sigurnosti. Ostale funkcionalnosti NS-eID će biti implementirane u narednom periodu kao i integracija sa drugim informatičkim rješenjima koja pružaju elektronske usluge čime bi ovaj sistem postao centralna tačka za kontrolu prijave korisnika. Ministarstvo javne uprave intenzivno radi na unapređenju ovog Sistema, kako bi građanima bilo omogućeno da se prilikom korišćenja elektronske usluge identifikuju na siguran način.

- **Sistem za elektronsko plaćanje i kontrolu naplate – (NS NAT)**

Sistem za elektronsku naplatu, koji razvija i kojim upravlja Ministarstvo javne uprave, predstavlja sistem koji građanima omogućava plaćanje administrativnih taksi, naknada i ostalih javnih prihoda, elektronskim putem uz upotrebu platnih kartica, kako bi elektronsku uslugu, mogli izvršiti bez odlaska na šalter institucija. Ovaj sistem, takođe omogućava i kontrolu izvršenih naplata građana prema institucijama.

U toku 2022. godine u cilju realizacije ovog projekta potpisani su ugovori sa bankama o prihvatanju platnih kartica putem interneta, kako bi se elektronska plaćanja mogla realizovati. Ugovori su potpisani pojedinačno sa bankama koje su ispunjavale tehničke uslove za realizaciju ovog projekta i to sa: Hipotekarnom bankom, Crnogorskom komercijalnom bankom i NLB bankom. Sa strane Vlade Crne Gore potpisnici ovog Ugovora su bili Ministarstvo finansija i

Ministarstvo javne uprave. Ugovorom je predviđeno da Ministarstvo finansija banci plati provizije za transakcije koje se odnose na plaćanje iznosa koji se odnose na administrativne takse u skladu sa - Uredbom o bližim uslovima i načinu plaćanja administrativnih taksi elektronskim putem ("Službeni list CG", br. 68/2020). Uvođenje sistema za elektronsku naplatu neće izazvati povećanje troškova po građane, već će prilikom plaćanja administrativnih taksi biti oslobođeni plaćanja provizije.

Takođe jedna od ključnih aktivnosti u cilju kontrole uplaćenih administrativnih taksi i drugih javnih prihoda je potpisivanje Sporazuma o elektronskom ustupanju podataka o platnim transakcijama u korist transakcionih računa otvorenih za prikupljanje državnih javnih prihoda, između Centralne banke Crne Gore, Ministarstva finansija i Ministarstva javne uprave.

U saradnji sa Ministarstvom pravde, među najčešće korišćenim, odabrane su pilot usluge, koje se odnose na Izdavanje uvjerenja iz kaznene evidencije (fizička i pravna lica) i Izdavanje uvjerenja iz prekršajne evidencije (fizička i pravna lica).

Ministarstvo javne uprave intenzivno radi na unapređenju sistema kako bi građanima omogućili da na što jednostavniji način plate neku uslugu. Unapređenje sistema se ogleda u implementaciji novog kanala plaćanja državnih administrativnih taksi i ostalih plaćanja iz nadležnosti organa lokalnih samouprava na teritoriji Crne Gore. Pored olakšavanja i ubrzavanja procesa plaćanja i evidencije korisničkih transakcija, jedan od glavnih ciljeva je i smanjivanje mogućnosti za greške prilikom plaćanja.

- **Sistem za elektronsku razmjenu podataka –(JSERP)**

Ministarstvo javne uprave upravlja Sistemom za elektronsku razmjenu podataka koji omogućava interoperabilnu razmjenu podataka između više informacionih sistema iz različitih državnih institucija. Osnovna uloga JSERP sistema je siguran prenos podataka/poruka između članova sistema putem standardizovanog protokola za razmjenu poruka, a na osnovu sertifikata za autentifikaciju i potpisivanje poruka, kao i čuvanje logova razmjene podataka u standardnom i mašinski čitljivom formatu.

Od početka implementacije JSERP sistema kontinuirano su realizovane -- mnogobrojne aktivnosti kojima je cilj ne samo korišćenje ovog sistema, već i njegovo dalje unapređenje, promocija i izrada procedura za održivost u narednom periodu.

U saradnji sa UNDP-em koji pruža tehničku podršku za JSERP (u okviru projekta E-servisi kao odgovor na Covid – 19), organizovane su obuke korisnika iz raznih institucija, mnogi radni sastanci i prezentacije modela uspostavljanja interoperabilnosti između registara.

Tokom 2022. godine intenzivno su se sprovodile aktivnosti na praćenju i realizaciji razmjene podataka na nivou elektronskih registara organa koji su prijavljeni na sistem. Dodatne aktivnosti su preduzete da bi se što više iskoristila JSERP platforma, te efikasnije koristili podaci iz registara.

Na strani organa Uprava prihoda i carina koji daje podatke na korišćenje iz registra CRPS (Centralni registar privrednih subjekata), podržan je razvoj web servisa za potrebe:

- Zajednice opština - za potrebe novog softvera za lokalne prihode;
- Ministarstva finansija-Direkcija za javne nabavke - za potrebe novog softvera javnih nabavki;
- Službenog lista – za unapređenje postojećeg sistema za razmjenu sa CRPS-om;
- Uprave za inspekcijske poslove – za potrebe novog softvera Jedinственog inspekcijskog informacionog sistema.

Na strani Uprave za statistiku razvijeno je 16 web servisa za konzumaciju podataka iz 7 ključnih institucija. Kada se na strani tih institucija omogući preuzimanje podataka putem web servisa, Uprava za statistiku će moći automatski preuzeti potrebne podatke, obraditi ih, i rezultate sačuvati ili ponuditi sve ili dio njih na konzumaciju drugima, koji imaju pravo na uvid u podatke.

S obzirom da je suština interoperabilnosti, samim tim i JSERP sistema, unapređenje elektronskih usluga, upotrebna vrijednost ovog sistema se najbolje ogleda u novim e-uslugama koje su realizovane u prethodnom periodu, a koje kao osnov imaju automatsko prikupljanje podataka iz registara organa u kojima se ti podaci vode putem JSERP sistema. Sistem omogućuje dostupnost na jednom mjestu svih registara javne uprave za koje su razvijeni web servisi i preuzimanje podataka od strane drugih organa, a samim tim i pojednostavljenje razvoja kompleksnih e-servisa, koji crpe podatke iz više medju-resorskih registara. Elektronske usluge su pravi primjer značaja koji JSERP ima ne samo u razmjeni podataka po službenoj dužnosti u svakodnevnom radu službenika u javnoj upravi, već upravo u benefitima za građane koji koriste e-usluge za različite potrebe na različitim portalima. Tokom 2022. godine radilo se na stvaranju preduslova da nove e -usuge, koje će uskoro u 2023. godini biti u produkciji, poput online plaćanje poreza za nekretnine, online prijava rođenih, online prijava umrlih, online zahtjev za vjenčanje i izdavanje potvrde o vjenčanju, budu integrisane u sistem JSERP.

Takođe, u 2022 godini izrađena je "Studija o tehničkoj interoperabilnosti u CG" sa listom standarda iz ove oblasti koja je za sada objavljena na engleskoj verziji na linku: Regional Cooperation Council | Feasibility study for identification of technical interoperability in Montenegro (rcc.int). Izradom liste standarda tehničke interoperabilnosti, uspostavljanjem novih funkcionalnosti i razvojem smjernica odnosno vodiča za institucije kao pružalaca i/ili potrošača usluga JSERP-a, stvaraju se uslovi za širenje upotrebe ovog sistema u javnoj upravi.

U saradnji sa UNDP-em u 2022. godini radilo se na izradi tehničke specifikacije za značajno unapredjenje JSERP sistema kao dijela budućeg planiranog modernog Digitalnog Eco sistema države, čime će se steći uslovi za razvoj elektronskih usluga najvišeg nivoa, kao i da se postojeće elektronske usluge podignu na viši nivo (level 4 i 5). Ovim će se konačno omogućiti potpuno korišćenje svih opcija za e-identifikaciju, e-autorizaciju, digitalno potpisivanje te primjena postojećih zakona iz tih oblasti.

• **Portal eUprave**

U izvještajnom periodu izvršena je integracija Informacionog sistema za elektronsku identifikaciju i autentifikaciju korisnika (NS eID) i Informacionog sistema za naplatu administrativnih taksi (NS – NAT) sa Portalom eUprave u cilju uspostavljanja elektronskih usluga visokog nivoa sofisticiranosti. Na ovaj način je obezbijeđeno da građani mogu od početka do kraja koristiti Vladine usluge u digitalnom okruženju. U pilot fazi su bile uključene usluge Ministarstva pravde i to:

- Zahtjev za dostavljanje podataka iz kaznene evidencije za fizička lica;
- Zahtjev za dostavljanje podataka iz prekršajne evidencije za fizička lica,
- Zahtjev za dostavljanje podataka iz kaznene evidencije za pravna lica;
- Zahtjev za dostavljanje podataka iz prekršajne evidencije za pravna lica;

Pored navedenog, Ministarstvo javne uprave je zadužilo zaključkom Vlade broj 36 od 31.03.2022. godine sve institucije da svoje usluge podignu na veći nivo sofisticiranosti u cilju digitalizacije poslovnih procesa u javnoj upravi.

Na Portalu eUprave je na kraju 2022. godine bilo objavljeno 382 usluge, od čega je 73 elektronskih, 254 za pravna lica, 109 za fizička lica a ostalo za javnu upravu. Takođe, broj aktivnih korisnika na Portal eUprave iznosi 104.024. Kada je u pitanju sistema ePraticipacije, na istom je ukupno za izvještajni period bilo objavljeno 156 javnih rasprava, obavještenja i poziva. Ukupan broj podnešenih zahtjeva putem Portala eUprave za 2022. godinu iznosi 11.674.

- **Sistem za elektronsko upravljanje dokumentima - (eDMS)**

Cilj implementacije Sistema za elektronsko upravljanje dokumentima je povećanje efikasnosti rada u institucijama, smanjenje troškova (troškovi skladištenja dokumentacije, troškovi fotokopiranja), poboljšanje nivoa usluga, zaštita životne sredine itd.

U toku 2022. godine navedeni sistem se koristio u 20 institucija i to u: Ministarstvu javne uprave, Ministarstvu ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, Ministarstvu ekonomskog razvoja i turizma, Ministarstvu finansija, Ministarstvu pravde, Ministarstvu unutrašnjih poslova, Ministarstvu vanjskih poslova, Ministarstvu sporta i mladih, Ministarstvu rada i socijalnog staranja, Ministarstvu prosvjete, Ministarstvu zdravlja, Ministarstvu kulture i medija, Ministarstvu ljudskih i manjinskih prava, Ministarstvu nauke i tehnološkog razvoja, Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Ministarstvu odbrane, Ministarstvu kapitalnih investicija, Zaštitnika imovinsko pravnih interesa CG, Upravi policije i Upravi za kadrove.

Ukupan broj zavedenih predmeta u institucijama u kojima je implementiran eDMS sistem u 2022. godini je 113 657, a broj zavedenih dokumenata je: 193 337. Ovaj broj zavedenih predmeta i dokumenata se praktično odnosi na period od 1. januara do momenta sajber napada na informatičku infrastrukturu Vlade Crne Gore.

U toku 2022. godine nastavljene su aktivnosti na realizaciji razmjene dokumenata između tri odabrane institucije: Ministarstva pravde, Ministarstva javne uprave i Uprave za ljudske resurse.

- **Podrška projektima/programima NVO koji doprinose razvoju i unapređenju digitalnih znanja i vještina crnogorskog društva sa akcentom na edukativnim programima namjenjenim starijoj populaciji (65+)**

Ministarstvo javne uprave je 28. februara 2022.godine objavilo Javni konkurs za finansijsku podršku projektima/programima koji doprinose razvoju digitalizacije u 2022.godini pod nazivom „ICT za sve - digitalizuj se“. Javni konkurs će doprinjeti da se kroz realizaciju raznovrsnih aktivnosti predloženog projekta nevladinih organizacija realizuje više aktivnosti koje će doprinjeti sprovođenju obuka/edukacija i interaktivnih radionica za starija lica iz IKT oblasti. Naime, u cilju uspješne implementacije navedene aktivnosti, neophodno je implementirati set definisanih aktivnosti od strane nevladinih organizacija, kroz početno istraživanje (monitoring) znanja i vještina za upotrebu IKT-a za starija lica, a u cilju definisanja plana, koncepta i sadržaja obuka/edukacija i interaktivnih radionica za ciljnu populaciju. Takođe, kroz definisanje i distribuciju priručnika za starija lica utičemo na podizanje svijesti o značaju i upotrebi IKT-a u svakodnevnom životu, dok će se kroz promotivne aktivnosti doprinjeti podizanju svijesti o važnosti digitalizacije i upotrebi IKT-a u svakodnevnom životu. Ciljna grupa kroz navedenu sektorsku podršku su starija populacija 65+, penzioneri i korisnici domova starih.

Naime, na Javnom konkursu pristiglo je interesovanje od strane 20 nevladinih organizacija, dok je nakon administrativnih provjera i dopune od strane pojedinih NVO 10 projekata procesuirano na ocjenjivanje prema nezavisnim procjenjivačima. Nakon dostavljenih bodovnih listi Komisija je donijela konačnu Odluku o raspodjeli sredstava za finansiranje projekata/programa NVO u oblasti digitalizacije za 6 projekata, u ukupnom iznosu 59.998,00 eura i to:

1. "Digitalno treće doba", predložen od Fondacija za promovisanje nauke PRONA iz Podgorice;
2. "IKT za starije", predložen od NVO Multimedijal Montenegro iz Bijelog Polja;
3. „ICT za korisnike domova starih“, predložen od NVO Institut za preduzetništvo i ekonomski razvoj – Podgorica u partnerstvu sa NVO Centar za socijalnu sigurnost iz Podgorice;
4. "ICT senior", predložen od NVO Građanski aktivizam – Podgorica u partnerstvu sa NVU Jadranski horizonti iz Bara;
5. „Upotreba informaciono-komunikacione tehnologije za podsticaj aktivnog starenja – „Digitalno gumno“, predložen od Asocijacija za demokratski prosperitet – ZID iz Podgorice;
6. „Ubrzaj se – Digitalizuj se“, predložen od NVO „ĐAKOMO ADRIATIC“ – Bijelo Polje u partnerstvu sa NVU Centar sjevera iz Bijelog Polja.

Sajber bezbjednost

U cilju bolje organizacije sajber bezbjednosti na nivou mreže organa državne uprave kojom upravlja Ministarstvo javne uprave, formirana je nova Direkciju za informacionu bezbjednost u kojoj je zaposleno 6 novih službenika i koja će u saradnji sa Direkcijom za sistemsku i informaciono-komunikacionu infrastrukturu raditi po principu 24/7, kao dio GSOC-a (Government Security Operations Center). U skladu sa novim Zakonom o informacionoj bezbjednosti koji je u izradi, definisan je Vladin tim za odgovor na sajber incidente (GovCIRT – Direkcija za informacionu bezbjednost) i imaće funkciju kontrole i monitoringa svih kritičnih informatičkih sistema organa državne uprave. Zakonom o informacionoj bezbjednosti će se formirati Agencija za sajber bezbjednost i definisati kritična i važna informatička infrastruktura na nacionalnom nivou kako i mjere njihove zaštite, definisati okolnosti kada nastaje sajber kriza i načini koordinacije i postupanja u tom slučaju a skladu sa novom Direktivom EU o mrežnoj i informacionoj bezbjednosti koja će stupiti na snagu januara 2023. godine.

U periodu nakon sajber napada od 20.08.2023. godine Ministarstvu javne uprave, u smislu oporavka, pored domaćih, podršku pružili i međunarodni partneri. Ekspertski tim iz Sjedinjenih Američkih Država pružio je stručnu (konsultativnu) podršku u prevazilaženju novonastale situacije i planiranju i stvaranju mehanizama za adekvatniju sajber odbranu/zaštitu u slučaju novog sajber napada visokog nivoa sofisticiranosti. Od strane eksperata iz Republike Francuske, odnosno Nacionalne agencije za bezbjednost informacionih sistema (ANSSI), Ministarstvu je pružena podrška na ponovnom uspostavljanju pojedinih informacionih sistema. Sa partnerima iz Velike Britanije razmijenjena su iskustva u vezi aktuelnih sajber napada i planirani su zajednički projekti za unapređenje informacione bezbjednosti u Crnoj Gori.

Takođe, Ministarstvo javne uprave, uz podršku Ženevskog centra za upravljanje sektorom bezbjednosti (DCAF), kroz angažovanje eksperta iz oblasti sajber bezbjednosti, započelo je aktivnosti na izradi novog Zakona o informacionoj bezbjednosti koji će biti usklađen sa EU regulativom i u kojem će se prepoznati mehanizmi za jačanje sajber bezbjednosti u Crnoj Gori.

U cilju preduzimanja mjera i aktivnosti za otklanjanje posljedica sajber napada iz avgusta 2022. godine i sprječavanje nastanka novih, službenici Direktorata za infrastrukturu, informacionu bezbjednost, digitalizaciju i e-servise su aktivno komunicirali sa službenicima drugih državnih institucija. Ujedno, predstavnici ovog direktora su predsjedavali Operativnim timom za suprotstavljanje sajber napadima, koji je oformljen na predlog Savjeta za informacionu bezbjednost. Operativni tim je u nekoliko navrata izdavao preporuke i mjere kako bi se u što kraćem roku prevazišla nastala krizna situacija.

Polovinom novembra 2022. godine u Podgorici je potpisano Pismo namjere za uspostavljanje Regionalnog centra za sajber bezbjednost i razvoj sajber kapaciteta (WB3C). Pismo su potpisali

predstavnicima Crne Gore, Francuske i Slovenije. Regionalni centar će imati pravni status međunarodne organizacije, sa ciljem da fazno bude otvoren i za ostale države Zapadnog Balkana koje žele da mu pristupe. Radi se o prvom centru ove vrste na Zapadnom Balkanu i cilj njegovog uspostavljanja je izgradnja kapaciteta država sa ovog prostora za sajber bezbjednost i borbu protiv sajber kriminala. Treninge će organizovati međunarodni eksperti iz ove oblasti, a isti će biti više orijentisani na praktičan rad i ispitivanje adekvatnih scenarija. Početak rada Regionalnog centra se očekuje u II kvartalu 2023. godine, a biće smješten u prostorijama Naučno-tehnološkog parka Crne Gore. Predstavnicima našeg direktorata su ujedno i članovi upravljačke strukture i radnih tijela WB3C i aktivno rade na upostavljanju svih neophodnih procedura za uspostavljanje Regionalnog centra. Ujedno, predstavnik našeg direktorata je i Nacionalni koordinator Centra sa strane Crne Gore.

Ministarstvo javne uprave je, u koorganizaciji sa NVO Secure, uz zvaničnu podršku NATO Public Diplomacy Division, uspješno organizovalo III Međunarodnu sajber konferenciju na temu „NATO principi za sajber odbranu i otpornost kritične infrastrukture u skladu sa NATO 2030 agendom” dana 17. novembra 2022. godine. Na izuzetno sadržajnoj konferenciji učešće su uzeli predstavnici velikog broja diplomatsko-konzularnih predstavništava i međunarodnih delegacija u Crnoj Gori, kao i predstavnici institucija i subjekata iz državnog i privatnog sektora, relevantnih za oblast sajber bezbjednosti.

Paralelno sa digitalnom transformacijom društva, Ministarstvo javne uprave je kao jednu od ključnih aktivnosti usled porasta sajber napada i njegove proliferacije, defnisalo važnost adekvatne zaštite kritične infrastrukture i preduzimanja odlučnih koraka na planu sajber bezbjednosti, odnosno snaženja kapaciteta za sajber odbranu i odgovor na sajber kriminal.

Budući da izazovi u pogledu sajber bezbjednosti zahtijevaju ažuriranje postojećih mehanizama za odgovor na iste, ali i implementaciju inovativnih odgovora, posebno na planu upravljanja kriznim situacijama, snaženja svijesti i edukacije o značaju pitanja sajber bezbjednosti, te zaštite privatnosti i ličnih podataka, Ministarstvo javne uprave je tokom 2022. godine u ovom cilju izvršilo unapređivanje mnogih tehnički aspekata sistema sajber bezbjednosti koje se ogledaju u:

1. Unapređenje bezbjednosnih alata – u toku 2022. godine uspostavljen je napredni ekosistem sajber bezbjednosti i implementiran skup alata potrebnih za efikasan sistem detekcije, odgovora na prijetnje i prevencije štete nad imovinom i podacima i to:
 - Centralizovane upravljanje alatima je zamišljeno kao jedinstveno administrativno rješenje u kojem su integrisane sve komponente bezbjednosnih operacija, u cilju omogućavanja potpune efikasnosti i vidljivosti u cijelom ekosistemu, kao i kontrolu nad svim incidentima, od upozorenja do otklanjanja. U okviru ovog alata nalaze se i funkcionalnosti rješenja za prikupljanje sigurnosnih informacija i događaja (SIEM) koji pružaju kompletan uvid na celokupnu IT infrastrukturu.
 - Napredno endpoint rješenje za anti-virus, anti-spam i anti-malware zaštitu krajnjih uređaja (računara i servera).
 - Zaštita elektronske pošte, u vidu skupa komercijalnih alata (mail gateway, sandboxing, antivirus) koja zaustavlja prijetnje koje se prenose putem e-pošte uz poznavanje napada i napadača iz prve ruke prije nego što mogu uzrokovati bilo kakvu štetu.
 - Alati za analizu u cilju otkrivanja napada s visokom preciznošću i niskom stopom lažnih upozorenja, zatim otkrivanje i zaustavljanje napada na mrežnom nivou.
 - Alati za pretragu fajlova i mrežnog saobraća, kao i mapiranje procesa iz sistema u realnom vremenu, u brisanja i stopiranje malicioznih procesa u sistemu po indikatorima kompromitacije (IOC).

- Alati za provjeru nepoznatih prijetnji sa mehanizmom za dinamičku analizu bez potpisa koji provjerava sumnjivi mrežni saobraćaj kako bi identifikovao napade koji izbjegavaju tradicionalnu obranu temeljenu na potpisu i politici.
 - Alati za praćenje globalnih sajber kampanja u cilju proaktivnog djelovanja i otklanjanja poznatih ranjivosti na sistemima.
 - Alati za monitoring mrežnih uređaja i servera i detekciju upozorenja na pomenutim uređajima.
 - Alati za skeniranje portala i informacionih sistema na poznate ranjivosti.
 - Veb aplikativni firewall za zaštitu veb portala.
 - Serverski firewall unapređem dodatnim sistemima zaštite od neovlašćenog pristupa serverskoj infrastrukturi.
 - Internet firewall za kontrolu kompletnog mrežnog saobraćaja sa dodatnim unapređenjem u vidu dodatnih funkcionalnosti za nezavisnu administraciju do 250 mrežnih lokacija.
 - Dvofaktorsku autentifikaciju udaljenih VPN konekcija.
- 2.** Unapređenje aktivnog direktorijuma - pored unapređenja bezbjedonosnih alata izvršena je bezbjednosna organizacija aktivnog direktorijuma, na koji se oslanja Vladin e-mail sistem, kako bi se dostigao viši stepen sajber zaštite.

U skladu sa navedenim, sprovedene su sljedeće aktivnosti:

- aktivni direktorijum je organizovan u bezbjednosne zone, nad kojima se primjenjuju kompleksne bezbjednosne politike;
 - izvršena je reorganizacija korisničkih naloga na način što su uklonjeni svi neaktivni nalozi i radne stanice;
 - unaprijeđene su politike definisanja kompleksnosti korisničkih lozinki i intervala obavezne promjene istih;
 - onemogućen je udaljeni pristup Aktivnom direktorijumu, dok je administracija istog moguća isključivo sa uređaja koji se namjenski koriste u tu svrhu;
 - dvofaktorsku autentifikaciju korisnika na aktivni direktorijum i mail sistem.
- 3.** Uklanjanje zastarele računarske opreme - u cilju postizanja višeg stepena informacione bezbjednosti u mreži državnih organa, Ministarstvo javne uprave je implementiralo određeni broj bezbjednosnih softverskih paketa kao što je već navedeno, koji zahtijevaju hardverske karakteristike računara novije generacije. Shodno tome i bitnom činjenicom da se na navedeni računari ne mogu ažurirati usled zastarelosti operativnih sistema, te svi računari sa 32-bit procesorskim jedinicama i operativnim sistemima starijim od verzije Windows 10 (u 64-bit varijanti) uslijed nekompatibilnosti sa naprednim alatima sajber zaštite, te zbog ranjivosti na sajber napade su trajnu uklonjeni iz mreže organa državne uprave.
- 4.** Implementacija share server platforme - za potrebe kontrolisane instalacije propratnih softverskih paketa (drajvera za štampače, third-party softvera i dr.) za potrebe svih institucija u mreži državnih organa koji su povezani na isu.gov.me domen. Takođe, server se uspješno koristi i kao platforma za dijeljenje podataka. Na ovaj način ispunjen je glavni cilj u vidu potpune kontrole svakog softverskog alata koji se naknadno instalira na radnim stanicama u zavisnosti od potrebe, a ogleda se u tome, da se svaki softver downloaduje u kontrolisanom okruženju, a zatim se preskenira na maliciozni softver i na kraju uploaduje i shareuje sa ostalim državnim institucija posredstvo sigurne web aplikacije. Sa aspekta sigurnosti ovako implementirano rješenje predstavlja veliki iskorak.

Vladin private cloud sistem

U nadležnosti Ministarstva javne uprave nalazi se upravljanje serverskom infrastrukturom Vlade Crne Gore i u prethodnom periodu inicijalno je izvršena nabavka softvera za virtualizacionu platformu kao i potrebne hardverske opreme. S tim u vezi ključni državni dijeljeni informacijski sistemi nalaze se na pomenutoj opremi koja zajedno sa virtualizacionom platformom čini jedinstveni Vladin private cloud sistem i to: Vladin mail server, elektronske sjednice Vlade, jedinstveni sistem za skladištenje dokumenata EDMS, portal Vlade i mnogi drugi.

Ovakva serviska struktura je preduslov da bi se povoljnosti novih tehnologija iskoristile u punom kapacitetu koje u krajnjem rezultira brojnim benefitima. Ovakav pristup je u potpunosti obezbjedio mogućnost državnim organima da prilikom kreiranja informacijskih sistema i registara koriste infrastrukturu Vladine private cloud platforme, bez ikakvih troškova u smislu kupovine hardvera, licenci i sistemskog softvera, što predstavlja bitan segment racionalizacije finansijskih sredstava.

Dodatnu pogodnost ovakvog postupanja donosi smanjenje drugih troškova za državne organe, a odnose se na održavanje opreme, koji nijesu mali, a nerijetko se kreću u iznosu od 10-15% na godišnjem nivou od vrijednosti same opreme.

Takođe, stepen informacione bezbjednosti u smislu neovlaštenog pristupa podacima, dostupnosti i sajber bezbjednosti servisa, je mnogo veći, jer je oprema smještena u Data centru, a Ministarstvo javne uprave posjeduje određene bezbjedonosne sisteme i alate i znanje, kao i kadrovske kapacitete koje su unapređuju u kontinuitetu, koje ponaosob svi državni organi ne mogu obezbjediti. Benefite ovog sistema iskoristilo je 19 državnih institucija.

Pored informacijskih sistema koji koriste Vladinu infrastrukturu u periodu prije 2022. godine, nakon sajber napada na Vladinu infrastrukturu, državne institucije su u skladu sa preporukama najbolje prakse u sličnim situacijama obratile Ministarstvu javne uprave za pomoć. S tim u vezi, zahtjeve za korištenje virtualizacione platforme Vlade Crne Gore koristi više institucija u odnosu na period prije sajber napada i to:

- Ministarstvo ekonomije za veb portal programi.gov.me, veb portal za centralni turistički registar, veb portal za podršku malim i srednjim preduzećima, informacijski sistem za patentni registar, veb portal jedinstvena kontakt tačka (portal Point Of Single Contact);
- Ministarstvo kapitalnih investicija za informacijski sistem za monitoring i uštedu energije;
- Ministarstvo nauke za registar subjekata inovacione djelatnosti i veb portal za programe podrške inovacijama;
- Ministarstvo evropskih poslova za veb portal za IPA projekte;
- Uprava za kadrove za informacijski sistem za elektronsko testiranje kandidata;
- Predsjednik Crne Gore za novi veb portal institucije;
- Uprave za inspeksijske poslove za jedinstveni inspeksijski informacijski sistem i portal za zaštitu potrošača.
- Fond za inovacije za informacijski sistem za prijavljivanje, upravljanje pregled i obradu zahtjeva za podršku inovacijama, kao i proces evaluacije, izvještaja i praćenja realizacije finiširanih projekata.
- Uprava za bezbjednost hrane i pića fitosanitarni informacijski sistem i sistem evidencije.

Dakle, radi se o 9 institucija i 15 novih informacijskih sistema, koji su implementirani na Vladinoj cloud platformi nakon sajber napada, čime dolazimo do ukupnog broja od 47 informacijskih sistema i 19 državnih institucija, koji se nalaze na preko 150 virtuelnih servera.

Broj institucija i informacijskih sistema koji se nalaze na Vladinoj cloud platformi konstatno raste, čime se ostvaruje i dodatni benefit centralizacije informacijskih sistema, što umnogome doprinosi

kako uštedi finansijskih sredstava, tako i većem nivou sajber bezbjednosti kroz efikasnije administriranje i monitoring navedenih sistema, te je obaveza Ministarstva javne uprave da konstantno vrši unapređenja navedenog sistema.

Pored ovih sistema, Ministarstvo javne uprave je u prethodnom periodu izvršilo nanovo inicijalizaciju informacionih sistema koji su do trenutka sajber napada hostovani na Vladinoj cloud platformi, bez gubitka podataka. U krajnjoj fazi oporavka je i portal otvorenih podataka i portal elektronskih peticija, dok je u 2022. godini započet i proces nadogradnje i unapređenja JISERP sistema (jedinstveni informacioni sistem za elektronsku razmjenu podataka). Navedne aktivnosti će biti realizovane početkom prvog kvartala 2023.godine.

Svi prethodni i budući sistemi su zaštićeni skupom bezbjedonosnih uređaja i alata koji su značajno unapređeni tokom 2022. godine, a posebno nakon sajber napada, kao i sistemom monitoringa organizovanom po principu 24/7, sa funkcijom rane detekcije i odgovora na sajber prijetnje i što je najbitnije prevencije u vidu analize ranjivosti sistema i njihovog pravovremenog uklanjanja.

Krajnji korisnici

Službenici Ministarstva javne uprave su u 2022. godini izvršili remedijaciju korisničkih računara u cilju uklanjanja zlonamjernog softvera iz kompletne mreže organa državne uprave, čistim i ponovnim instalacijama operativnih sistema sa svim modulima zaštite, monitoringa i prevencije, kao jedan od preduslova za konekciju svih sistema na Internet.

Ukupan broj reinstaliranih računara je 2050 u 39 institucije od očekivanih 2300. Od 39 institucija, 28 nema svoju IT podršku, pa je Ministarstvo javne uprave direktno i jedino zaduženo za sve intervencije što se pravilnog funkcionisanja IT opreme i servisa, dok ostalima konstantno pruža pomoć. Dakle blizu 90% očekivanog broja računara je oporavljeno, a taj broj su uračunate i institucije koje su prvi put u isu.gov.me domenu, tj. prvi put pokrivene bezbjedonosnim sistemima.

U 2022. godini, a posebno u periodu nakon sajber napada bezbjedonosnim sistema je pokriveno 11 novih insitucija i to: Državni arhiv, Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju, Agencija za zaštitu životne sredine, Agencija za zaštitu konkurencije, Agencija za mirno rješavanje radnih sporova, Agencija za zaštitu konkurencije, Uprava za ugljovodonike, Fond rada, Fond za obeštećenje, Komisija za kontrolu postupka javnih nabavki i Zavod za školstvo.

Shodno preporukama i mjerama, službenicima nije dozvoljeno da nakon reinstalacija računara izvrše vraćanje podataka, do sticanja uslova za isto. S tim u vezi Ministarstvo javne uprave je obezbjedilo potrebne serverske resurse i alate za potrebe skeniranja prethodno izbečapovanih podataka. Na taj način mogućnost ponovne infekcije prethodno reinstaliranih uređaja i informaciono-komunikacione mreže organa je sveden na minimum.

S tim u vezi izvršeno skeniranje i čišćenje podataka za preko 1500 korisnika unutar mreže organa državne uprave. Službenici Direkcije za sistemsku i informacono-komunikacionu infrastrukturu su obučili IT službenike drugih državnih institucija koje imaju IT organizacione jedinice za rad na navedenim alatima, čime je timskim radom u najkraćem mogućem roku izvršeno vraćanje podataka korisnicima, potrebnim za nesmetan rad.

Mreža organa državne uprave

U 2022. godini realizovano je unapređenje mreže organa državne uprave što je doprinijelo povećanju stepena informacione bezbjednosti u smislu neovlaštenog pristupa podacima, sajber napada i dostupnosti servisa kroz nabavku i implementaciju:

- Firewall uređaja neophodnih za kontrolu saobraćaja i kriptovanu komunikaciju između tačaka na mreži državnih organa;
- Aktivne mrežne opreme koja obezbeđuje veću pouzdanost i brzinu toka podataka kroz mrežu organa državne uprave, čime se značajno smanjuje stepen ispada mreže zbog nedostupnosti aktivne mrežne opreme, što je u prethodnom periodu predstavljalo značajan rizik budući da je većina aktivne mrežne opreme bila starija od 10 godina.

Unapređenje je obuhvatilo pored ostalih i kritične pristupne tačke u u zgradi Ministarstva finansija, Ministarstva vanjskih poslova i zgradi Vlade Crne Gore koje su direktno povezane na jezgro mreže. U krajnjem, mrežni segment je dizajniran sa ciljem da se:

- Obezbijedi maksimalno smanjenje kašnjenja saobraćaja prema serverima;
- Da se obezbijede adekvatne mrežne inter-konekcije sa MAN i WAN mrežnim segmentima;
- Omogući visoka dostupnost mrežne topologije;
- Obezbijedi fleksibilnost i sposobnost prilagođavanja različitim zahtjevima koji se mogu javiti tokom perioda eksploatacije.

Realizacijom ove aktivnosti omogućila se implementacija adekvatne mrežne topologije i visoke performanse na L2 i L3 nivou čime je obezbeđena mogućnost korišćenja varijante sistema za zaštitu poput naprednih L7 firewall sistema, WAF sistema, IPS/IDS sistema i slično.

Certifikaciono tijelo (CA)

Programom rada Vlade za 2022. godinu, Ministarstvo javne uprave je kao jedan od prioriteta u svom radu predviđelo digitalizaciju crnogorskog društva, dostupnost javne uprave građanima i privredi, kroz vršenje elektronskih/kvalifikovanih elektronskih usluga povjerenja organima državne uprave, kako bi se kao krajnjim korisnicima pružile usluga građanima upotrebom digitalnih tehnologija, kroz uvođenje novih elektronskih servisa i dalji razvoj elektronskog poslovanja.

Jedan od ključnih preduslova jeste uvođenje internog sertifikacionog tijela - CA sistema kojim će Ministarstvo javne uprave dobiti status kvalifikovanog davaoca elektronskih usluga povjerenja, a organima državne uprave, a kad je to propisano zakonom i za druge organe vlasti, omogućiti vršenje elektronskih/kvalifikovanih elektronskih usluga povjerenja u elektronskom poslovanju na adekvatan način i uz upotrebu što većeg broja tih usluga u skladu sa Zakonom o elektronskoj identifikaciji i elektronskom potpisu.

Elektronske usluge povjerenja koje ispunjavaju posebne uslove propisane Zakonom o elektronskoj identifikaciji i elektronskom potpisu predstavljaju kvalifikovane usluge povjerenja.

Zbog značaja navedenog sistema CA za organe državne uprave, navodimo Elektronske usluge povjerenja:

- Izrada Certifikata za elektronski potpis;
- Izrada Certifikata za elektronski pečat;
- Izrada Certifikata za autentifikaciju Internet stranice;
- Izrada elektronskog vremenskog pečata;
- Usluga elektronske preporučene dostave;
- Usluga verifikacije elektronskog potpisa
- Usluga verifikacija elektronskog pečata;
- Usluga čuvanja elektronskog potpisa ili certifikata;
- Usluga čuvanja elektronskih pečata ili certifikata.

Svaka od navedenih usluga, uz ispunjavanje dodatnih uslova može biti i kvalifikovana.

Sistem elektronske identifikacije mora da ispunjava veoma stroge uslove u skladu sa svim tehničkim procedurama i standardima za odgovarajući stepen sigurnosti, a svi davaoci usluga povjerenja moraju biti upisani u evidenciju, dok kvalifikovani davaoci elektronskih usluga povjerenja moraju biti upisani u Registar koji shodno Zakonu vodi ovo ministarstvo.

Ovo će rezultirati ispunjavanjem uslova za ekspanziju elektronskih usluga povjerenja koje javna uprava može pružiti građanima, kao krajnjim korisnicima i to onih usluga koje zahtjevaju najviši nivo kompleksnosti koji implicira personalizaciju i proaktivno pružanje usluga, što do sada nije bio slučaj.

Bitan segment u procesu uspostavljanja e-uprave predstavlja elektronska komunikacija države sa privrednim subjektima i građanima. Savremeniji poslovni procesi, bez nužnosti fizičkog prisustva aktera, vode ka digitalizaciji poslovnih procesa, upravo upotrebom informaciono komunikacionih tehnologija, a sve u korist građana i privrednih subjekata. Nivo transparentnosti javne uprave će na ovaj način značajno biti unaprijeđen.

Iz navedenih razloga evidentno je da se radi o projektu koji je jedan od ključnih preduslova za pružanje elektronskih usluga građanima i privredi i komunikaciju sa njima od strane javne uprave elektronskim putem. Implementacija samog projekta sastoji se od nekoliko veoma zahtjevnih faza koje je neophodno sinhronizovati kako bi se projekat uspješno realizovao, budući da se isti sastoji iz:

1. nabavke, instalacije i integracije neophodne hardverske opreme za CA sistem, koja po strogim standardima mora biti u potpunosti nezavisna od ostale opreme. Ova faza projekta je realizovana u 2021. godini.
2. instalacije softverskog rješenja za ovaj sistem, kao i od izrade kompletne dokumentacije o strogim procedurama koje definišu ove sisteme uz upotrebu standarda, te učešće eksperata koje će angažovati Ministarstvo, do testiranja samog rješenja.

Ova faza projekta je započeta raspisivanjem tenderskog postupka 01.04.2022.godine i okončan je Odlukom o poništenju postupka javne nabavke 19.12.2022. godine, te su sredstva za ovu fazu projekta predviđena budžetom Ministarstva javne uprave za 2023. godinu.

Obezbjeđivanje najnovijih verzija softvera za sve organe državne uprave

Microsoft licence

Vlada Crne Gore je u aprilu 2022. godine potpisala sedmi po redu Enterprise Agreement sa kompanijom Microsoft, za period 2022-2024. Microsoft Enterprise Agreement (EA) je program po kojem se omogućava nabavka velikog broja licenci za vlade država, pod znatno povoljnijim uslovima od pojedinačne kupovine licenci za računare i serverske uređaje. Procentualno gledano, kroz ovaj program se ostvaruje ušteda od nešto više od 40% u odnosu na cijene po kojim bi se iste licence nabavljale bez programa EA.

Potpisivanjem trogodišnjeg EA, organima državne uprave su obezbjeđene najnovije verzije Microsoft serverskih i klijentskih operativnih sistema i drugih Microsoft proizvoda za period 2022-2024, što ujedno predstavlja još jednu u nizu aktivnosti u cilju jačanja informacione i sajber bezbjednosti, budući da su novije verzije proizvoda, sa aspekta bezbjednosti, uvijek naprednije od prethodnih.

Oracle licence

Početak aprila 2022. godine, Ministarstvo javne uprave je uspješno okončalo tendersku proceduru za objedinjenu nabavku Oracle licenci za organe državne uprave koji svoje informacione sisteme zasnivaju na Oracle tehnologijama. Naime, radi se o prvoj objedinjenoj

nabavci Oracle licenci za državne institucije. Na ovaj način, uz prava korišćenja licenci, za organe državne uprave su obezbijeđene najnovije verzije Oracle softvera i razvojni alati pod povlašćenim uslovima, obezbijeđena 24/7 podrška za sve Oracle proizvode i zadržano trajno pravo na popuste i benefite koji se ostvaruju kroz ovaj model licenciranja.

Nerealizovane aktivnosti po Programu rada Vlade za 2022. godinu

- Informacija o stepenu implementacije sistema (broj novih organa u kojima je sistem implementiran; mogućnosti za uvezivanje sistema sa eSV i portalom e-uprave, itd.) - Implementacija navedene aktivnosti se očekuje tokom 2023. godine i ista je prepoznata u srednjoročnom programu rada Vlade Crne Gore za 2023. godinu.
- Program podrške razvoju IT vještina studenata na Univerzitetu CG kroz program podrške u osnivanju Instituta za programiranje u saradnji sa poslovnom zajednicom- U februaru 2022. godine potpisan je Sporazum o saradnji na realizaciji programa obrazovanja i projekata iz oblasti IT, između Ministarstva javne uprave, Univerziteta Crne Gore i ICT Cortex-a. Krajnji rezultat potpisanog Sporazuma jeste uspostavljanje Programa za unapređenje kompetencija u oblasti savremenih informaciono-komunikacionih tehnologija. Kada govorimo o akademskom programu obrazovanja za sticanje digitalnih vještina, Univerzitet Crne Gore planira da uvede poseban program i to program cjeloživotnog učenja koji treba da obezbijedi unapređenje kompetencija u sektoru savremenih informaciono-komunikacionih tehnologija, a sprovodiće se kroz dva modula:
 - Modul - Program za dokvalifikaciju kadrova u ICT sektoru - Ovaj program treba da omogući usavršavanje kadrova koji već posjeduju izvjesna znanja i vještine u oblasti IKT, sa akcentom na programiranje i razvoj softvera. Krajnji cilj jeste da se formira visoko-stručni kadar koji će biti glavni nosilac inovativnih rješenja u okviru IKT sektora I na kojima počiva ekspertiza domaćih IKT kompanija.
 - Modul - Program za prekvalifikaciju kadrova za potrebe širenja i jačanja IKT sektora - Program cjeloživotnog učenja za prekvalifikaciju kadrova ima za cilj neophodno povećanje ukupnog broja zaposlenih u IKT industriji, a sa druge strane doprinosi povećanju zaposlenosti naročito visokoškolaca koji ne mogu naći posao u struci.

Implementacija navedene aktivnosti se očekuje tokom 2023. godine i ista je prepoznata u srednjoročnom programu rada Vlade Crne Gore za 2023. godinu.

- Informacija o realizaciji projekta Montenegro Digital - Ministarstvo javne uprave je pokrenulo niz aktivnosti koje daju jasne smjernice za definisanje digitalnih standarda na nivou cijele Vlade. Donešene su smjernice za standarde pristupačnosti kada je u pitanju razvoj internet portala, dok su pokrenute aktivnosti na izradi izmjene i dopune Zakona o informacionoj bezbjednosti sa ciljem definisanja standarda za informacionu bezbjednost. Po pitanju kreiranja otvorenog digitalnog tržišta, Vlada Crne Gore je pokrenula proces pristupanja Crne Gore Programu Digital Europe, a koji će omogućiti zainteresovanim stranama učešće u projektima koji se finansiraju iz samog programa. Imajuću u vidu da je Program Digital Europe od strateškog značaja za Crnu Goru sa sveobuhvatnijim konceptom, i da preuzima određene aktivnosti koje su predviđene projektom Montenegro Digital, u narednom periodu Vlada Crne Gore će izvještavati o statusu aktivnosti iz Programa Digital Europe.

6. ODJELJENJE UPRAVNE INSPEKCIJE

U Odjeljenju upravne inspekcije obavljaju se poslovi koji se odnose na: vršenje inspekcijskog nadzora u pogledu pridržavanja zakona i drugih propisa kojima se uređuje: državna uprava, prava i obaveze državnih službenika i namještenika, upravni postupak, izgled, upotreba i postupak izrade i uništenja pečata državnih organa, zabrana diskriminacije, birački spisak, slobodan pristup informacijama, upotreba rodno-osjetljivog jezika, kao i inspekcijski nadzor u pogledu pridržavanja drugih zakona i propisa u kojima je utvrđena nadležnost upravne inspekcije, u cilju obezbjeđivanja poštovanja načela zakonitosti, efikasnosti i blagovremenosti u radu subjekata nadzora; preduzimanje upravnih i drugih mjera i radnji u cilju da se utvrđene nepravilnosti otklone i obezbijedi pravilna primjena propisa; podnošenje zahtijeva za pokretanje prekršajnih postupaka; podnošenje krivičnih i drugih odgovarajućih prijava (iniciranje postupaka pred nadležnim organima); vođenje propisanih evidencija o izvršenim inspekcijskim nadzorima u skladu sa propisima i dostavljanje istih Direktoratu za efikasnu implementaciju dobre javne uprave, radi sačinjavanja periodičnih i godišnjih izvještaja i potrebnih analiza; donošenje godišnjeg Plana inspekcijskog nadzora u skladu sa Zakonom o upravnoj inspekciji, obavljanje drugih poslova iz djelokruga rada Odjeljenja u skladu sa zakonom i drugim propisima.

Upravna inspekcija, saglasno nadležnostima koje su definisane Zakonom o upravnoj inspekciji (Sl. list CG, br.42/16), vrši inspekcijski nadzor kod ministarstava i drugih organa uprave, državnih organa, organa lokalne samouprave, organa lokalne uprave i službi opštine, Glavnog grada, Prijestonice i drugih oblika lokalne samouprave, ustanova i drugih subjekata koji vrše javna ovlašćenja. Upravna inspekcija, u cilju obezbjeđivanja poštovanja načela zakonitosti, efikasnosti i blagovremenosti u radu subjekata nadzora, vrši nadzor nad primjenom propisa kojima se uređuju državna uprava, prava i obaveze državnih službenika i namještenika, upravni postupak, izgled, upotreba i postupak izrade i uništenja pečata državnih organa, kao i zabrana diskriminacije. Upravna inspekcija, u skladu sa zakonom, vrši inspekcijski nadzor i u drugim oblastima. Zakon o upravnoj inspekciji standardizuje inspekcijski nadzor prema vrsti, na redovan, vanredni i kontrolni. Prema obliku, inspekcijski nadzor može biti terenski i kancelarijski.

Upravna inspekcija sprovodi inspekcijski nadzor u skladu sa godišnjim Planom rada redovnog nadzora ili po nalogu glavnog upravnog inspektora, starješine organa državne uprave nadležne za poslove uprave ili po inicijativi pravnih i fizičkih lica (vanredni inspekcijski nadzor) ili radi utvrđivanja izvršenja mjera koje su predložene ili naređene subjektu nadzora u okviru redovnog ili vanrednog inspekcijskog nadzora (kontrolni inspekcijski nadzor).

U vršenju inspekcijskog nadzora upravni inspektor, shodno zakonu, obavlja prvenstveno preventivnu funkciju, a preduzima upravne mjere i radnje kada se preventivnom funkcijom ne može obezbijediti svrha i cilj nadzora. U postupku vršenja inspekcijskog nadzora upravni inspektor postupa saglasno načelima srazmjernosti, javnosti, samostalnosti, zaštite javnog interesa, istine i supsidijarnosti. Saglasno Zakonu o inspekcijskom nadzoru, inspekcijski nadzor vrši se u cilju ostvarivanja i zaštite javnog interesa, kao i interesa fizičkih i pravnih lica kada je to u skladu sa javnim interesom. Postupak inspekcijskog nadzora pokreće se i vodi po službenoj dužnosti, a svako može podnijeti inicijativu za pokretanje postupka inspekcijskog nadzora, koju je inspektor dužan razmotriti i o tome obavijestiti podnosioca inicijative.

Prema Zakonu o upravnoj inspekciji, poslove upravne inspekcije vrše glavni upravni inspektor i upravni inspektori. Za izvještajni period 01.01.-31.12.2022. godine poslove upravne inspekcije vršili su glavna upravna inspektorka i 6 upravnih inspektora.

Upravni inspektor, kao službenik sa posebnim ovlaštenjima i odgovornostima, samostalan u vršenju inspekcijskog nadzora, ovlašten je i obavezan da preduzima radnje i mjere u okviru prava i dužnosti koje su utvrđene Zakonom o upravnoj inspekciji, Zakonom o inspekcijskom nadzoru, Zakonom o upravnom postupku i drugim propisom.

Planom inspekcijskog nadzora za 2022. godinu, saglasno zakonu, utvrđeni su predmet i subjekat/ti inspekcijskog nadzora, dinamika inspekcijskog nadzora i raspored upravnih inspektora u odnosu na predmet i subjekat inspekcijskog nadzora.

Kao nastavak dobre prakse, pri izradi Plana inspekcijskog nadzora za 2022. godinu, vodilo se računa o raspoloživim kadrovskim kapacitetima, finansijskim efektima i drugim raspoloživim materijalnim i tehničkim sredstvima, kako bi inspekcijski nadzori bili sprovedeni sa što manje troškova, uz nužno obezbjeđenje uslova za profesionalno obavljanje posla i čuvanje ugleda državnog organa. Dinamika planiranih aktivnosti određena je po datumima, uz vođenje računa da između nadzora bude ostavljeno dovoljno vremena za izradu zapisnika, kao i za rad po inicijativama.

U toku izvještajne godine nastavljeno je sa pružanjem svake vrste stručne pomoći nadziranim subjektima, u svakodnevnim kontaktima za oblasti iz zakonom utvrđenih nadležnosti upravne inspekcije.

Predmet inspekcijskog nadzora u 2022. godini

Planom rada za 2022. godinu obuhvaćen je redovni inspekcijski nadzor nad primjenom:

1. zakona i drugih propisa kojima se uređuju službenički odnosi;
2. propisa kojima se uređuje vođenje biračkog spiska;
3. propisa o državnoj upravi koji se odnose na pravila kancelarijskog poslovanja;
4. zakona i drugih propisa kojima se uređuje državna uprava koji se odnose na postupanje po predstavkama i pritužbama na rad ministarstava i drugih organa uprave.

Redovni inspekcijski nadzor sprovodio se:

- nad primjenom propisa o državnim službenicima i namještenicima, kao i lokalnim službenicima i namještenicima, u okviru kojeg se naročito nadziralo poštovanje obaveze sprovođenja javnih konkursa; zakonitost sprovođenja internog i javnog oglasa; sprovođenje postupka provjere ispunjenosti opštih i posebnih uslova za konkurisanje na upražnjeno radno mjesto, kao i zakonskih ograničenja za zasnivanje radnog odnosa; zakonitost raspoređivanja, preuzimanja i napredovanja državnih i lokalnih službenika; donošenje kadrovskog plana; postupak ocjenjivanja rada službenika i namještenika; zaključivanje ugovora o povremenim i privremenim poslovima, ugovora o djelu i drugih vrsta ugovora o angažovanju; ažuriranje podataka u Centralnu kadrovsku evidenciju; ažuriranje podataka u evidenciju internog tržišta rada, i drugo;
- nad primjenom Zakona o biračkom spisku u okviru kojeg se nadziralo ažuriranje biračkog spiska, a nadzor se vršio provjerom svih službenih evidencija, kao i dokaza na osnovu kojih se vrše promjene u biračkom spisku;
- nad primjenom zakona i drugih propisa kojima se uređuje državna uprava koji se odnose na postupanje po predstavkama i pritužbama na rad ministarstava i drugih organa uprave i na pravila kancelarijskog poslovanja, a u okviru kojih se nadzirala i primjena propisa kojima se uređuje upravni postupak u dijelu preuzimanja radnji i rješavanja u upravnim stvarima u propisanim rokovima, te ekonomičnost i efikasnost ostvarivanja i zaštite prava i pravnih interesa građana i drugih stranaka; određivanje ovlaštenog službenog lica koje vodi upravni postupak i donosi upravni akt; poštovanje obaveze pribavljanja podataka po službenoj dužnosti; poštovanje obaveze pružanja pravne pomoći strankama u upravnom

postupku; davanje mogućnosti izjašnjenja stranci u upravnom postupku; omogućavanje razgledanja spisa predmeta stranci u upravnom postupku; dostavljanje spisa predmeta Upravnom sudu Crne Gore u vezi sa pokrenutim upravnim sporom; izdavanje uvjerenja i drugih isprava o činjenicama o kojima se vode službene evidencije; druga postupanja subjekta nadzora, u skladu sa pravilima upravnog postupka.

Pored kontrole zakona koji su bili predviđeni Planom inspeksijskog nadzora, po podnesenim inicijativama vršena je kontrola i nad primjenom sledećih zakona i drugih propisa:

- Zakona o zabrani zlostavljanja na radu
- Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata
- Zakon o radu (shodna primjena)
- Zakon o komunalnoj policiji
- Zakon o volonterskom radu
- Zakon o nevladinim organizacijama
- Zakon o državnom pečatu i pečatima državnih organa

Subjekti nadzora

Polaznu osnovu za izbor predmeta kontrole i subjekata nadzora činile su analize izvještaja o radu i stanju u upravnim oblastima, kao i analize informacija o postignutim rezultatima i preduzetim mjerama u postupcima inspeksijskih nadzora, kako prema godišnjem planu nadzora, tako i povodom inicijativa. Praćenjem i analizom stanja u oblasti nadzora, korišćenjem inspeksijskog informacionog sistema i analitičkim radom upravne inspekcije prikupljaju se pouzdane i uvjerljive informacije o nadziranim subjektima i na osnovu propisanih rizika utvrđuje stepen rizika, planira, pokreće i sprovodi inspeksijski nadzor. Time se stvaraju uslovi da se inspeksijski nadzor usmjeri na one subjekte i oblasti gdje su najpotrebniji sa stanovišta obezbjeđenja poštovanja načela zakonitosti, efikasnosti i blagovremenosti u radu subjekata nadzora, a visokorizični subjekti koji kontinuirano krše propise efikasno identifikuju i prema njima preduzmu mjere da se njihovo postupanje uskladi sa zakonima i drugim propisima.

Statistički podaci i ishodi postupaka inspeksijskog nadzora

Inspeksijski nadzor po Planu inspeksijskog nadzora za 2022. godinu izvršen je kod ukupno 36 subjekata nadzora. U 2022. godini, upravni inspektori su primili u rad 508 inicijativa. Takođe, napominjemo da su u cilju efikasnosti i ekonomičnosti postupka, spajani su postupci po inicijativama kod istog subjekta nadzora, ukoliko su se inicijative odnosile na isti ili sličan pravni i činjenični osnov. Iz navedenih podataka se može zaključiti da je tokom jedne inspeksijske kontrole kod istog subjekta nadzora postupano povodom većeg broja inicijativa iz slične ili iste pravne stvari. U jednom broju subjekata nadzora inspeksijski nadzor je vršen više puta, a u jednom inspeksijskom nadzoru može biti kontrolisana primjena više propisa.

Inspeksijskim pregledima kod svih subjekata nadzora preduzete su sledeće radnje i mjere:

- sačinjen zapisnik sa obustavom postupka - 151
- sačinjen zapisnik sa ukazivanjem za otklanjanje nepravilnosti - 93
- sačinjena službena zabilješka - 14
- donijeto rješenje o naredbi za otklanjanje nepravilnosti - 8
- donijeto obavještenje o vršenju nadzora/postupanju - 322
- sačinjena urgencija za dostavljanje dokumentacije - 64
- utvrđena nenadležnost - 126

Ostale aktivnosti i mogući pravci efikasnijeg i efektnijeg djelovanja

Kao jedan od zahtijeva u cilju unaprjeđivanja organizacije i rada upravne inspekcije, preduzeće se sve neophodne aktivnosti na osmišljavanju i predlaganju bolje informacione podrške, u smislu

lakšeg pristupa podacima važnim za rad inspektora, kao podrška procesu inspekcijskog nadzora, čime se obezbjeđuje racionalizacija korišćenja raspoloživog resursa. Istovremeno, ostvarila bi se najneposrednija saradnja sa drugim organima, uključujući i pravosudne, kako bi se obezbijedila maksimalna međusobna informisanost, sinfrozovanost akcija i efikasnost u preduzimanju mjera i praćenju toka i ishoda inspekcijskog nadzora.

Proučavanje iskustava drugih zemalja u oblasti organizacije i funkcionisanja službi koje obavljaju inspekcijski nadzor, kao i oblika odgovornosti inspektora, obima ovlašćenja i efikasnosti njihovog djelovanja, a u svrhu poboljšanja važeće pravne regulative u Crnoj Gori i usklađivanja sa evropskom legislativom i najboljom praksom, takođe predstavlja jednu od aktivnosti u narednoj godini.

Važno je napomenuti da je postupak inspekcijskog nadzora poseban upravni postupak koji se pokreće i vodi po službenoj dužnosti - *ex officio* (po inicijativi, godišnjem Planu rada ili po nalogu ovlašćenog lica). Podnosilac inicijative nije stranka u postupku inspekcijskog nadzora, ali može imati status zainteresovanog lica, ako pokrenuti postupak dira u njegova prava ili pravni interes, pa samim tim utiče i na porast eventualnih sporova pred Upravnim sudom Crne Gore, u kojima se nezadovoljni podnosioci inicijative pojavljuju kao tužioci. Upravo iz ovog razloga, redovan inspekcijski pregled upravne inspekcije (prema godišnjem Planu nadzora) trebao bi da bude primaran u odnosu na vanredni pregled (povodom inicijative), što često nije slučaj zbog velikog broja podnijetih inicijativa.

Praksa je ukazala i na potrebu izmjene normativnih rješenja u Zakonu o upravnoj inspekciji i Zakonu o inspekcijskom nadzoru kojima se propisuje obaveza inspektora da uzmu u postupak svaku inicijativu iz njihove nadležnosti i da o rezultatima postupka, tj. preduzetim mjerama obavijeste podnosioca inicijative. Postupanjem po svakoj prijavi, čak i kada je u potpunosti jasna situacija da se radi o neosnovanim prijavama, praktično se obesmišljava planiranje inspekcijskog nadzora.

7. ODJELJENJE ZA UNUTRAŠNJU REVIZIJU

U Odjeljenju za unutrašnju reviziju obavljaju se poslovi koji se odnose na: operativno planiranje, organizovanje i obavljanje unutrašnje revizije svih poslovnih funkcija iz nadležnosti Ministarstva, u skladu sa Međunarodnim standardima unutrašnje revizije, Etičkim kodeksom unutrašnjih revizora, a u cilju poboljšanja poslovanja; procjenu sistema finansijskog upravljanja i kontrola na osnovu upravljanja rizicima; pripremu izvještaja unutrašnje revizije koje dostavlja ministru, i odgovornom licu organizacione jedinice kod koje je obavljena revizija; obavljanje posebne revizije na zahtjev ministra i revizije korišćenja sredstava Evropske unije; praćenje sprovođenja preporuka datih u izvještajima iz prethodno obavljenih revizija; davanje savjeta i stručnih mišljenja kada se uvode novi sistemi i procedure; izradu strateškog i operativnih planova i programa rada koji su osnova za realizaciju funkcije unutrašnje revizije kao i praćenje i izvršenje istih; izradu periodičnih i godišnjeg izvještaja o radu unutrašnje revizije; saradnju sa jedinicom za centralnu harmonizaciju finansijskog upravljanja i kontrole i unutrašnje revizije u javnom sektoru Ministarstva finansija, što uključuje i obavezu dostavljanja godišnjeg izvještaja; saradnju sa Državnom revizorskom institucijom, međunarodnim i domaćim strukovnim institucijama i udruženjima; praćenje sprovođenja preporuka Državne revizorske institucije i obavljanje drugih poslova iz djelokruga rada Odjeljenja u skladu sa zakonom i drugim propisima

Odjeljenje za unutrašnju reviziju, u skladu sa Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru (Službeni list Crne Gore, broj: 75/18) i Pravilnikom o metodologiji rada unutrašnje

revizije u javnom sektoru (Službeni list Crne Gore, broj: 001/20) obavlja poslove unutrašnje revizije u Ministarstvu javne uprave (u daljem tekstu: Ministarstvo), dok u skladu sa Uredbom o uspostavljanju unutrašnje revizije u javnom sektoru (Službeni list Crne Gore, broj 70/19) vrši unutrašnju reviziju i kod Uprave za ljudske resurse i Uprave za inspekcijske poslove.

Unutrašnja revizija je nezavisno, objektivno uvjeravanje i savjetodavna aktivnost, koja ima za cilj da doda vrijednost i unaprijedi poslovanje subjekta. Ona pomaže subjektu da ostvari svoje ciljeve obezbjeđujući sistematičan, disciplinarni pristup ocjeni i poboljšanju efektivnosti procesa upravljanja rizikom, kontrolama i procesa upravljanja.

Svrha unutrašnje revizije je davanje nezavisnog i objektivnog uvjeravanja i pružanja savjetodavnih usluga u cilju unapređenja poslovanja subjekta čime će se doprinijeti postizanju ciljeva Ministarstva i poboljšanju poslovanja. Svojim aktivnostima unutrašnja revizija doprinosi sprovođenju politika i programa, kao i efektivnom, efikasnom i ekonomičnom upravljanju resursima.

Misija unutrašnje revizije je unapređenje rada Ministarstva i subjekata kod kojih se vrši unutrašnja revizija, kroz pružanje uvjeravanja o upravljanju, upravljanju rizicima i kontrolama u odnosu na operativne, finansijske, regulatorne i druge rizike koji su prepoznati u organizaciji. Misija unutrašnje revizije je da unaprijeđuje i štiti organizacione vrijednosti kroz pružanje usluga na riziku zasnovanog: uvjeravanja, savjeta, uvida.

Unutrašnja revizija pomaže subjektu u ostvarivanju ciljeva uz primjenu sistematičnog i disciplinarnog pristupa u ocjenjivanju poslovanja subjekta:

- planiranjem poslova revizije, identifikovanjem i procjenom prirode i nivoa rizika u vezi sa svakom aktivnošću kod subjekta;
- procjenom efektivnosti procesa upravljanja i kontrola u odnosu na:
 - ostvarivanje ciljeva subjekta;
 - obavljanja poslovanja na ekonomičan, efektivan i efikasan način;
 - usaglašenost poslovanja sa zakonima i drugim propisima i internim pravilima;
 - tačnost, pouzdanost i potpunost finansijskih i drugih poslovnih informacija (internih i eksternih)
 - zaštitu sredstava od gubitaka prouzrokovanih nepravilnim upravljanjem, neopravdanim raspolaganjem kao i zaštite od drugih nepravilnosti i davanjem preporuka subjektu za poboljšavanje procesa upravljanja, upravljanja rizicima i kontrolama.

Aktivnosti Odjeljenja za unutrašnju reviziju u 2022. godini

Aktivnosti Odjeljenja za unutrašnju reviziju u toku 2022. godine obavljale su se u skladu sa Godišnjim planom rada unutrašnje revizije za 2022. godinu, koji je donešen na osnovu Strateškog plana rada unutrašnje revizije za 2021-2023. godinu. Godišnji plan unutrašnje revizije za 2022. godinu je od strane rukovodioca subjekta potpisan 16.05. 2022. godine (broj 01-401/22-2218) i uključio je četiri revizije. U decembru 2022. godine izvršene su izmjene Godišnjeg plana (7.12.2022. broj 01-401/22-2218/2) usljed saber napada kojim su izubljeni kompletni podaci sa računara zaposlenih u Odjeljenju za unutrašnju reviziju što je uticalo na otežano obavljanje tekućih poslovnih aktivnosti. Navedenim izmjenama smanjen je broj planiranih revizija na tri za 2022. godinu.

Pregled obuhvaćenih revizija:

- Revizija izrade propisa i podzakonskih akata iz nadležnosti Direkcije za sistema državne uprave i drugih nosioca javnih ovlašćenja;

- Revizija upravljanja rizicima u Upravi za inspekcijske poslove;
- Revizija vršenja inspekcijskog nadzora prema Godišnjem planu i vođenje propisanih evidencija o izvršenim inspekcijskim nadzorima.

Za revizije koje su obavljene u 2022. godini dato je ukupno 12 preporuka, a sve u cilju unapređenja upravljanja u revidiranim procesima i smanjenja nivoa rizika koji mogu da utiču na ostvarivanje utvrđenih ciljeva u ovim procesima.

Odjeljenje za unutrašnju reviziju Ministarstva je, pored prethodno navedenih obavljalo i sledeće aktivnosti:

- Donošenje Godišnjeg plana unutrašnje revizije za 2023. godinu;
- Donošenje Plana kontinuiranog profesionalnog usavršavanja unutrašnjih revizora za 2023. godinu;
- Praćenje sprovođenja preporuka datih u izvještajima o obavljenim unutrašnjim revizijama;
- Praćenje realizacije aktivnosti iz Godišnjeg plana rada unutrašnje revizije za 2022. godinu;
- Ažuriranje Centralnog registra za praćenje preporuka unutrašnje revizije;
- Ažuriranje stalnog revizorskog dosijea;
- Ažuriranje tekućih revizorskih dosijea;
- Izrada izvještaja o postupanju u upravnim stvarima Odjeljenja za unutrašnju reviziju za 2021. godinu;
- Izrada izvještaja o radu Odjeljenja za unutrašnju reviziju za 2021. Godinu
- Godišnji izvještaj o radu unutrašnje revizije i izvršenju godišnjeg plana unutrašnje revizije za 2021. godinu;
- Saradnja sa svim organizacionim jedinicama Ministarstva;
- Saradnja sa Direktoratom za centralnu harmonizaciju Ministarstva finansija i socijalnog staranja;
- Saradnja sa Državnom revizorskom institucijom.

Odgovorna lica u Ministarstvu su tokom 2022. godine sprovodila sve neophodne aktivnosti u cilju implementacije preporuka datih od strane unutrašnje revizije.

8. ODJELJENJE ZA REVIZIJU INFORMACIONIH SISTEMA

U Odjeljenju za reviziju informacionih sistema obavljaju se poslovi koji se odnose na: obavljanje unutrašnje revizije informacionih sistema kroz provjeru funkcionalnosti svih djelova informacionih sistema, provjeru pouzdanosti informacionih sistema, provjeru bezbjednosti informacionih sistema, provjeru efikasnosti i efektivnosti upotrebe informacionih sistema, provjeru usklađenosti upotrebe informacionih sistema sa važećom propisima i međunarodnim standardima; izradu izvještaja o izvršenoj unutrašnjoj reviziji informacionih sistema koje dostavlja ministru, starješini organa uprave i/ili odgovornom licu organizacione jedinice kod koje je obavljena unutrašnja revizija informacionih sistema; obavljanje posebne unutrašnje revizije informacionih sistema na zahtjev ministra; praćenje i sprovođenje datih mjera i preporuka iz izvještaja o prethodno obavljenim unutrašnjim revizijama informacionih sistema; iniciranje; izradu predloga strateškog, godišnjeg i pojedinačnih planova rada unutrašnje revizije informacionih sistema, kao i druge poslove iz djelokruga rada Odjeljenja u skladu sa zakonom i drugim propisima.

Misija Odjeljenja je da kroz reviziju informacionih sistema u organima državne uprave doda vrijednost i unaprijedi efikasnost i efektivnost procesa upravljanja i upotrebe informacionih sistema i time unaprijedi okvir i kvalitet ostvarivanja ciljeva digitalne transformacije i reforme javne

uprave. Odjeljenje za reviziju informacionih sistema postoji nepune dvije godine i svojim aktivnostima fokusira se na sljedeće strateške ciljeve:

- Redovne angažmane revizije IS koji imaju za cilju davanje uvjeravanja o efektivnosti upotrebe i upravljanja IS, u skladu sa propisima kojima se definiše unutrašnja revizija i revizija informacionih sistema
- Jačanje kapaciteta Odjeljenja putem sticanja sertifikata iz oblasti unutrašnje revizije, a zatim i kontinuirane edukacije i sticanja specifičnih znanja potrebnih za sprovođenje angažmana revizije IS
- Promovisanje statusa i funkcije revizije IS kao alata za dobro upravljanje IS

Aktivnosti revizije

Svoj rad Odjeljenje zasniva prije svega na Godišnjem planu rada definisanom na osnovu procjene rizika informacionih sistema i IT procesa. U protekloj godini Odjeljenje je radilo na angažmanu revizije sedam informacionih sistema, dok jedna revizija nije realizovana jer informacioni sistem nije bio dostupan zbog sajber napada:

- Revizija fitosanitarnog informacionog sistema u Upravi za bezbjednost hrane veterinu i fitosanitarne poslove
 - Revizija informacionog sistema za zaštitu kulturnih dobara u Upravi za zaštitu kulturnih dobara
 - Revizija Finansijskog informacionog sistema Ministarstva unutrašnjih poslova
 - Revizija Viznog informacionog sistema u Ministarstvu vanjskih poslova
 - Revizija Informacionog sistema Zavoda za školstvo
 - Revizija Centralnog registra sportskih organizacija u Ministarstvu sporta i mladih
- Ukupno je donijeto 38 preporuka u toku 2022. godine.

Pored planiranih angažmana revizije u Odjeljenju je realizovano sljedeće:

- Usvojen je Pravilnik o načinu vršenja revizije informacionih sistema organa državne uprave ("Službeni list CG", br. 15/2022), shodno obavezi iz Zakona o elektronskoj upravi
- Usvojen je Godišnji plan rada za 2023. godinu;
- Kreiran je sveobuhvatan revizorski univerzum sa ključnim podacima o IS u organima državne uprave (evidentirano 112 IS);
- Praćeno je sprovođenja preporuka datih u izvještajima o obavljenim revizijama IS;
- U cilju mjerenja kvaliteta procesa revizije anketirani su subjekti revizije;
- Izrađen Godišnji izvještaj o radu unutrašnje revizije i izvršenju godišnjeg plana unutrašnje revizije za 2020. godinu koji se podnosi Ministarstvu finansija, shodno Zakonu o upravljanju i unutrašnjim kontrolama;

Jačanje kadrovskih kapaciteta

Pored obuka za kontinuirano stručno osposobljavanje, zaposlene u Odjeljenju su, u saradnji sa Direkcijom za harmonizaciju unutrašnje revizije, prisustvovala trodnevnoj radionici na temu revizije informacionih sistema koju je organizovala SIGMA. Imajući u vidu značaj specifičnih znanja iz oblasti revizije informacionih sistema u protekloj godini zaposlene su dobile sertifikat iz interne revizije za oblast menadžmenta bezbjednosti informacija ISO 27001, a jedna zaposlena je stekla sertifikat za oblast GDPR – zaštita ličnih podataka. Na taj način Odjeljenje želi da unaprijedi kompetencije i vještine svojih zaposlenih, imajući u vidu različite oblasti i specifična znanja koja su potrebna za sveobuhvatnu reviziju IS, naročito imajući u vidu značaj ove sertifikacije u oblasti sajber bezbjednosti.

U cilju širenja razumijevanja uloge revizije informacionih sistema i edukacije zaposlenih o značaju upravljanja IT rizicima, Odjeljenje je organizovalo radionicu za zaposlene u IT sektoru organa državne uprave. Radionica na temu „Upravljanje IT rizicima i uloga revizije informacionih Sistema”

okupila je 37 učesnika. Ovom radionicom je ujedno realizovana aktivnost iz Strategije reforme javne uprave u dijelu strateških ciljeva „Uspostavljanje efikasne revizije informacionih sistema (IS) i elektronskih usluga u organima državne uprave” i „Podizanje kvaliteta sistema identifikacije rizika u procesu upravljanja IS i elektronskih usluga”.

9. KABINET MINISTRA/KE

U Kabinetu ministra/ke obavljaju se poslovi koji se odnose na: organizacione i administrativno-tehničke poslove potrebne za ostvarivanje funkcije ministra; saradnju, pribavljanje dokumentacije i materijala od drugih organizacionih jedinica Ministarstva, u skladu s odlukama i nalogima ministra; obezbjeđivanje blagovremenog i potpunog informisanja ministra o pojavama, događajima i saznanjima od značaja za rad Ministarstva; komunikaciju prema Vladi i drugim organima državne uprave i lokalne samouprave i građanima; pripremu materijala za sastanke ministra; organizaciju sastanaka ministra; pripremanje materijala za potrebe ministra; pripremu sjednica kolegijuma ministra i praćenje sprovođenja zaključaka; poslove protokola za potrebe ministra, pripreme posjeta stranih zvaničnika, kao i druge poslove od značaja za ostvarivanje funkcije ministra; blagovremeno, kontinuirano i tačno informisanje javnosti o aktivnostima ministra i Ministarstva; priprema potrebnih saopštenja, biltena, publikacija i drugih štampanih materijala, video materijala i sl.; analiziranje izvještavanja domaćih i stranih medija, pripremanje dnevnih, sedmičnih, mjesečnih i godišnjih informacija o izvještavanju medija iz nadležnosti Ministarstva; organizovanje konferencija za štampu, foruma, skupova, prezentacija Ministarstva, na kojima se daju obavještenja javnosti o radu ministra i ministarstva; verifikaciju sadržaja za objavljivanje; organizovanje i davanje smjernica za istupanje ministra i predstavnika Ministarstva u medijima; ostvarivanje saradnje sa Biroom za odnose sa javnošću Vlade i medijima, kao i druge poslove od značaja za ostvarivanje funkcije ministra/ke.

U kabinetu ministarke/ra javne uprave, tokom 2022. godine, u kontinuitetu su realizovane aktivnosti koordinacije i praćenja bilateralnih susreta, konferencija, radnih sastanaka i javnih obraćanja ministarke Tamare Srzentić, a od 29. aprila ministra mr Marash Dukaja, u Crnoj Gori i inostranstvu, za potrebe ostvarivanja i predstavljanja funkcije ministarke/ ra javne uprave.

Tokom 2022. godine redovno su se sprovodile aktivnosti koje se odnose na poslove odnosa sa javnošću, kroz svakodnevnu komunikaciju sa zaposlenima, saradnicima, medijima, međunarodnim i domaćim partnerima kao i građanima.

Tokom izvještajnog perioda, ministarka Srzentić je boravila u radnoj posjeti Sjedinjenim Američkim Državama (SAD) i Republici Kosovo.

Potpisan je Memorandum o saradnji sa Univerzitetom Crne Gore i ICT Cortexom.

Ministarka Srzentić, učestvovala je na SIGMA ministarskoj konferenciji zemalja Zapadnog Balkana “Dobra javna uprava za bolji život građana na Zapadnom Balkanu”, na konferenciji posvećenoj aktuelnoj situaciji i budućnosti digitalne transformacije u Crnoj Gori koja je organizovana u okviru projekta E-usluge i digitalna infrastruktura kao odgovor na COVID-19.

Od 28. aprila, funkciju ministra javne uprave, preuzeo je mr Marash Dukaj.

Ministar Dukaj, sastao se i razgovarao o aktuelnim temama sa brojnim ambasadorima, predstavnicima međunarodnih i domaćih organizacija i partnera.

U izvještajnom periodu, ministar Dukaj se susreo sa: ambasadorom Republike Hrvatske u Crnoj Gori Veselkom Grubišićem, Ambasadorom Republike Sjeverne Makedonije, Mihajlom Trpkoskim, kao i sa novoimenovanim ambasadorom Republike Sjeverne Makedonije u Crnoj Gori, Ramijem Redžepijem, ambasadorom Republike Turske, Songul Ozanom, ambasadorom Republike Francuske, Kristijanom Timonijeom, šeficom Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori, ambasadorom Oanom Kristina Popa, ambasadorom Sjedinjenih Američkih Država u Crnoj Gori, Džudi Rajzing Rajnke, ambasadorom Republike Slovačke u Crnoj Gori, Borisom Gandela, ambasadorom Republike Kosovo, Arijanom Zherka- Hoxha, ambasadorom Italije u Crnoj Gori Andreinom Marsellom, ambasadorom Austrije, Karl Milerom i ambasadorom Republike Poljske, Arturom Dmohovskim.

Uspješna saradnja Ministarstva javne uprave i Programa Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP) u Crnoj Gori, nastavlja se i u mandatu ministra Dukaja, pa su konstruktivni sastanci sa predstavnicom ove organizacije, Danielom Gašparikovom i saradnicima, u više navrata bili prilika za razvijanje zajedničkih aktivnosti i projekata od značaja za cjelokupnu zajednicu, sa posebnim akcentom na unapređenje e-servisa.

Više radnih sastanaka, okruglih stolova, posjeta konferencijama, ministar Dukaj je realizovao sa predstavnicima ReSPA-e, delegacijom Svjetske banke, šefom Kancelarije Svjetske banke za Crnu Goru i Bosnu i Hercegovinu, predstavništvom UNICEF-a u Crnoj Gori, rezidentnim koordinatorom Ujedinjenih nacija u Crnoj Gori, sa predstavnicima Fondacije Konrad Adenauer za Srbiju i Crnu Goru, sa ciljem razmjene iskustava i korišćenja potencijala za realizacije strateških mjera i aktivnosti.

Ministar Dukaj je, u ovom periodu, boravio u radnoj ili zvaničnoj posjeti: Izraelu, Albaniji, Gruziji, SAD-u, Italiji i Azerbejdžanu. Tokom posjeta razmjenjivana su iskustva iz oblasti unapređenja kvaliteta javne uprave - harmonizacije zakonodavnog okvira, unapređenja sajber bezbjednosti, digitalizacije, i drugih oblasti od značaja za djelokrug rada Ministarstva. S obzirom na aktuelne sajber napade u Crnoj Gori, iskustva razvijenih zemalja, su od izuzetnog značaja za unapređenje otpornosti i sprečavanje sličnih napada u budućnosti. Posebno je bila važna serija direktnih uvida u način organizovanja, kapacitete i vizije razvoja relevantnih državnih institucija u posjećenim zemljama iz oblasti sajber bezbjednosti.

Ministar Dukaj je učestvovao i govorio, na više od 10 konferencija, međunarodnih skupova i događaja, od kojih izdvajamo: Panel diskusija u okviru Foruma "Put do najsavremenijeg upravljanja" u Bakuu, u organizaciji Državne agencije za javne usluge i socijalne inovacije (SAPSSI) Republike Azerbejdžan; Panel diskusija na temu „Budući trendovi za pružanje javnih usluga i pametno upravljanje”; „Western Balkans Digital Summit - Prishtina 2022"; Regionalni EU sastanak „Partnerstvo za otvorenu upravu”, organizovanom uz podršku vlada Italije i Estonije koji je u Rimu okupio visoke zvaničnike iz zemalja članica globalne inicijative Partnerstvo za otvorenu upravu; Treća regionalna Sajber Security konferencija, na temu „NATO principi za sajber odbranu i otpornost kritične infrastrukture u skladu sa NATO 2030 agendom”.

Tokom izvještajnog perioda, ministar Dukaj je u cilju unapređenja saradnje u prioritetnim oblastima potpisao Memorandume o saradnji sa: Privrednom komorom Crne Gore, Programom Američke privredne komore „Rule of Dialogue – Vladavina dijaloga“, kao i sa Upravom za ljudske resurse i Zajednicom opština.

Povodom svih ključnih tema i aktivnosti, kojima se Ministarstvo bavilo tokom ovog perioda, ministar Dukaj se, odazvao pozivima za javne nastupe, intervju, izjave, kako u sredstvima informisanja, tako i na konferencijama, okruglim stolovima, savjetima, radnim tijelima i prilikom

susreta za zvaničnicima. Na TV Vijesti, RTCG, TV 777, imao je više puta izjave u živom programu, o trenutnoj situaciji koja je nastala zbog sajber napada na Vladinu informacionu infrastrukturu, aktivnostima koje su preduzete radi unapređivanja sajber otpornosti crnogorskog sajber prostora, unapređivanja zakonodavnog okvira, uvođenja e - servisa i drugim važnim temama.

U skladu sa prioritetom osnaživanja lokalnih samouprava, ministar Dukaj je posjetio opštine Andrijevića, Plav, Rožaje, Tuzi, Nikšić, Šavnik i Žabljak i Danilovgrad, sa tendencijom nastavka obilaska lokalnih samouprava.

Obraćajući se na više javnih skupova, saradujući sa NVO sektorom, objavivši autorske tekstove, odgovarajući na zahtjeve građana, ministar Dukaj je reprezentovao pristupačnost i otvorenost prema svim javnostima.

10. SLUŽBA ZA KADROVSKE, OPŠTE POSLOVE I JAVNE NABAVKE

U Službi za kadrovske, opšte poslove i javne nabavke obavljaju se poslovi koji se odnose na upravljanje, planiranje i razvoj ljudskih resursa; prijem i raspoređivanje službenika i namještenika; ostvarivanje prava i obaveza iz radnog odnosa zaposlenih; praćenje službeničkih karijera; planiranje obuka zaposlenih; formiranje personalnih dosijea i vođenje kadrovske evidencije službenika i namještenika; ažuriranje podataka u Centralnu kadrovsku evidenciju; prijavljivanje i odjavljivanje službenika i namještenika kod nadležnih fondova i drugih državnih organa; praćenje disciplinskih postupaka, posredovanje u slučajevima zabrane zlostavljanja na radu (mobing), učestvovanje u pripremi i realizaciji programa stručnog osposobljavanja lica sa stečenim visokim obrazovanjem i stručnog osposobljavanja pripravnika; izrada i praćenje realizacije Kadrovske plana; priprema Plana integriteta Ministarstva, obavljanje poslova koji se odnose na rodnu ravnopravnost; ostvarivanje saradnje sa Zaštitnikom imovinsko-pravnih interesa Crne Gore, Agencijom za mirno rješavanje radnih sporova i drugim javno-pravnim organima u cilju rješavanja pitanja od značaja za ostvarivanje pravnih interesa Ministarstva; izrada opštih pravnih akata Ministarstva; primanje, raspoređivanje, evidentiranje i dostavljanje akata u rad i njihovo otpremanje; arhiviranje predmeta; fotokopiranje i umnožavanje; trebovanje kancelarijskog materijala; poslove vozača – kurira, tekuće održavanje i drugi pomoćni poslovi; priprema upravnih akata iz nadležnosti ministarstva koja su izvršna; stručne i administrativne poslove za potrebe obrazovanih radnih tijela u skladu sa propisima iz ove oblasti, izrada plana javnih nabavki i sprovođenje postupaka javne nabavke; praćenje tendera i ukupne potrošnje; praćenje i kontrolu finansijske realizacije ugovora zaključenih u postupku javnih nabavki i obavljanje drugih poslova iz djelokruga rada Službe u skladu sa zakonom i drugim propisima.

Kadrovski poslovi

Vlada Crne Gore je utvrdila Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva javne uprave od 21.06.2022. godine, i u toku 2022. godine utvrdila Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva javne uprave od 19.12.2022. godine, shodno kojim pravilnicima je izvršen raspored službenika. Za vršenje poslova iz djelokruga Ministarstva, pored ministra i dva državna sekretara utvrđena su službenička i namještenička radna mjesta za 136 izvršilaca. Od sistematizovanih radnih mjesta u ministarstvu je trenutno popunjeno 102.

Pravilnici o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji usklađeni sa posljednjim izmjenama Zakona o državnim službenicima i namještenicima i drugim opštim propisima, kao i ažurna Centralna kadrovska evidencija su preduslov i osnova za donošenje Kadrovske plana, obračuna zarada, prijave za različite module i programe stručnog usavršavanja.

Kadrovski plan za 2022. godinu

Kadrovskim planom za 2022. godinu, planirano je zapošljavanje 23 lica iz kategorije visokorukovodnog, ekspertsko-rukovodnog i eksperstskog kadra. U izvještajnom periodu, u skladu sa Kadrovskim planom, u 2022. godini završena je procedura popune 10 radnih mjesta (2 javna oglasa, 4 interna oglasa i 4 javna konkursa), dok je za 6 oglasa postupak u izvještajnom periodu ostao u toku obzirom da su objavljeni krajem 2022. godine.

Plan Integriteta

Ministarstvo javne uprave je u oktobru 2022. godine izradilo Plan integriteta, koji se primjenjuje u periodu od dvije godine i koji je dostavljen nadležnom organu i objavljen na internet stranici ministarstva. Saglasno članu 77 Zakona o sprječavanju korupcije, Ministarstvo priprema Izvještaj o sprovođenju Plana integriteta za 2022. godinu, koji će se u zakonskom roku dostaviti Agenciji za sprječavanje korupcije.

Javne nabavke

U skladu sa članom 84 Zakona o javnim nabavkama (Službeni list Crne Gore, br.74/19), Ministarstvo javne uprave, donijelo je u zakonski predviđenom roku, Plan javnih nabavki za 2022. godinu kojim je definisano 29 postupaka javnih nabavki. Amandmanom I od 25.10.2022. godine na Plan javnih nabavki za 2022. godinu Ministarstva javne uprave, definisano je 31 postupak javnih nabavki dok je Amandmanom II od 01.12.2022. godine na Plan javnih nabavki za 2022. godinu Ministarstva javne uprave, defnisano 32 postupaka javnih nabavki.

U skladu sa Pravilnikom za sprovođenje jednostavnih nabavki (Službeni list CG, br. 71/20), putem CEJN-a sprovedeno je 7 postupaka jednostavnih nabavki i zaključeno je 6 ugovora o jednostavnim nabavkama, dok su ostale jednostavne nabavke sprovedene direktnim prihvatanjem profakture/predračuna ili ugovora od strane određenih ponuđača u zavisnosti od vrste predmeta nabavke.

U skladu sa Zakona o javnim nabavkama, sprovedeno je 16 otvorenih postupaka javnih nabavki, od kojih je jedan postupak sproveden uz primjenu okvirnog sporazuma na period od 3 godine. Od ukpnog broja sprovedenih postupaka, dva postupka javnih nabavki su poništeni, od kojih je jedan postupak pod tužbom pred Upravnim sudom Crne Gore, gdje je pokrenut upravni spor za ocjenu zakonitosti Rješenja Komisije za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki.

U skladu sa članom 27 stav 4 i 5 Zakona o javnim nabavkama, Ministarstvo je u zakonom predviđenom roku podnijelo sljedeće izvještaje: Polugodišnji izvještaj o sprovedenim postupcima javnih nabavki i zaključenim ugovorima o javnim nabavkama, Izvještaj o sprovedenim nabavkama i zaključenim ugovorima/računima za jednostavne nabavke za period od 1. januara do 30. juna 2022. godine, Polugodišnji izvještaj o sprovedenim postupcima javnih nabavki i zaključenim ugovorima o javnim nabavkama, kao i Izvještaj o sprovedenim nabavkama i zaključenim ugovorima/računima za jednostavne nabavke, za period 01. jul do 31. decembar. 2022. godine. Osim toga, izrađene su Metodologija analize rizika u vršenju kontrole u postupcima javnih nabavki i Evidencija sukoba interesa, odnosno kršenje antikorupcijskog pravila za 2022. godinu.

Ministarstvo javne uprave je u skladu sa Uredbom o načinu planiranja i sprovođenja centralizovanih javnih nabavki, blagovremeno dostavilo nadležnom organu za centralizovane javne nabavke koji u ime državnih organa i organa državne uprave sprovodi iste - Upravi za katastar i državnu imovinu, Plan potreba za centralizovanim javnim nabavkama Ministarstva javne uprave za 2022.godinu u skladu sa iznosima sredstava koja su odobrena za objedinjene javne nabavke Zakonom o budžetu za 2022. godinu, kao i tehničke specifikacije i sve neophodne

informacije za sprovođenje postupaka centralizovanih javnih nabavki (za nabavke: kancelarijski materijal, gorivo i motorna ulja, kancelarijski namještaj, fiksna i mobilna telefonija, osiguranje imovine – pokretne i nepokretne kojom raspolaže Ministarstvo javne uprave, osiguranje državnih službenika i namještenika)

Ostale aktivnosti

U izvještajnom periodu, službenici Ministarstva javne uprave pohađali su obuke po programu Uprave za ljudske resurse, kao i obuke organizovane od strane drugih institucija, između ostalog na temu: “Javne nabavke” i “Elektronski sistem javnih nabavki”.

11. SLUŽBA ZA FINANSIJE I RAČUNOVODSTVO

U Službi za finansije i računovodstvo obavljaju se poslovi koji se odnose na: izradu i realizaciju Budžeta Ministarstva; izradu finansijskog plana; pripremanje periodičnih izvještaja o ostvarenju budžeta; blagovremeno i namjensko korišćenje sredstava za namjene predviđene Budžetom i finansijskim planom; vođenje poslovnih knjiga, periodičnih obračuna i završnih računa, izradu finansijskih iskaza i dostavljanje podataka trezoru; provjera finansijske dokumentacije (ugovora, računa, obračuna i dr.); kreiranje zahtjeva za plaćanje ugovorenih obaveza; vođenje registra izvršenih plaćanja; dostavljanje izvještaja o izvršenim transakcijama; saradnju sa Ministarstvom finansija - Sektorom za trezor u dijelu izvršenja zahtjeva kroz SAP; kontakt sa poslovnim bankama; pripremu obračunskih lista za obračun zarada i drugih primanja Ministarstva; obavljanje knjigovodstveno-računovodstvenih poslova, praćenje finansijskog poslovanja Ministarstva; blagajničko poslovanje; vođenje evidencija putnih naloga i njihovog knjiženja uključujući plaćanja i finansijska praćenja svih projekata blagajničkog poslovanja javne nabavke; praćenje tendera i ukupne potrošnje; praćenje i kontrolu finansijske realizacije ugovora zaključenih u postupku javnih nabavki i druge finansijsko-računovodstvene poslove; priprema upravnih akata iz nadležnosti ministarstva koja su izvršna; stručne i administrativne poslove za potrebe obrazovanih radnih tijela u skladu sa propisima iz ove oblasti i drugi poslovi po nalogu sekretara Ministarstva i ministra; i obavljanje drugih poslova iz djelokruga rada Službe u skladu sa zakonom i drugim propisima.

U okviru Službe za finansije i računovodstvo, u izvještajnom periodu pripremljeni i dostavljeni su finansijski izvještaji budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave za I, II i III kvartal 2022. godine, godišnji finansijski izvještaji za 2021. godinu, kao i ostali izvještaji iz nadležnosti Službe. U izvještajnom periodu redovno su vršena plaćanja pristiglih obaveza, pripremane odluke o plaćanju obaveza, ažurirani registri zahtjeva za plaćanje i knjiženi računi glavne knjige, pripremani i objedinjavani mjesečni podaci za obračun zarada, kao i ostale interne evidencije. Služba za finansije i računovodstvo stara se o izvršenju budžeta ministarstva, praćenju utroška finansijskih sredstava koja su godišnjim zakonom o budžetu odobrena za rad.

Plan budžeta

Zakonom o budžetu za 2022. godinu potrošačkoj jedinici Ministarstvo javne uprave, odobren je ukupan iznos sredstava od 8.163.363,11 eura. Tekući budžet na kraju izvještajnog perioda, nakon preusmjerenja sredstava je iznosio 10.494.031,19 eura

Navedeni iznos sredstava raspodijeljen je u okviru četiri potprograma i to:

- Informaciono društvo sa budžetom od 6.905.086,03 eura;
- Reforma javne uprave ukupnog budžeta 1.120.621,41 eura;
- Stručni i operativni poslovi Ministarstva javne uprave sa budžetom od 2.307.589,83 eura;
- Medijski pluralizam sa budžetom od 160.733,92 eura.

Izvršenje budžeta

U 2022. godini, utrošeno je ukupno 9.524.350,71 eura što čini 90,76% tekućeg budžeta. Potrošnja na potprogramu "Informaciono društvo" u izvještajnom periodu iznosila je 6.784.150,63 eura što čini 98,25% tekućeg budžeta ovog potprograma. Potrošnja na potprogramu "Reforma javne uprave" u izvještajnom periodu iznosila je 380.307,83 eura što čini 33,94% tekućeg budžeta ovog potprograma. Na potprogramu "Stručni i operativni poslovi Ministarstva javne uprave" je utrošeno 2.199.168,32 eura, odnosno 95,30% tekuće budžeta.

Potprogram: Informaciono društvo

U okviru potprograma Informaciono društvo, kome je opredijeljen iznos od 6.905.086,03 eura su dvije Aktivnosti: eUprava – sa budžetom od 427.789,26 eura i Razvoj i održavanje informaciono-komunikacione tehnologije sa budžetom od 6.477.296,77 eura. Potrošnja na Aktivnosti eUprava u 2022. godini iznosi 378.958,19 eura, dok potrošnja na Aktivnosti Razvoj i održavanje informaciono-komunikacione tehnologije iznosi 6.405.192,44 eura.

Potprogram: Reforma javne uprave

Ukupno odobreni iznos sredstava potprogramu "Reforma javne uprave", koji se finansira iz sredstava direktne Budžetske podrške, iznosio je 1.120.621,41 eura, odnosio se na realizaciju aktivnosti u skladu sa Akcionim planom 2022-2024 za sprovođenje Strategije reforme javne uprave za period 2022-2026.

Potprogram: Stručni i operativni poslovi Ministarstva javne uprave

Od ukupno odobrenog iznosa sredstava ovom potprogramu 2.352.484,83 eura, nakon preusmjerenja sredstava tekući budžet iznosio je 2.307.589,83 eura. Ovaj potprogram se, najvećim dijelom, odnosi na kofinansiranje nevladinih organizacija i od ukupno odobrenog iznosa sredstava od 1.017.608,65 eura, u izvještajnom periodu utrošeno je 564.399,79 eura.

PREDLOG MJERA ZA UNAPRJEĐENJE STANJA

U narednom periodu Ministarstvo javne uprave će nastaviti posvećeno da realizuje sve svoje obaveze shodno Programu rada Vlade, Programu rada Ministarstva javne uprave, kao i brojne druge obaveze i aktivnosti koje ovo Ministarstvo ima u svojoj nadležnosti shodno strateškim i normativnim aktima. Program rada Ministarstva javne uprave je dokument koji jasno oslikava planove ovog organa u 2023. godini.

U narednom periodu neophodno je raditi na punoj implementaciji svih mjera iz Nacionalnog akcionog plana partnerstva za otvorenu upravu uz još bližu saradnju sa nevladinim sektorom i međunarodnim partnerima. Posebnu pažnju treba posvetiti izgradnji kontinuirane saradnje sa lokalnim samoupravama koje nose značajan dio mjera i aktivnosti i predstavljaju direktnu sponu sa građanima.

Ministarstvo javne uprave će raditi na jačanju međunarodne saradnje i unapređenju bilateralnih odnosa saglasno procesu reforme javne uprave i digitalne transformacije. S tim u vezi, potrebno je osnaživati saradnju sa drugim institucijama, kao i unutar samog Ministarstva, a prvenstveno sa međunarodnim partnerima, na temu očuvanja kontinuiteta započetih aktivnosti i projekata, kao i planiranja i sprovođenja novih programa saradnje.

U cilju unapređenja sistema državne uprave, te njene transparentnosti tj. otvorenosti prema građanima, u narednom periodu neophodno je da Vlada utvrdi Predlog Zakona o Vladi, kao i da stvori neophodne uslove za punu implementaciju odredaba Zakona o izmjenama i dopunama

Zakona o slobodnom pristupu informacijama. Takođe, kako bi postigli veću profesionalnost državne uprave, neophodno je pripremiti Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o državnim službenicima i namještenicima, koji će biti usklađen sa međunarodnim standardima. Radi bolje saradnje civilnog sektora sa organima državne uprave i njihove veće uključenosti u proces kreiranja i sprovođenja javnih politika u narednom period neophodno je da Vlada utvrdi Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nevladinim organizacijama, dok je za procesa reforme javne uprave neophodno i utvrditi pripremljen Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o inspekcijskom nadzoru.

Paralelno sa unapređenjem zakonodavnog okvira sadržanog u strateškim dokumentima, Programu rada Vlade Crne Gore i Programu rada Ministarstva javne uprave, za svrhu efikasnijeg praćenja i realizacije tih aktivnosti, neophodno je preduzimanje mjera u cilju unapređenja evidencija Registara NVO, sa akcentom na uslove arhiviranja, zaštite i ponovne upotrebe dokumentacije Registara nevladinih organizacija. U predstojećem periodu potrebno je raditi na unaprijeđenju analitičkih vještina službenika, koje treba da doprinesu kvalitetnijem vršenju poslova Ministarstva koji se odnose na praćenje primjene zakona i drugih propisa iz svoje nadležnosti. Takođe, potrebno je intenzivnije raditi na uspostavljanju metodološkog okvira za sprovođenje kvantitativnih i kvalitativnih istraživanja o primjeni propisa, kao i temeljnijoj obradi dobijenih podataka i informacija prikupljenih kroz ta istraživanja. Na taj način mogu se značajno unaprijediti postojeći analitički dokumenti, te jasnije prepoznati izazovi u primjeni propisa i kreirati mjere za njihovo prevazilaženje.

Imajući u vidu da je čvrsta digitalna infrastruktura jedna od ključnih osnova razvoja digitalne transformacije Crne Gore, Ministarstvo javne uprave posvećeno će raditi na razvoju i unapređenju sastavnih dijelova Jedinstvenog informacionog sistema, a u cilju obezbjeđivanja efikasnog i održivog digitalnog eko sistema koji će omogućiti razvoj elektronskih usluga za građane i privredu. Takođe, kroz pripremu novog Zakona o informacionoj bezbjednosti u kome će se između ostalog prepoznati osnov za osnivanje Agencije za sajber bezbjednost, oblast sajber bezbjednost u Crnoj Gori će se znatno unaprijediti i uskladiti sa standardima koje propisuje EU.

Revizija informacionih sistema svoju ulogu treba da osnaži kroz ocjenu ključnih oblasti od značaja za digitalnu transformaciju i sajber bezbjednost u javnoj upravi. Na taj način, preporuke date od strane Odjeljenja za reviziju informacionih sistema treba da budu podrška razvoju ne samo pojedinačnih informacionih sistema već i unapređenju sveobuhvatnog upravljanja IT funkcijom u organima državne uprave. Izrada metodologije revizije informacionih sistema, koja bi bila usmjerena na ključne potrebe javne uprave i koja se oslanja na standarde i dobru praksu u ovoj oblasti, predstavlja jedan od važnih preduslova za dalji razvoj ove oblasti. Sa druge strane, stalno usavršavanje i sticanje dodatnih znanja koja su potrebna revizorima, imajući u vidu ubrzan razvoj tehnologija i različita stručna znanja iz oblasti informacionih tehnologija, nesumnjivo zahtijevaju kontinuirano ulaganje u jačanje kadrovskih resursa kroz sticanje novih kompetencija i vještina. Takođe, nalazi pojedinačnih revizija mogu predstavljati dobru osnovu za svojevrzni uvid u stanje i zrelost upravljanja, sistema unutrašnjih IT kontrola i stepena upravljanja IT rizicima u javnoj upravi. Na taj način, odjeljenje može dati doprinos Ministarstvu javne uprave, kao instituciji nadležnoj za uspostavljanje okvira za upravljanje informacionim sistemima organa državne uprave i državnih organa u skladu sa međunarodnim standardima.

Osim navedenih predloga u odnosu na nadležnosti organizacionih jedinica, u narednom periodu neophodno je planirati unapređenje u oblasti administrativnih ali i prostornih kapaciteta. Naime, činjenica koja se može odraziti na proces rada u Ministarstvu javne uprave jeste i to što su organizacione jedinice ovog Ministarstva raspoređene na tri različite adrese, što dovodi do teže koordinacije rada i nesmetanog funkcionisanja ovog ministarstva.

Takođe, potrebno je raditi na jačanju administrativnih kapaciteta Ministarstva prvenstveno kroz motivisanje postojećih službenika na dodatno usavršavanje, al i kroz zapošljavanje novih službenika u skladu sa Kadrovskim planom i Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva javne uprave.